

Drechtsteden

Jaarstukken 2016

Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden

VOORWOORD

De Drechtsteden stromen door

Voor u liggen de jaarstukken 2016 van de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden. Met dit document kunt u zich een beeld vormen over de wijze waarop het Drechtstedenbestuur invulling heeft gegeven aan de kaders en uitgangspunten zoals deze door de Drechttraad zijn vastgelegd in de begroting. Deze spiegel op de begroting stelt de Drechttraad bovendien in staat om invulling te geven aan haar controlerende rol.

Het afgelopen jaar bestond de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden precies tien jaar. Op 11 maart vierden we dit met een Drechtstedendag met onder andere de Commissaris van de Koning, Eerste en Tweede Kamerleden en met veel bedrijven en maatschappelijke partners uit de regio.

De organisatie en samenwerking heeft zich sinds 2006 sterk ontwikkeld. De dagelijkse processen zijn goed op orde, waardoor we onze energie kunnen richten op de complexe uitdagingen en benodigde doorontwikkeling waar we als regio voor staan. Ook het afgelopen jaar bleek dat we er in slagen om inhoudelijk resultaten te boeken die onze regio aantrekkelijker maken.

Het sociale domein blijft bol staan van de uitdagingen. Op basis van de conjuncturele ramingen is het de verwachting dat het aantal bijstandsuitkeringen stijgt ondanks de verwachting dat de economie in algemene zin voorzichtig verder aantrekt. Daar waar het consumentenvertrouwen groeit en ook voor de werkloosheid een lichte daling wordt verwacht, is de prognose voor het bijstandbestand helaas nog niet die van een daling. De instroom van statushouders drukt hierbij stevig op de stijging van het bestand.

De waarde en het unieke karakter van onze samenwerking werd in het afgelopen jaar opnieuw bevestigd door de selectie van de Drechtsteden als proeftraject door de Studiegroep Openbaar Bestuur. Naast dat het proeftraject ons verschillende inzichten heeft opgeleverd heeft het traject ook de contacten met ministeries, de provincie Zuid-Holland én ondernemers versterkt.

Op het gebied van reguliere bedrijfsvoering, lukt het om ons steeds meer op de klantvraagstukken te richten. Zo stond de verdere digitalisering van de samenleving het afgelopen jaar nadrukkelijk op de agenda van het Servicecentrum, Onderzoekscentrum, Gemeentebelastingen en het CIO office. We ondervinden tegelijk dat het ingewikkeld is om specifieke specialistische functies ingevuld te krijgen. Dit leidt er binnen verschillende organisatieonderdelen toe dat vacatureruimte lange(re) tijd oningevuld blijft.

De komende jaren blijven we net als het afgelopen jaar inzetten op economische groei en verbetering van de arbeidsmarkt. We zien dat onze structurele inzet vanuit het Regionaal Meerjarenprogramma zijn vruchten afwerpt én dat zich hierdoor steeds meer kansen voordoen. Uitdaging voor de komende jaren is om kansen die zich voordoen te verzilveren. Dit vraagt in toenemende mate om snel schakelen met partners, slagkracht én lef.

Zo brengen we de Drechtsteden in een stroomversnelling!

Inhoud

VOORWOORD	1
JAARVERSLAG	3
1. SAMENVATTING	3
1.1. <i>Algemeen</i>	3
1.2. <i>Beleidsinhoudelijke samenvatting</i>	3
1.3. <i>Financiële samenvatting</i>	7
1.4. <i>Voorstel resultaatbestemming per begrotingsprogramma</i>	11
2. PROGRAMMAVERANTWOORDING	14
2.1. <i>Beleid, bestuur en regiogriffie</i>	14
2.1.1. <i>Beleid</i>	14
2.1.2. <i>Bestuur en staf</i>	18
2.1.3. <i>Regiogriffie</i>	20
2.2. <i>Sociale Dienst Drechtsteden</i>	23
2.2.1. <i>Werk & Inkomen</i>	23
2.2.2. <i>Minimabeleid</i>	30
2.2.3. <i>Wmo</i>	32
2.2.4. <i>Budgetadvies en schuldbemiddeling</i>	42
2.2.4. <i>Apparaatskosten</i>	43
2.3. <i>Bedrijfsvoering</i>	44
2.3.1. <i>Ingenieursbureau Drechtsteden</i>	44
2.3.2. <i>Servicecentrum Drechtsteden</i>	46
2.3.3. <i>Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden</i>	52
2.3.4. <i>Onderzoekcentrum Drechtsteden</i>	53
2.3.5. <i>Bureau Drechtsteden (CIO)</i>	55
2.4. <i>Algemene dekkingsmiddelen</i>	57
3. VERPLICHTE PARAGRAFEN	58
3.1. <i>Weerstandsvermogen en risicobeheersing</i>	58
3.2. <i>Bedrijfsvoering</i>	62
3.2.1. <i>Algemeen</i>	62
3.2.2. <i>Dienstverlening</i>	63
3.2.3. <i>Resultaten taakstellingen</i>	66
3.3. <i>Onderhoud kapitaalgoederen</i>	68
3.4. <i>Financiering</i>	69
3.5. <i>Verbonden partijen</i>	71
3.6. <i>Rechtmatigheid</i>	75
JAARREKENING	77
4.1. <i>Overzicht van baten en lasten</i>	77
4.2. <i>Wet normering topinkomens</i>	79
4.3. <i>Balans en toelichting</i>	82
4.3.1. <i>Balans</i>	82
4.3.2. <i>Waarderingsgrondslagen</i>	84
4.3.3. <i>Toelichting op de balans</i>	86
4.3.4. <i>Niet uit de balans blijvende verplichtingen</i>	95
4.4. <i>SiSa</i>	96
OVERIGE GEGEVENS	101
BIJLAGEN	102

JAARVERSLAG

In deze versie van de concept-jaarrekening is het jaarresultaat van de uitvoering van de Wmo (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) nog niet opgenomen. Wel wordt een indicatie van de uitkomsten gegeven met toelichting, zie pagina 40. Evenals bij de jaarrekening 2015 komt een aantal gegevens over 2016 van externe partijen pas later beschikbaar. Dit betreft gegevens over de eigen bijdragen van het CAK (Centraal Administratie Kantoor), over de besteding van de persoonsgebonden budgetten (PGB) van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en over de kosten van geleverde zorg in natura van zorgaanbieders. Met genoemde partijen zijn afspraken gemaakt over tijdstip, vorm en inhoud van de aanlevering van de gegevens. Met de accountant is afgesproken wanneer en hoe de controle op getrouwheid en rechtmatigheid vervolgens plaatsvindt. De verwachting is dat de definitieve Wmo-resultaten over 2016 per 15 mei 2017 bekend zijn. Daarnaast is het (tijd)pad afgestemd met de gemeenten binnen de Drechtsteden en geïncorporeerd in het proces van behandeling van de gemeentelijke jaarrekeningen in de respectievelijke gemeenteraden.

1. Samenvatting

1.1. Algemeen

De jaarstukken 2016 bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit de samenvatting, de programmaverantwoording en de paragrafen. Dit hoofdstuk geeft inzicht in het gevoerde beleid en het financiële resultaat per programmaonderdeel van de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden. De belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting worden verklaard.

Het resultaat dat ter bestemming wordt voorgelegd is € 686.000 (excl. Wmo). Op de resultaatbepalende onderdelen van de SDD is een voorlopig resultaat van € 2.025.000 behaald (excl. Wmo). Doordat hier met gemeenten op basis van voor- en nacalculatie wordt afgerekend, maakt dit geen onderdeel uit van het resultaat van de GRD waarover resultaatsbestemming plaatsvindt. Bij de 2^e bestuursrapportage 2016 GRD werd reeds € 2.849.000 uitgekeerd aan de gemeenten.

Hieronder wordt per programmaonderdeel eerst een inhoudelijke samenvatting gegeven. Vervolgens wordt per programmaonderdeel kort het financieel resultaat toegelicht. Tot slot is een voorstel tot resultaatbestemming opgenomen.

1.2. Beleidsinhoudelijke samenvatting

Bureau Drechtsteden

In 2016 is de tweede jaarschijf van het vastgestelde regionaal MeerjarenProgramma (rMJP) ten uitvoer gebracht en zijn de nodige resultaten geboekt. Tevens zijn via de perspectiefnota intensiveringen doorgevoerd voor de jaren 2016 en verder. Dit gebeurde mede naar aanleiding van het uitgebrachte advies van de heer Jansen. Zo is geïntensiveerd op de professionalisering van Public Affairs en op de vervroegde opstelling van een woonvisie én zijn de financiële middelen om een economic board in te kunnen stellen vrijgemaakt.

Tevens is in 2016, net als in 2015, te constateren dat het uitvoeringsprogramma van het rMJP met medewerkers van gemeenten steeds lastiger is uit te voeren. Het organiseren van de benodigde capaciteit in het netwerk van de Drechtsteden (voor het uitvoeringsprogramma wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van collega's van de gemeenten) blijkt door de teruglopende personeelsaantallen bij gemeenten een steeds lastiger taak. Eén van de gevolgen is dat voor een aantal cruciale projecten op de gebieden wonen en bereikbaarheid gebruik moet worden gemaakt van externe inhuur.

Belangrijke resultaten dit jaar zijn geboekt in intensieve trajecten met andere overheden maar ook met bedrijven en instellingen in onze regio. Het Bestuursakkoord met de provincie, de opgestelde investeringsagenda en infrastructuurbesluiten zijn voorbeelden van de eerste. De Leertuin zorgvernieuwing, woonconferentie, Prinsjesdagbijeenkomst en oprichting van de economic board zijn voorbeelden van de laatste.

Regiogriffie

De Regiogriffie geeft ondersteuning aan de Drechtraad in brede zin van het woord en op politiek-neutrale basis, zonder aanzien des persoons en met een kleine, maar professionele griffie. In 2016 heeft een personeelwisseling plaatsgevonden.

In 2016 bestonden de werkzaamheden voor de Drechtraad onder andere uit de organisatie van tien Drechtstedendinsdagen en de vergaderingen van commissies van de Drechtraad, inclusief alle voorbereidende en administratieve werkzaamheden. Het verzelfstandigen van de regiogriffie inclusief budgetten heeft in 2016 verder zijn beslag gekregen. Samenvattend was 2016 weer een bewogen jaar waarin de basis is verstevigd voor de verdere ontwikkeling van de Drechtraad.

Sociale Dienst Drechtsteden

'De decentralisaties komen financieel onder druk te staan' kopt het CPB in op september 2016. Na de decentralisatie van het sociale domein aan de gemeenten in 2015, wordt het nu zichtbaar dat budgetten onvoldoende in relatie staan tot de uitgaven, het beroep op het sociale domein stijgende is en de transformaties bij gemeenten en zorgaanbieders (financieel) hun vruchten nog moeten afwerpen. In deze jaarrekening wordt zichtbaar dat zowel op de Participatiewet en het minimabeleid er sprake is van overschrijdingen. De Wmo-maatwerkvoorzieningen laten in 2016 (naar verwachting) nog een overschot zien, echter we verwachten in de komende jaren dat daar ook tekorten zullen ontstaan. Overigens bevinden we ons met deze ontwikkeling in het gezelschap van vele gemeenten. We zijn trots op wat we hebben weten te bereiken in 2016; 1.031 mensen zijn door onze inzet aan het werk gekomen en 1.760 mensen hebben geen beroep hoeven doen op een uitkering door onze dienstverlening. Er is een speciale aanpak ontwikkeld voor statushouders en VSO/ PRO jongeren. De Wmo heeft samen met zorgaanbieders een vorm van resultaatfinanciering ontwikkeld die uniek is in Nederland.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

In 2016 is de focus gelegd op transformatie. Waar nodig werden bestaande ondersteuningsproducten hervormd en nieuwe ondersteuningsvormen ontwikkeld.

Doorontwikkeling individuele begeleiding en dagbesteding

Reeds vanaf begin 2016 zijn twee van de ondersteuningsproducten, individuele begeleiding en persoonlijke verzorging, samengevoegd tot één product onder de noemer individuele begeleiding en ingekocht op basis van resultaatfinanciering. Met resultaatfinanciering is er meer ruimte voor invulling van de behoefte van de inwoner bij het toekennen van zorg omdat de inwoner meebeslist over op welke wijze tot dit resultaat wordt gekomen.

Daarnaast is in 2016 samen met de aanbieders een traject doorlopen in voorbereiding op de hervorming van de dagbesteding, gericht op kwaliteitsverbetering. Bij de transformatie zijn individuele begeleiding (en in 2017 ook de dagbesteding) zo ingericht dat het ontwikkel potentieel van mensen maximaal wordt benut. Daarmee kan de maatwerk ondersteuning soms vervangen worden door een lichtere vorm van ondersteuning.

Ontwikkeling nieuwe ondersteuningsproducten

Daar waar na de transitie hiaten zijn geconstateerd in het aanbod, worden nieuwe producten ontwikkeld. In 2016 zijn de volgende producten –ook weer samen met aanbieders – ontwikkeld, een zwaardere vorm van individuele begeleiding (IB4), praktische thuisondersteuning (een combinatie van huishoudelijke ondersteuning en een lichte vorm van individuele begeleiding) en ondersteuning op afstand (in de vorm van een pilot).

Stroomlijn

In november 2015 is besloten een scheiding aan te brengen tussen de uitvoering van het vervoer en de regie hierop. De focus in 2016 lag hiermee op het opzetten en inrichten van een publieke regiefunctie en het contracteren van vervoerders voor het leveren van chauffeurs en voertuigen. De regie op het vervoer is in publiek beheer genomen door deze in handen te geven van een eigen mobiliteitsplatform. De BV Stroomlijn genaamd, is in oktober 2016 opgericht.

Positieve beoordeling maatwerkvoorzieningen door gebruikers

De uitkomsten van het door OCD uitgevoerde klantervaringsonderzoek laten zien dat, hoewel er altijd ruimte is voor verbetering, de meeste ondervraagden tevreden zijn met de kwaliteit van de ondersteuning die zij ontvangen.

Participatiewet

Het landelijk economisch herstel eind 2016 vertaalt zich landelijk nog niet in een bestandsdaling van het aantal mensen in de Participatiewet. Ook in de Drechtsteden is dit zichtbaar. Voor de bijstand is het een gegeven dat het economisch herstel na-ijlt op de werkloosheidscijfers. Zonder de instroom van de statushouders, is er in 2016 sprake geweest van een vrijwel gelijkblijvend aantal mensen (per saldo) in de bijstand. Mede door de huisvesting van statushouders in de Drechtsteden, is het bijstandsbestand is gegroeid. Het aantal mensen dat in de Drechtsteden gebruik maakt van een bijstandsuitkering is 2,3 procent van de bevolking.

Het verwachte aantal mensen dat eind 2016 gebruik zou maken van een bijstandsuitkering lag tussen 6.200 en 6.700, waarbij het streefaantal 6.500 was. Het aantal uitkeringsgerechtigden per 31 december 2016 was 6.670. Ten opzichte van 2015 (6.293) is dit een stijging van 6%, ofwel 377 klanten.

De regionale taakstelling voor het huisvesten van statushouders, door de gemeenten in de Drechtsteden, bedroeg voor 2016, 687. Het gerealiseerde aantal is uitgekomen op 670. Daarvan zijn er, in 2016, 427 ingestroomd in de bijstand. Door de intensieve aanpak voor deze groep, die in het vierde kwartaal is gestart, is het gelukt om 76 statushouders te laten uitstromen uit de bijstand, zodat er 351 statushouders in de bijstand zijn ingestroomd en gebleven in 2016. Dat maakt dat de stijging van de bijstand in de Drechtsteden bijna 1 op 1 te verklaren is vanuit de toestroom van statushouders.

Tekort I deel

Als gevolg van de bestandstijging is er ook in 2016 een tekort ontstaan op het I-deel. De omvang daarvan bedraagt € 5,4 miljoen. Daarnaast is er vanuit het I-deel € 1,1 miljoen aan loonkostensubsidie (LKS) verstrekt om klanten aan het werk te helpen en te houden. Daarmee is het tekort opgelopen tot € 6,5 miljoen. Het rijk heeft vanuit de vangnetregeling voor het jaar 2014 € 1,3 miljoen aan de Drechtsteden toegekend. Hadden we dat niet, dan was het werkelijke tekort € 7,8 miljoen geweest. Het verschil tussen het tekort als gevolg van de bestandstijging (€ 5,4 miljoen) en het werkelijke tekort (€ 7,8 miljoen) moet worden toegeschreven aan:

- het landelijke ontoereikende macrobudget voor bijstand;
- het tekort als gevolg van de nieuwe verdeelsystematiek;
- de som uit de vangnetregeling (€ 1,3 miljoen);
- tekort als gevolg van mismatch lasten/ baten I-deel voorgaande jaren.

Omdat de stijging van het aantal mensen in de bijstand grotendeels is toe te schrijven aan de huisvesting van statushouders, is er met terugwerkende kracht een compensatie te verwachten in 2017, voortkomend uit het bestuursakkoord tussen Rijk en gemeenten. Hierover zal in de budgetbrieven van het rijk rond juni 2017 meer helderheid zijn.

Mede op basis van de instroom van statushouders is voor de jaren 2017 en verder te verwachten dat het tekort op het I-deel verder gaat toenemen. De directe invloed van de Drechtsteden op het tekort over 2017 en de jaren daarna, is echter beperkt.

We verwachten dat het aantal statushouders die binnen de Drechtsteden gehuisvest zal worden (regionale taakstelling voor 2017 is naar beneden bijgesteld) zal uitkomen op zo'n 528. Het overgrote deel daarvan zal naar verwachting instromen in de bijstand.

Er is eind 2016 is een lobby gestart naar de landelijke politiek, de ministeries en de VNG met als doel de negatieve uitkomsten vanuit het verdeelmodel voor de Drechtsteden te corrigeren. De Drechtsteden menen deel aan het onderzoek naar de (positieve en negatieve) uitschieters van het verdeelmodel. De resultaten worden verwacht in het 3e kwartaal 2017.

In – en uitstroom bijstand

Zoals gesteld bestaat de invloed die de Drechtsteden hebben op de omvang van het bestand uit het vormgeven van onze (werkgevers)dienstverlening, en die activiteiten zijn in 2016 succesvol gebleken. Baanbrekend Drechtsteden heeft in 2016 1.031 plaatsingen gerealiseerd.

In 2016 zijn er 1.940 mensen uitgestroomd uit de bijstand door. Ruim de helft stroomt uit door uitstroom naar werk. 1.015¹ stroomden uit als gevolg van werkervaring. Anderen stroomden uit als gevolg van handhaving of exogene factoren zoals verhuizing.

De instroom bedroeg 2.317 klanten. Het aantal klanten wat zich heeft gemeld voor een uitkering bedraagt 4.077. 76% van deze meldingen (1.760) hebben uiteindelijk niet geresulteerd in het toekennen van een uitkering. Redenen hiervoor zijn dat deze inwoners tijdig werk hebben gevonden of omdat er na screening geen recht was als gevolg van voorliggende voorzieningen of vermogen.

Met betrekking tot de banenafspraken lopen we in 2016 op koers. Het gebruik van het aantal participatieplekken is echter lager dan verwacht. In 2017 wordt een doorontwikkeling van de participatieplekken onderzocht.

Ingenieursbureau Drechtsteden

Het jaar 2016 was een belangrijk overgangsjaar voor het Ingenieursbureau Drechtsteden (IBD). De overgang van de business unit Vastgoedbeheer & Onderhoud (VBO), per 1 januari 2017 naar het Servicecentrum Drechtsteden (SCD) is voorbereid. Er is daarnaast begonnen met nieuwe manieren van werken zoals VISI en System Engineering om intensiever samenwerken met leveranciers en marktpartijen vorm te geven. Het nieuwe, compactere IBD is gericht op een minimale bezetting en behaalt de projectresultaten mede door co-creatie met marktpartijen. Uit de klanttevredenheidsonderzoeken (KTO) blijkt dat de dienstverlening van het vernieuwde IBD door de opdrachtgevers goed gewaardeerd wordt. Er is vooral waardering voor de samenwerking met en communicatie vanuit het IBD.

Servicecentrum Drechtsteden

In 2016 zijn belangrijke stappen gezet voor de verdere ontwikkeling van de dienstverlening van het SCD en haar rol in de Drechtsteden. Enkele belangrijke ontwikkelingen zijn de invlechting van de gemeente Hardinxveld-Giessendam, de overgang van afdeling Vastgoedbeheer & Onderhoud van het IBD naar het SCD, de verbetering en ontwikkeling van de afdeling P&O, het nieuwe Meerjaren Investerings Programma ICT en de vernieuwde verrekensystematiek van ICT-kosten. In 2016 is, in samenspraak met MT Middelen, gestart met de opstelling van de strategische bedrijfsvoering agenda. In paragraaf 2.3.2. 'Programmaverantwoording SCD' wordt hierop uitgebreider ingegaan.

Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden

Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden (GBD) is dit jaar de voorbereiding van haar activiteiten voor de inrichting en het beheren van een SmartDataCenter gestart. De vastgestelde strategische visie GBD (DR 2 februari 2016) gaf de GBD verder leidraad waarlangs dit moet geschieden. Ook de overige ontwikkelpunten die in de strategische visie GBD te vinden zijn, zijn gestart. Het betreft hier de integrale doorlichting van processen, de digitalisering van de dienstverlening, de samenwerking met andere belastingorganisaties en de uitvoering van een actieplan duurzame inzetbaarheid medewerkers.

De samenwerkingsafspraken over de geo-voorzieningen die de GBD voor de gemeente Dordrecht onderhoudt, zijn afgerond. Hiermee is een start gemaakt voor een zakelijke en resultaatgerichte uitvoering van taken op het gebied van de ruimtelijke informatievoorziening. Inmiddels zijn de GBD en het OCD aan de slag gegaan om hun gezamenlijke huisvesting in het gemeentekantoor van Sliedrecht te realiseren.

¹ Het betreft hier volledige uitkeringen die niet meer nodig zijn door werkaanvaarding. De plaatsingen Baanbrekend kunnen ook parttime banen zijn.

Onderzoekcentrum Drechtsteden

De eerste helft van 2016 heeft in het teken gestaan van het beantwoorden van de vraag wat de relevantie is van het Onderzoekcentrum Drechtsteden (OCD). Het bleek de juiste prikkel te zijn om zeer kritisch na te denken over het bestaansrecht en toekomst en een frisse blik te werpen op zowel de bedrijfsvoering als op de vragen en opdrachten vanuit de regio en de financiële resultaten. Vanuit dat gezichtspunt is het OCD in de tweede helft van het jaar een vernieuwende en flexibele ontwikkelrichting ingegaan met als ambitie: het OCD is (1) kennispartner voor de Drechtsteden, (2) doet onderzoek, analyse en strategische advisering en levert beleidsondersteuning bij bestuurlijke vraagstukken en (3) is compact, wendbaar en kan flexibel inspelen op uiteenlopende beleidsvraagstukken.

1.3. Financiële samenvatting

Bureau Drechtsteden

Bureau Drechtsteden heeft drie begrotingsonderdelen, (1) het onderdeel Beleid waarin de regionale beleidsprogrammering is onder gebracht, (2) het onderdeel Bestuur waarin Bestuursondersteuning en Stafftaken zijn ondergebracht en (3) het onderdeel CIO. Op alle drie zit een positief saldo. In totaal is dit € 449.000. Het positieve resultaat op het onderdeel Beleid bedraagt € 260.000. De helft van dit bedrag komt van een vrijval op het werkprogramma 2016. Deze vrijval wordt veroorzaakt doordat activiteiten goedkoper zijn uitgevallen en doordat een beperkt aantal activiteiten uit 2016 in 2017 worden afgerond. Via het onderdeel Beleid loopt ook de besteding van de diverse subsidies, zoals het programma Luchtkwaliteit en de afronding van de ISV-middelen.

Het positieve resultaat op het onderdeel CIO ter grootte van € 183.000 wordt veroorzaakt door vacatureruimte. Het blijft lastig om de openstaande vacatures in te vullen.

Regiogriffie

De Regiogriffie heeft de haar toegekende budgetten vrijwel geheel benut. Het voorstel is om het restant-budget ter grootte van € 5.000 terug te geven aan de gemeenten.

Sociale Dienst Drechtsteden

(Bedragen x € 1.000)

Programma		Actuele begroting 2016			Realisatie 2016			Afwijking			Mutatie reserve	Effect Gemeenten
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo		
Werk & Inkomen		140.681	140.681	-	140.819	140.819	-	138	138	-	-	1.559
	Participatie	14.848	14.848	-	14.065	14.065	-	783-	783-	-		433
	Inkomensondersteuning	97.885	97.885	-	98.754	98.754	-	869	869	-		1.178
	Wsw	27.948	27.948	-	28.000	28.000	-	52	52	-		52-
Minimabeleid		7.801	7.801	-	8.185	7.429	756-	384	372-	756-	186-	154-
	Kinderopvang	50	50	-	20	20	-	30-	30-	-		30
	Minimabeleid	6.205	6.205	-	7.005	6.249	756-	800	44	756-	186-	570-
	Maatwerkvoorz. Inkomenssteun CZG	1.546	1.546	-	1.160	1.160	-	386-	386-	-		386
Wmo		45.362	45.362	-	40.557	41.661	1.104	4.805-	3.701-	1.104	2.878	-
	Huishoudelijke ondersteuning	16.000	16.000	-	16.592	13.123	3.469-	592	2.877-	3.469-		p.m.
	Huishoudelijke Hulp Toelage	3.316	3.316	-	498	3.316	2.818	2.818	-	2.818		p.m.
	Hulpmiddelen	8.550	8.550	-	8.165	7.979	186-	385-	571-	186-		p.m.
	Begeleiding em kortdurend verblijf & persoonlijke verzorging	17.396	17.396	-	15.301	17.242	1.941	2.095-	154-	1.941		p.m.
	Innovatiereserve Leertuinen	100	100	-	1	1	-	99-	99-	-		
Budgetadvies en schuldbemiddeling		50	50	-	-	-	-	50-	50-	-	-	50
	Budgetadv. & schuldbem.	50	50	-	-	-	-	50-	50-	-		50
Apparaatskosten		34.091	34.091	-	33.991	34.244	253	100-	153	253	-	253
	Apparaatskosten	34.091	34.091	-	33.991	34.244	253	100-	153	253	-	253
Totaal		227.985	227.985	-	223.552	224.153	601	4.433-	3.832-	601	2.692	1.708

Het jaarresultaat van de uitvoering van de Wmo is nog niet bekend. Daarom zijn bovenstaande cijfers voorlopige cijfers. Bij de definitieve jaarrekening 2016 zal er een analyse van het resultaat op de Wmo gemaakt worden. In paragraaf 2.2.3 Wmo wordt een indicatie van de uitkomst van de Wmo gegeven.

Werk en Inkomen

Participatie

Het positieve resultaat op Participatie is € 433.000. Het resultaat komt, conform financieringsafspraken, ten gunste van de gemeenten.

Inkomensondersteuning

In de tweede programmaverantwoording 2016 was geprognosticeerd dat het tekort over 2016 zou uitkomen op € 7,6 miljoen. Per saldo stijgen de kosten ten opzichte van de tweede programmaverantwoording van de bijstand met € 0,2 miljoen wat een tekort geeft van € 7,8 miljoen. Echter door het ontvangen van de beschikkingen Vangnetuitkering 2015 in december 2016, welke voorzien waren in 2017, dient deze al verantwoord te worden in 2016. De Vangnetuitkering bedraagt in totaal € 1,3 miljoen. Door deze eenmalige positieve bate is het tekort uiteindelijk € 6,5 miljoen en kan een bedrag van € 1,1 miljoen terugvloeien naar de gemeenten. Het resultaat is als resultaatbepaling gepresenteerd.

Onderzoek naar de ontwikkeling van het uitkeringsbestand door het onderzoeksbureau APE, geeft aan dat het bestand het komende jaren niet gaat dalen maar eerder zal gaan stijgen. In het rapport van APE is sprake van een maximale bandbreedte van 6.700. Echter januari 2017 is deze stand al bereikt. Op grond van de informatie van het CPB mogen we voor de komende jaren nog een toename van het bestand verwachten van +/- 5%.

Dat betekent dat er, mede door de negatieve financiële effecten van het nieuwe verdeelmodel, een extra tekort zal gaan ontstaan ten opzichte van het tekort wat uit deze jaarrekening doorwerkt naar de jaren 2017 en verder. Het tekort zal daarmee op kunnen lopen naar € 14 miljoen. Gemeenten wordt daarom nadrukkelijk geadviseerd met deze ontwikkeling rekening te houden. Voorgaande jaren kon het tekort nog voor een groot deel worden gezien in relatie tot de participatiemiddelen, maar zoals eerder bij de bestuursrapportages geconstateerd, is daar vanaf 2016 geen ruimte meer.

De feitelijke financiële ontwikkeling is niet alleen afhankelijk van het aantal mensen dat een uitkering ontvangt, maar ook van de ontwikkeling van het macrobudget. Deze rijksbudgetten voor 2017 kunnen nog wijzigen op grond van gewijzigde inzichten ten aanzien van voorspellingen en te verwachten effecten van de landelijke bestandsontwikkeling. Gezien de vele (tegengestelde) ontwikkelingen – economische verbeteringen, achterblijvende daling bijstandsklanten, de instroom statushouders – is het nu lastig om een goede inschatting te maken met betrekking tot een aanpassing van de macrobudgetten. Eventuele aanpassingen van het macrobudget zullen via de nadere voorlopige budgetten in de eerste helft 2017 bekend worden gemaakt. In het najaar van 2017 wordt het definitieve budget 2017 bekend gemaakt.

Door een gerichte lobby zijn de Drechtsteden één van de 16 kerngemeenten die meewerken aan een onderzoek naar de onverwachte negatieve effecten van het nieuwe verdeelmodel. Dit onderzoek is gestart door het Ministerie van SZW en wordt uitgevoerd door Atlas voor gemeenten en het onderzoeksbureau SEO. Het doel van het onderzoek naar uitschieters is om inzicht te krijgen in het antwoord op de vraag of de uitkomst van het verdeelmodel plausibel is in relatie tot de beleids- en uitvoeringsinspanningen van gemeenten. De verwachting is dat in het derde kwartaal van 2017 de resultaten van het onderzoek bekend worden gemaakt.

Natuurlijk zal op de geëigende momenten aan uw raad worden gerapporteerd over de ontwikkelingen. Vanuit bovengeschetst perspectief wordt de gemeenten in overweging gegeven om middelen te reserveren om het risico van een (groter) tekort af te dekken.

Wsw

De lasten en baten zijn als gevolg van lagere uitkeringen van het Rijk en meer extern geplaatsten naar boven bijgesteld. Het nadelig effect gemeenten, ad € 52.000, betreft teveel opgehaalde budgetten ad € 14.000 en meer extern geplaatsten ad € 66.000.

Minimabeleid

Het jaar 2016 heeft op het programma minimabeleid geleid tot een:

- 1) Negatief resultaat regulier minimabeleid ad € 756.000 (resultaatbestemming);
- 2) Positief resultaat kinderopvang ad € 30.000 (resultaatbepaling);
- 3) Positief resultaat maatwerkvoorziening inkomenssteun C.Z.G. ad € 386.000 (resultaatbepaling).

Voorgesteld wordt om € 186.000 te onttrekken aan de reserve minimabeleid (de stand van de reserve is na deze onttrekking nihil) waardoor het tekort op het regulier minimabeleid voor de gemeenten uitkomt op € 570.000 (zie tabel p. 11). De bedragen worden conform de verschillende financieringsafspraken afgerekend met de gemeenten.

Apparaatskosten

Het voordelige resultaat op de apparaatskosten is € 253.000 en bestaat voornamelijk uit:

- Lagere salariskosten als gevolg van het niet volledig invullen van de vacatureruimte en lagere lasten vakantiegeldafspraken 2016;
- Hogere baten uit DVO's en detacheringinkomsten eigen personeel.

Gezien de doorzettende groei van de bijstand zal in het komende jaar (c.q. jaren) meer capaciteit nodig zijn in termen van geld en formatie. De flexibele schil houdt rekening met een maximaal klantenaantal van 7.000 medio 2017.

Ingenieursbureau Drechtsteden

Voor het Ingenieursbureau is 2016 een record jaar geweest als het gaat over de omvang van de orderportefeuille en de hoeveelheid verzet werk. Veel mooie en spraakmakende projecten zijn opgestart, doorlopen of met succes afgerond. Er is een omzet gerealiseerd van € 10,5 miljoen, bij een afgegeven garantieomzet door Dordrecht (€ 2,5 miljoen) en Zwijndrecht (€ 1,2 miljoen) van in totaal € 3,7 miljoen. De omzet is in de achterliggende jaren gestegen van € 7,3 miljoen in 2014 naar € 8,8 miljoen in 2015 tot € 10,5 miljoen in 2016.

In 2015 is het IBD bij de reorganisatie in formatie geslonken tot 39 fte. Vanwege het tekortschieten van de beschikbare (vaste) capaciteit is 31 fte aan inhuur geworven. Samen is het werk, schouder aan schouder, uitgevoerd tot tevredenheid van de opdrachtgevers. Uit het klanttevredenheidsonderzoek is een score gekomen van 7,6.

2016 was het laatste jaar dat de business unit Vastgoedbeheer & Onderhoud een onderdeel vormde van het IBD. Vanaf 2017 zal deze business unit onderdeel gaan uitmaken van het SCD. Vanaf 2016 worden nieuwe verkooptarieven gehanteerd, die 2,1% hoger liggen dan de tarievenstructuur van 2015. Eind 2016 zijn de eerste besprekingen gevoerd over de tarievenstructuur 2017. Bij een aantrekkende markt stijgen de inhuurtarieven. Daarmee wordt tegen de grenzen van het huidige verdienmodel aangelopen. Voor enkele functies ligt het inhuurtarief al tegen het vastgestelde verkooptarief aan, waardoor de noodzakelijk gewenste marge niet wordt gerealiseerd.

Het resultaat uit reguliere werkzaamheden kwam, in lijn met de 2^e bestuursrapportage (€ 500.000) uit op € 541.000. Vanwege gewenste harmonisatie van de verslagleggingsrichtlijnen binnen de GRD is een dotatie aan de voorziening frictiekosten verantwoord van € 907.000. Dit betreft voornamelijk een technische correctie, die geduid wordt als een stelselwijziging.

Voorgesteld wordt het bij de 2^e bestuursrapportage toegezegde resultaat (€ 500.000) aan de belanghebbende gemeenten uit te keren. Daarnaast wordt voorgesteld om tegenover de toevoeging aan de voorziening een negatieve frictiekostenreserve te vormen van € 866.000, die in de aankomende jaren aangezuiverd zal worden vanuit positieve resultaten. De verwachte omvang van de orderportefeuille in de aankomende jaren laat zien dat de aanzuivering vanuit een positief bedrijfsresultaat uit reguliere werkzaamheden realistisch is.

Servicecentrum Drechtsteden

Ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting 2016², heeft het SCD het jaar afgesloten met een hoger financieel resultaat. Het resultaat van het SCD over heel 2016 bedraagt € 903.000. Dit resultaat heeft een incidenteel karakter.

Het resultaat 2016 heeft een incidenteel karakter en wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

Incidentele lagere uitgaven:

- Voordeel op de personele lasten (€ 475.000) wordt met name veroorzaakt door nog niet volledig ingevulde vacatureruimte in 2016;
- Het voordeel op de materiële lasten (€ 245.000) ontstaat door éénmalige lagere lasten op het CBS budget (Catering-Beveiliging-Schoonmaak en transport);
- Als gevolg van een te hoog vastgestelde reservering voor het vakantiegeld juni – december 2016, wordt er een eenmalige correctie van € 98.000 aangebracht.

Incidentele hogere uitgaven:

De mutaties op de voorzieningen hebben in 2016 geleid tot € 80.000 hogere kosten dan begroot. Deze mutatie wordt met name veroorzaakt door een gewijzigde methodiek van het berekenen van de bepaling van de hoogte van de voorziening frictiekosten. Deze nieuwe methodiek wordt nu integraal door de GRD gehanteerd en is afgestemd met de accountant. Het heeft in 2016 eenmalig geleid tot de genoemde extra uitgaven. Het budget 'gelijkblijvende kosten bovenformatieven' is verrekend in dit jaar en vervalt voor de komende jaren. (In de 1^e bestuursrapportage 2017 wordt dit voor de komende jaren doorgevoerd).

Incidentele hogere inkomsten:

- Er is voor € 128.000 aan extra incidentele inkomsten ontvangen door DVO's waar geen extra lasten tegen over staan. Als gevolg van een lager ziekteverzuim is de productiviteit hoger waardoor er meer declarabele uren waren;
- De uiteindelijke opbrengsten uit de contracten met de GR-en ZHZ zijn iets hoger dan begroot (€ 30.000).

In paragraaf 2.3.2. Programmaverantwoording SCD wordt uitgebreider ingegaan op het behaalde resultaat.

Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden

De GBD sluit het jaar af met een positief resultaat van € 234.000 (zie p. 12). Voor de financiering van de uitvoering van de strategische visie GBD is door de Drechttraad (DR) op 2 februari 2016 besloten de meeropbrengsten uit invorderingsactiviteiten (aanmaningen en dwangbevelen) 2015/ 2016 in te zetten. Daarbij heeft de DR aangegeven dat ook de vrijval van de voorziening 'aanmaningen en dwangbevelen' kan worden ingezet. De totale investering is door de DR bepaald op € 190.000. Bij de jaarrekening 2015 is hiervoor reeds € 93.000 vrijgemaakt. De overige benodigde middelen ter grootte van € 97.000 zouden uit de meeropbrengst van invorderingsactiviteiten, inclusief de middelen uit de vrijvallende voorziening, worden gehaald. Inmiddels is gebleken dat deze meeropbrengst € 116.000 hoger is dan geraamd. Deze extra meeropbrengst zal naar rato van de gemeentelijke bijdragen 2016 aan de deelnemende gemeenten worden teruggestort.

Onderzoekcentrum Drechtsteden

Het OCD laat een negatief resultaat zien van € 96.000. Dat komt nagenoeg overeen met het bedrag van € 100.000 dat bij de 2^e bestuursrapportage 2016 is teruggegeven aan de gemeenten. Dat bedrag kwam voort uit het terugbrengen van de bijdragen voor het basispakket van € 750.000 naar € 650.000 terwijl de onderzoeken in 2016 nog niet substantieel minder zijn geworden. Vanaf 2017 vindt volledige effectuering plaats van de afbouw van het basispakket. In 2015 namen de baten uit het pluspakket met € 279.000 fors af. De baten uit het pluspakket zijn in 2016 met € 44.000 gestegen met ten opzichte van 2015. De lasten en baten over 2016 liggen op het niveau zoals dat voor het jaar 2017 is opgenomen in het ontwikkelplan.

² 2^e bestuursrapportage 2016 GR Drechtsteden

1.4. Voorstel resultaatbestemming per begrotingsprogramma

Het te bestemmen resultaat bij de jaarrekening 2016 bedraagt € 686.000 (excl. Wmo). Zoals vermeld op pagina 3 is het jaarresultaat van de uitvoering van de Wmo nog niet opgenomen. In onderstaande tabel is per programmaonderdeel weergegeven wat het te bestemmen resultaat is; of het voorstel een mutatie in een reserve met zich mee brengt of dat wordt voorgesteld om het resultaat met gemeenten af te rekenen.

(bedragen x € 1.000)

Begrotingsprogramma	Saldo	Reserves		Afrekenen met gemeenten
		Toevoegen	Onttrekken	
Beleid en Bestuur				
Beleid en bestuur - beleid	260	133	-	127
Beleid en bestuur - bestuur	6	-	-	6
Regiogriffie	5	-	-	5
Sociale Dienst Drechtsteden				
Minimabeleid	-756	-	186	-570
Wmo/ Huishoudelijke Hulp Toelage	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Apparaatskosten	253	-	-	253
Bedrijfsvoering				
Ingenieursbureau Drechtsteden – reguliere exploitatie	541	41	-	500
Ingenieursbureau Drechtsteden – verhoging voorziening frictiekosten	-907	-	907	-
Servicecentrum Drechtsteden	903	-	-	903
Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden	234	97	-	137
Onderzoekcentrum Drechtsteden	-96	-	-	-96
Bureau Drechtsteden - CIO	183	-	-	183
Algemene dekkingsmiddelen	60	-	-	60
Totaal	686	271	1.093	1.508

Toelichting:

Voor beleid en bestuur wordt als resultaatbestemming 2016 voorgesteld om het vrijvallende deel van het werkprogramma 2016 voor een bedrag van € 133.000 mee te nemen naar 2017. Dit zal worden ingezet voor activiteiten uit 2016, die doorlopen in 2017. Voorgesteld wordt om het overige positieve saldo ter grootte van € 127.000 uit te keren aan de gemeenten.

De dekking voor de budgetten van de regiogriffie is opgehaald bij de zes Drechtsteden-gemeenten. Aan het einde van 2016 is er een voordelig resultaat ontstaan op de budgetten van de regiogriffie van € 5.000. Het voorstel is om genoemd bedrag terug te betalen aan de gemeenten.

Minimabeleid: het negatieve resultaat op het onderdeel minimabeleid bedraagt € 756.000. Voorgesteld wordt om een bedrag van € 186.000 aan de reserve minimabeleid te onttrekken en het restant van het negatieve resultaat minimabeleid ter grootte van € 570.000 af te rekenen met de gemeenten.

Het resultaat op de apparaatskosten van de SDD bedraagt € 253.000. Voorgesteld wordt om dit uit te keren aan de gemeenten.

Conform het besluit bij de 2^e bestuursrapportage GRD 2016³ wordt voorgesteld het restant budget Huishoudelijke Hulp Toelage (dienstencheques) van € 2,9 miljoen d.m.v. resultaatbestemming over te hevelen naar 2017 (zie p. 41). In deze versie van de concept-jaarrekening 2016 is dit nog niet in bovenstaande tabel verwerkt.

Het resultaat van het IBD uit reguliere werkzaamheden kwam, in lijn met de 2^e bestuursrapportage (€ 500.000) uit op € 541.000. Vanwege gewenste harmonisatie van de verslagleggingsrichtlijnen binnen de GRD is een dotatie aan de frictiekostenvoorziening verantwoord van € 907.000 (zie p. 91 en 92). Voorgesteld wordt het bij de 2^e bestuursrapportage toegezegde resultaat (€ 500.000) aan de belanghebbende gemeenten uit te keren. Daarnaast wordt voorgesteld om tegenover de toevoeging aan de voorziening een negatieve frictiekostenreserve te vormen van € 866.000, die in de aankomende jaren aangezuiverd zal worden vanuit positieve resultaten. De omvang van de verwachte orderportefeuille in de aankomende jaren laat zien dat de aanzuivering vanuit een positief bedrijfsresultaat uit reguliere werkzaamheden ook realistisch is.

Het resultaat van het SCD over 2016 bedraagt incidenteel € 903.000. Voorgesteld wordt dit resultaat uit te keren aan de gemeenten.

De GBD sluit het jaar af met een positief resultaat van € 234.000. Voorgesteld wordt om, conform de besluitvorming over de strategische visie (DR 2 februari 2016), € 97.000 toe te voegen aan de reserve uitvoering strategische visie van de GBD. Hierdoor heeft de GBD afdoende investeringsmiddelen voor het uitvoeren van deze opdracht. De uitvoering van dit besluit leidt tot een structurele extra besparing van jaarlijks € 135.000. Voorgesteld wordt om het restant van het saldo ter grootte van € 137.000 (€ 116.000 meeropbrengst invorderingsactiviteiten en € 21.000 overige) naar rato van de gemeentelijke bijdragen uit te keren aan de deelnemende gemeenten.

Het OCD sluit het jaar 2016 af met een negatief resultaat van € 96.000. Dit bedrag zal afgerekend worden met de gemeenten.

Het resultaat van het CIO over 2016 bedraagt € 183.000. Voorgesteld wordt dit resultaat uit te keren aan de gemeenten.

Voorgesteld wordt om het resultaat op de algemene dekkingsmiddelen (€ 60.000) uit te keren aan de gemeenten.

³ DR 6 december 2016

In onderstaande tabel zijn de bedragen per gemeente opgenomen.

(bedragen x € 1.000)

	Te verdelen	Alblasserdam	Dordrecht	Hendrik-Ido-Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	Sleutel
Beleid en bestuur								
Beleid en bestuur - beleid	127	9	56	14	15	12	21	Inwoners
Beleid en bestuur - bestuur	6	-	2	1	1	1	1	Inwoners
Regiogriffie	5	-	2	1	1	-	1	Inwoners
Sociale Dienst Drechtsteden								
Minimabeleid	-570	-24	-368	-21	-41	-33	-83	Klanten
Wmo/ Huishoudelijke Hulp Toelage	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	Klanten
Apparaatskosten	253	9	171	8	17	12	36	Klanten
Bedrijfsvoering								
Ingenieursbureau Drechtsteden	500	-	370	-	-	-	130	Omzet
Servicecentrum Drechtsteden	903	62	450	73	110	76	131	Verrekeningsys.
Gemeentebelastingen en basisinformatie Drechtsteden	137	-	77	14	13	13	20	Aanslagregels
Onderzoekcentrum Drechtsteden	-96	-7	-42	-10	-12	-9	-16	Inwoners
Bureau Drechtsteden - CIO	183	13	81	20	22	17	30	Inwoners
Algemene dekkingsmiddelen	60	4	26	7	7	6	10	Inwoners
Totaal	1.508	66	825	107	133	95	281	

2. Programmaverantwoording

2.1. Beleid, bestuur en regiogriffie

Voor de programmaverantwoording dient het bij de begroting vastgestelde beleid als uitgangspunt. Per programma wordt ingegaan op de drie 'w-vragen':

- Wat hebben wij bereikt?
- Wat hebben wij daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

2.1.1. Beleid

2016 is het jaar van de tweede jaarschijf van het uitvoeringsprogramma van het rMJP 2014-2018. Vrijwel alles wat begroot was, is daarbij uitgevoerd, waarbij een aantal belangrijke mijlpalen zijn bereikt.

In dit onderdeel van de jaarrekening zal slechts op hoofdlijnen worden gerapporteerd over het uitvoeringsprogramma rMJP, met name om verklarend te kunnen zijn met betrekking tot de financiën. Net als vorig jaar wordt door middel van het kompas rMJP inzicht gegeven in inspanningen en resultaten van het uitvoeringsprogramma rMJP 2014-2018. Op deze manier kan het inhoudelijke debat tussen Drechtstedenbestuur en Drechttraad op het gebied van het regionale beleid zoals beschreven in het rMJP worden gefaciliteerd.

Wat hebben wij bereikt?

Bereikbaarheid

Op het terrein van bereikbaarheid is 2016 een jaar van positieve resultaten geweest. Met vereende kracht is het gelukt om het dreigende verlies van Intercity-kwaliteit tussen Dordrecht en Breda om te zetten in een IC-pendel die eens per uur gaat rijden gedurende 2017 en 2018. Onze lobby heeft resultaat.

We hebben in 2016 verder veel praktische afspraken gemaakt over investeringen in met name de rijkswegen A15 en N3. Wat betreft de N3 is het Rijkswaterstaat gelukt via het ministerie niet € 30 miljoen zoals oorspronkelijk bedoeld maar € 60 miljoen beschikbaar te krijgen om te investeren in groot onderhoud. De afspraken A15 Papendrecht-Sliedrecht zijn verder uitgewerkt en er is besloten om op de zuidbaan een volwaardige definitieve derde rijstrook toe te voegen. In het kader van de lobby A15 is het verder gelukt een kamerbreed gesteunde motie omtrent prioritering van de doorstroming te krijgen.

In juni is met partners, waaronder overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen, een bereikbaarheidsconferentie georganiseerd rondom de belangrijke thema's van de bereikbaarheidsagenda. De bereikbaarheidsagenda wordt nu met partners als de TU Delft, Rijkswaterstaat en het bedrijfsleven verder voorbereid.

We werken nu een jaar intensief samen met de Verkeersonderneming en ons ondernemers Platform Drechtsteden Samen Bereikbaar. Deze samenwerking begint zijn vruchten af te werpen. Zo is er inmiddels een aantal bedrijven ambassadeur en worden bedrijven ondersteund vanuit de verkeersonderneming in mobiliteitsmanagement.

Het is ons in 2016 gelukt om de voorbereiding van de aanbesteding van de nieuwe DAV-concessie samen met de provincie voor te bereiden met als resultaat een grotendeels gedragen beleidskader. De provincie kent daardoor de wensen en noden van de Drechtsteden beter en uitvoerbaarheid van de concessie wordt makkelijker en beter. In deze vorm van samenwerking zijn we misschien wel uniek in Nederland.

Wat betreft de waterbus is er ook gewerkt aan verbetering. Zo vaart de spitsdienst inmiddels en vaart de waterbus op de korte verbindingen 's avonds op vrijdag en zaterdag langer door. In de zomer wordt bovendien buiten de spits Kinderdijk vaker aangedaan. Bedoeling is natuurlijk deze verbeteringen bij succes voort te zetten.

Externe veiligheid

Externe veiligheid is voor een wezenlijk deel gekoppeld aan bereikbaarheid, en wel via het spoor. Bijzondere aandacht is er in 2016 geweest voor de gevolgen van een eventuele herroutering van stoffen vanaf de Brabantroute. Dit naar aanleiding van aldaar geconstateerde overschrijdingen. De staatssecretaris werkt aan maatregelen en we volgen dit nauwgezet om negatieve gevolgen voor de Drechtsteden zoveel mogelijk te beperken.

Waterveiligheid

Een belangrijk deel van de wateropgave wordt in de Alblasserwaard en op het Eiland van Dordrecht gerealiseerd. Regionaal versterken we dit door onze participatie in het Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden. Vanuit dit perspectief hebben we in de week van ons water (in mei) bijgedragen aan activiteiten in de regio om water extra zichtbaar te maken voor bewoners. We hebben bovendien eerste stappen gezet op het gebied van de organisatie van ons maritieme bedrijfsleven bij de regionale en landelijke wateropgaven.

Duurzaamheid

Vanuit de duurzame en economische kansen zijn voor het maritieme cluster concreet de mogelijkheden onderzocht van een transitie naar een circulaire maritieme economie. Het onderzoek is bijna afgerond en resulteert in een concrete kansenkaart met concrete bedrijfstakken en bedrijven. We hebben via een Warmteatlas de kansen geïnventariseerd voor het gebruik van warmte in onze regio. Deze zijn goed. Als onderdeel van onze regionale energiestrategie wordt warmte verder uitgewerkt.

De regio Drechtsteden is met succes door de selectie gekomen en is een van de vijf voorbeeldregio's om een regionale energiestrategie op te stellen. Inmiddels zijn verschillende actieteams met daarin bedrijven en instellingen aan het werk om concreet te verkennen hoe de energie-ambities het beste kunnen worden behaald. In 2017 wordt de strategie afgerond en vertaald in het met de provincie afgesproken energieakkoord.

Wonen

In 2016 hebben we in september een inspirerende woonconferentie georganiseerd met regionale partners. Daarmee hebben we de start gemarkeerd van de opstelling van de nieuwe Woonvisie. Inmiddels ronden we de onderzoeksfase af.

Economic Development Board

Na de zomer van 2016 heeft de Drechttraad⁴ besloten tot oprichting van de Economic Development Board. Deze board is een strategische samenwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid in de Drechtsteden. Naast en met de bestaande samenwerkingsverbanden, moeten de activiteiten van de board zorgen voor een sterkere economische regio. De board kan niet alleen economische doelen, kansen en ontwikkelingen agenderen (denken) maar ook bundelen, initiëren, opschalen en stimuleren (doen). Alle inspanningen van de Economic Development Board zijn er op gericht om in de toekomst meer werkgelegenheid en innovaties in de regio te krijgen.

Voorzitter van de board is Sjoerd Vollebregt, die onder andere CEO bij Stork en Fokker Technologies in Papendrecht is geweest en daarmee ook een band met de Drechtsteden heeft. Als overige leden zijn inmiddels benoemd:

- Peter van der Meer, voorzitter Raad van Bestuur van het Albert Schweitzer ziekenhuis;
- Sander Steenbrink, General Manager Corporate Research & Development Boskalis;
- Sylvia Boer, Head of Communications Damen Shipyards;
- Ben Maelissa, Managing Director Danser Group;
- Steven Soederhuizen, vicepresident en Managing Director Aerostructures Fokker;
- Derk Looibach, hoogleraar sociaal-economische transitie Erasmus Universiteit Rotterdam en directeur onderzoeksinstituut DRIFT;
- Marloes de Vries, lid van het College van Bestuur Da Vinci College;
- Jaap Paans, burgemeester Alblasserdam;
- Gerard Schouw, voormalig D66-kamerlid, algemeen directeur Nefarma.

⁴ DR 4 oktober 2016

In 2017 zal de board snel haar visie en uitvoeringsagenda presenteren om vervolgens via actie in de praktijk daadwerkelijk impulsen op gang te brengen die leiden tot een sterkere economische regio.

MKB-katalysatorfonds

Als belangrijk onderdeel van de vastgestelde innovatiestrategie heeft in 2016 het MKB-fonds gefunctioneerd. Het MKB-katalysatorfonds stimuleert en ondersteunt de concretisering van innovatieve ideeën voor de (maritieme) maakindustrie van de Drechtsteden in de eerste fases van innovatie. Dit wordt enerzijds gedaan door op basis van cofinanciering hiervoor middelen beschikbaar te stellen. Maar ook, zo bleek uit de presentatie die de voorzitter van de adviesraad, Niels Wepster (Directeur Amega Holding), gaf in een themabijeenkomst van de Drechtstraad, via de beoordelingsprocedure. Er worden niet alleen stevige gesprekken met de aanvragers gevoerd, maar ook tips en suggesties gegeven. Voor de aanvragers is ook dit deel van de procedure van grote waarde. In de themabijeenkomst werden beide functies door de aanwezige bedrijven, waaronder Netics, onderschreven.

In 2016 is door het MKB-fonds bijgedragen aan het stimuleren van innovatie door het geven van kennisvouchers, bijdragen voor het ontwikkelen van een prototype of haalbaarheidsonderzoek en bijdragen aan het inschakelen van een kwartiermaker. Bedrijven weten het fonds steeds beter te vinden en in 2017 zal het fonds verder doorontwikkeld worden.

Versterken Netwerken

Op vele terreinen is in 2016 ingezet op het bijeenbrengen van partijen met als doel het versterken van de economische structuur. Juist dit samenbrengen van partijen is een belangrijke rol van de overheid. Vanuit de Drechtsteden worden op verschillende thema's relevante partijen bij elkaar gebracht. Hieronder volgt een aantal voorbeelden.

Vanuit het oogpunt van het stimuleren van innovatie is onder meer ingezet op het regionale congres Dare2Cross. Dit is een platform voor bedrijven om partners te vinden voor het zoeken naar oplossingen voor technologisch uitdagingen. Via workshops is hier concreet aan gewerkt. Ruim 200 vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven gingen de uitdaging, georganiseerd door Drechtsteden in samenwerking met InnovationQuarter in de Duurzaamheidsfabriek voor slim en samen cross-sectoraal innoveren, aan. In 2017 wordt extra inspanning geleverd om clustervorming binnen de Drechtsteden te faciliteren tussen Drechtstedelijke high-tech bedrijven en het maritieme bedrijfsleven in de Drechtsteden.

Vanuit het thema aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt zijn op diverse manieren partijen bij elkaar gebracht. Mooie voorbeelden hiervan zijn Game On waarin op 23 en 24 mei in totaal 1250 1e jaars VO scholieren en bedrijven bij elkaar zijn gebracht om kennis te maken met techniek. Andere voorbeelden hierbij zijn de techniekweek, Techniekdock en de onderwijsroute voor leerlingen van VMBO scholen.

Ten slotte is ook ingezet op het verstevigen van het netwerk rond het thema werkgelegenheid. Hiertoe zijn bedrijven, onderwijs instellingen en overheid bijeengebracht tijdens het congres 'De economie herstelt. Nu de banen nog'. Tijdens dit congres zijn deze partijen via inspirerende presentaties en workshops gestimuleerd om te komen tot een gezamenlijke inzet op (sociale) innovatie, duurzame inzetbaarheid (leven lang leren) en een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Op een aantal belangrijke onderwerpen uit het rMJP heeft besluitvorming plaatsgevonden en zijn uitvoeringsstappen gezet. De meest opvallende zijn:

- Ondertekening bestuursakkoord met provincie waarmee gezamenlijk gewerkt gaat worden aan de ambities van onze regio;
- Uitvoering MKB-Katalysatorfonds, waarbij in 2016 ongeveer 25% van de beschikbare € 500.000 is uitgegeven aan innovatiesubsidies;
- Opstellen en aan het kabinet aanbieden van een regionale investeringsagenda samen met MRDH en provincie Zuid-Holland;
- Succesvolle businessfora met bedrijven uit onze regio met bedrijven uit Varna en China;
- De Drechtsteden netwerkdag op 11 maart met Europarlementariërs, Kamerleden, provinciebestuur, Drechtstraad, relaties en bedrijven uit onze regio;
- De met de gezamenlijke ondernemersverenigingen georganiseerde Prinsjesdagbijeenkomst;

- Start van Infratalent;
- Toekenning van Interreg subsidie Vlaanderen Nederland Grenzeloos Biobased Onderwijs;
- Oprichting leertuin zorgvernieuwing;
- Definitieve overeenstemming maatregelen verbeterde doorstroming A15 tussen Papendrecht en Sliedrecht en de lobby voor traject Sliedrecht – Gorinchem, leidend tot een aangenomen kamermotie;
- Pilot avondbediening waterbus;
- Succesvolle conferenties rondom bereikbaarheid en wonen.

Hoe hebben wij gemeten?

In het Kompas rMJP zal hier aandacht aan worden besteed.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

	Actuele begroting 2016			Realisatie 2016			Afwijking		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	6.977	6.652	-325	6.773	6.741	-32	204	89	293
Mutaties reserve	-	325	325	-	292	292	-	-33	-33
Resultaat	6.977	6.977	-	6.773	7.033	260	204	56	260

Resultaatanalyse

(bedragen x € 1.000)

Toelichting	Omschrijving afwijking	I/S	Voordeel	Nadeel	Saldo	Gemeente
	Lasten					
A.	Werkprogramma 2016 rMJP	I	172	-	172	Restant inzetten via resultaatbestemming
	Werkprogramma 2016, MKB-Katalysatorfonds	I	377	-	377	Reservering voor 2017-2019
B.	Middelen van derden	I	-	450	-450	
C.	Overig/ vrijval	I	121	-	121	
	<i>Subtotaal</i>		670	450	220	
	Baten					
A.	Werkprogramma 2016, MKB-Katalysatorfonds	I	-	377	-377	Reservering voor 2017-2019
B.	Middelen van derden	I	450	-	450	
	<i>Subtotaal</i>		450	377	73	
	Saldo van baten en lasten		1.120	827	293	
A.	Mutaties reserve	I	-	33	-33	
	Resultaat		1.120	860	260	

Toelichting:

A. Werkprogramma 2016 rMJP

Er zit een onderbesteding op het werkprogramma van circa € 139.000 (Lagere lasten verminderd met een lagere onttrekking uit de reserve). Voor een aantal activiteiten uit het werkprogramma geldt dat ze goedkoper zijn uitgevallen of met eigen capaciteit zijn uitgevoerd. Daarnaast is een beperkt aantal activiteiten nog niet volledig uitgevoerd. Dit betreft het speerpunt Externe en waterveiligheid. Bij de resultaatbestemming 2016 wordt voorgesteld om de budgettaire vrijval op dit onderdeel mee te nemen naar 2017. In het onderdeel 'wat hebben wij bereikt' is in hoofdlijnen een inhoudelijke toelichting opgenomen van het totale werkprogramma.

Ook is in het werkprogramma 2016 € 500.000 opgenomen voor het MKB-Katalysatorfonds. In 2016 is circa 25% (€ 123.000) uitbetaald aan subsidies (38% is beschikt). Het onbenutte deel van het budget (€ 377.000) wordt gereserveerd voor 2017 en verder om de subsidieregeling voort te zetten. De regeling duurt tot en met 2019.

B. Middelen van derden

Bureau Drechtsteden ontvangt diverse subsidies en middelen van de provincie Zuid-Holland. Te denken valt aan subsidies voor verkeersveiligheid in de Drechtsteden, BDU-gelden, ISV-gelden en middelen voor het programma Luchtkwaliteit. In 2016 is meer uitgegeven aan deze onderdelen dan begroot. Deze hogere uitgaven worden gedekt uit de subsidies.

C. Overig/ vrijval

Op een aantal budgetten, zoals bijvoorbeeld het budget bedrijfsvoering is minder uitgegeven. Tevens zijn er enige oude verplichtingen vrijgevallen. Dit zijn ook incidentele meevallers.

2.1.2. Bestuur en staf

In 2016 is verder uitvoering gegeven aan het, in 2015 door de Drechttraad vastgestelde, rMJP. Dit document vormt het inhoudelijke en ambitieuze kader voor de regio voor deze periode. De ambities van het rMJP zijn in 2015 in het rapport 'Zichtbaar Samen Maritiem' bevestigd als de juiste doelen van het juiste niveau. Er is ook geconstateerd dat met het huidige uitvoeringsprogramma de middelmaat niet voldoende ontstegen kan worden en kansen onvoldoende worden gepakt. Dit heeft geleid tot intensivering van het Uitvoeringsprogramma, vertaald in de Perspectiefnota 2016 en verder.

In 2016 zijn de Drechtsteden door de Studiegroep Openbaar Bestuur geselecteerd als een van de proeftrajecten in het kader van 'Maak verschil'. Het proeftraject in de Drechtsteden moet, samen met trajecten in vijf andere regio's, leiden tot adviezen aan het volgend kabinet over de inrichting en werkwijze van het openbaar bestuur. In 2016 is gewerkt aan het traject, waarvan de eindrapportage in het eerste kwartaal van 2017 wordt afgerond.

Eind 2015 hebben de gemeenten en de Drechttraad ingestemd met de toetreding van de gemeente Hardinxveld-Giessendam tot de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden. In 2016 is de toetreding en de invlechting van de organisatie voorbereid.

Wat hebben wij bereikt?

Activiteiten	Beoogd resultaat	Stand van zaken
Programmering	Programmering voorzien van optimaal werkende bevoegdheden toedeling	Het debat over de programmering en bevoegdheidentoedeling is voor een deel afgerond in 2015 met de inpassing van het regionaal Meerjarenprogramma Drechtsteden 2014-2018 in de tekst van de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden.
	Verbeterd en eenduidig begrippenkader in tekst van de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden	Een algehele actualisering van de gemeenschappelijke regeling wordt in 2017 in voorbereiding genomen. Op 1 maart 2016 heeft de Drechttraad de aanbevelingen van de ad hoc commissie Regeling GRD overgenomen. Eind 2016 is in de Gemeenschappelijke Regeling de vereenvoudiging van het proces van formatie van het Drechtstedenbestuur en de wijziging in de procedure tot wijziging van de regeling vastgelegd. In voorbereiding op de volgende raadsperiode 2018-2022 beoogt het Drechtstedenbestuur in het voorjaar van 2017 debat te voeren vanuit de inhoud om tot verduidelijking en herlegitimering van bevoegdheden te komen. Dit zal onderdeel zijn van de voorbereiding op het rMJP voor de nieuwe raadsperiode, waarvoor in samenspraak met het Presidium ook een draaiboek zal worden opgesteld.
	Profiel en identiteit van de Drechtsteden	In de Drechttraad van 5 juli 2016 zijn in lijn met het rapport Zichtbaar Samen Maritiem de Perspectiefnota 2016 en verdere intensiveringsmaatregelen

Activiteiten	Beoogd resultaat	Stand van zaken
		vastgesteld. Deze zijn verwerkt in de geactualiseerde begroting 2017.
		Ter gelegenheid van het 10 jarig bestaan van de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden heeft op 11 maart 2016 de eerste Drechtstedendag plaatsgevonden. Genodigd hiervoor waren naast bedrijven, organisaties en maatschappelijke instellingen, de Commissaris van de Koning, Europarlementariërs, Eerste en Tweede Kamerleden, Gedeputeerden van Provincie Zuid-Holland, directeuren van diverse Ministeries. In aanloop naar de Tweede Kamerverkiezing 2017 zijn vanuit Public Affairs drie prioritaire lobbydossiers voor de Drechtsteden met landelijk belang benoemd. Van de dossiers zijn beknopte leaflets gemaakt die raadsleden en bestuurders konden benutten in hun partijpolitieke contacten.
Ontwikkelingen openbaar bestuur	Open en transparant bestuur	In maart 2016 is het rapport van de Studiegroep Openbaar Bestuur 'Maak het verschil' verschenen over de impact van de inrichting van het openbaar bestuur op regionaal-economische opgaven. De Studiegroep pleit in haar aanbevelingen voor de agenda voor de komende kabinetsperiode voor een vereenvoudiging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De Drechtsteden worden hierin meermaals genoemd als voorbeeld. De Drechtsteden zijn vervolgens door de Studiegroep geselecteerd als een van de proeftrajecten van waaruit elementen voor een concrete uitvoeringsagenda voor de volgende kabinetsperiode moeten komen. Inzet in het proeftraject is aanbevelingen te doen over versterking van de economische opgaven van regio's. De aanbevelingen vanuit de proeftrajecten moeten uiteindelijk in maart 2017 in een gezamenlijk advies van BZK, VNG, IPO, de vakministeries IenM en EZ en de regio's landen. Raadsleden zijn in 2016 via raadsinformatiebrieven geïnformeerd. In 2017 is op 17 januari gestart met een gesprek met raadsleden.
	Bestuurlijke verbindingen die ertoe doen en resultaten opleveren	Het jaar 2016 stond in het teken van de voorbereiding op de toetreding en invlechting van de organisatie Hardinxveld-Giessendam in de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden.
		Reguliere en ad-hoc bestuurlijke contacten in het verlengde en ter versterking van bovenstaande acties met provincie Zuid-Holland, Raad voor openbaar bestuur, Platform 31, Ministerie van Binnenlandse Zaken, etc.
Communicatie	Bereiken van de inhoudelijke opgaven en ambities uit het rMJP	Uitvoering wordt gegeven aan communicatie over beleid en uitvoering van de regio.
Professionalisering Public Affairs	Ambities realiseren	Er wordt actief aan de positionering en de lobbydossiers gewerkt. Ook de provincie is hierin een belangrijke partner. We blijven inzetten op verbinding met bovenregionale partijen, parlementsleden en Europarlementariërs.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

	Actuele begroting 2016			Realisatie 2016			Afwijking		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	2.595	2.595	-	1.972	1.978	6	623	-617	6
Mutaties reserve	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat	2.595	2.595	-	1.972	1.978	6	623	-617	6

Resultaatanalyse

(bedragen x € 1.000)

Toelichting	Omschrijving afwijking	I/S	Voordeel	Nadeel	Saldo	Gemeente
	Lasten					
A.	Invlechting Hardinxveld-Giessendam	I	617	-	617	n.v.t.
	Overig	I	6	-	6	Alle zes
	<i>Subtotaal</i>		623	-	623	
	Baten					
A.	Invlechting Hardinxveld-Giessendam	I	-	617	617	
	<i>Subtotaal</i>		-	617	617	
	Saldo van baten en lasten		623	617	6	
	Mutaties reserve		-	-	-	
	Resultaat		623	617	6	

Toelichting:

A. Invlechting Hardinxveld-Giessendam

Op basis van het besluit van de Drechtraad van 14 juni 2016 over de invlechting van Hardinxveld-Giessendam in de GR Drechtsteden, zijn in 2016 bijdragen opgehaald bij de gemeenten. Bij de zes Drechtsteden-gemeenten is een bedrag opgehaald van € 350.000. Bij de gemeente Hardinxveld-Giessendam is een bijdrage opgehaald van € 500.000. Deze baten zijn ingezet voor een bedrag van € 232.000 ingezet om de kosten 2016 te dekken. Het overige deel € 617.000 wordt gereserveerd voor projectkosten 2017.

2.1.3. Regiogriffie

Wat hebben wij bereikt?

Heel 2016 is de bezetting van de Regiogriffie 2,7 fte geweest, terwijl de vastgestelde formatie 2,9 fte bedraagt exclusief de ondersteuning door de zes raadsgriffiers voor de Drechtstedendinsdag (0,6 fte). Er heeft in 2016 een personeelwisseling plaatsgevonden. De raadsadviseur die sinds 1 december 2015 in dienst was, is met ingang van 1 oktober 2016 uit dienst gegaan. Met ingang van 1 december 2016 is een nieuwe raadsadviseur in dienst getreden. In de tussenliggende maanden is gebruik gemaakt van een extern ingehuurd raadsadviseur. Tevens zijn in 2016 200 communicatie-uren ingehuurd bij het SCD. Met deze uren is een start gemaakt met een structureel betere communicatie voor en over de Drechtraad. Zo is de website aangepast en is de Notendop geactualiseerd.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Product/ activiteit/ project	Beoogd resultaat	Stand van zaken
Vorbereiding, uitvoering en afhandeling van besluiten van tien Drechtstedendinsdagen.	Een uit logistiek en organisatorisch oogpunt adequaat verloop van de vergaderingen	Werkzaamheden worden continu geëvalueerd en zo mogelijk worden verbeterpunten ingebracht.

Product/ activiteit/ project	Beoogd resultaat	Stand van zaken
Vorbereiding, uitvoering en nazorg van alle vergaderingen van de commissies en werkgroepen die zijn ingesteld door de Drechtraad.	Een goede, soepele uitvoering en verzorging van de vergadering en het geven van noodzakelijke faciliteiten en ondersteuning.	Werkzaamheden worden continu geëvalueerd en zo mogelijk worden verbeterpunten ingebracht. Het aantal vergaderingen varieert per jaar.
Deskundigheidsbevordering	Voorzitters voor de Carrousels worden jaarlijks voor een 'bijscholing' uitgenodigd. Tijdens deze bijeenkomst wordt met de griffiers het leiden van de Carrousels geëvalueerd.	In 2016 is de voorzitterstraining (met voorzitters en griffiers) gehouden in Alblasserdam.
Opstellen van jaarplannen	Drechtraad krijgt inzicht in de wijze en kwaliteit van uitvoering van reguliere werkzaamheden en bijzondere opdrachten	In 2016 is het jaarplan 2016 uitgevoerd. In het vierde kwartaal van 2016 is het jaarplan voor 2017 opgesteld.

Hoe hebben wij gemeten?

Centraal bij de regiogriffie is de dienstverlening naar de Drechtraad als bestuursorgaan en de Drechtraadsleden individueel. Hieronder zijn gegevens opgenomen van de werkzaamheden van de Regiogriffie en wordt cijfermatig inzicht gegeven in de vergaderingen van Drechtraad en zijn commissies. Onderstaande gegevens betreffen de periode van januari tot en met december 2016.

Aantal vergaderingen

Drechtstedendinsdag	Aantal bijeenkomsten
Drechtstedendinsdagen	9
Themabijeenkomsten	9
Begroting Drechtraad	1
Carrousels Sociaal	7
Carrousels Fysiek	8
Carrousels Bestuur & Middelen	8
Carrousels Integraal	2
Thematafel	7

Vaste commissies	Aantal bijeenkomsten
Presidium	3
Agendacommissie	11
Auditcommissie	6
Werkgeverscommissie	3

Ad-hoc-commissies	Aantal bijeenkomsten
Tijdelijke commissie Vorbereiding Toetsing Transitie	0
Tijdelijke commissie GRD	0
Eenmalige onafhankelijke onderzoekscommissie	0

Initiatieven vanuit de Drechtraad

Moties	Aantal
Aangenomen	3
Verworpen	0
Ingetrokken	4

Amendementen	Aantal
Aangenomen	4
Verworpen	3
Ingetrokken	0

Initiatiefvoorstellen	Aantal
Aangenomen	1
Verworpen	0
Ingetrokken	1

Raadsvoorstellen	Aantal
Van Drechtstedenbestuur	29
Van Drechtraadscommissies en -voorzitter	14

Raadsinformatiebrieven	Aantal
Van Drechtstedenbestuur	69

Insprekers	Aantal
In Carroussels	3

Kijkcijfers Livestream uitzending	Aantal
Juli 2016 (algemene beschouwingen)	232

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

	Actuele begroting 2016			Realisatie 2016			Afwijking		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	385	385	-	380	385	5	5	-	5
Mutaties reserve	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat	385	385	-	380	385	5	5	-	5

Resultaatanalyse

(bedragen x € 1.000)

Toelichting	Omschrijving afwijking	I/S	Voordeel	Nadeel	Saldo	Gemeente
	Lasten					
A.	Personele lasten Regiogriffie	I	6	-	6	Ja
B.	Bedrijfsvoering Regiogriffie - overige	I	7	-	7	Ja
C.	Materiaalkosten Drechtraad	I	-	3	-3	Ja
D.	Drechtstedendinsdag	I	-	5	-5	Ja
	Saldo van baten en lasten		13	8	5	
	Mutaties reserve					
	Resultaat		13	8	5	

Toelichting:

Net als in de afgelopen twee jaar is er over het totale budget een batig saldo te zien. Over 2016 was dit € 5.000. Zowel op het budget voor Materiaalkosten Drechtraad als op het budget voor de Drechtstedendinsdag is een tekort ontstaan. Door erg terughoudend om te gaan met de budgetten Personele lasten en Bedrijfsvoering is uiteindelijk toch geen tekort ontstaan.

A. Personele lasten Regiogriffie

Met ingang van 1 januari 2016 zijn alle drie de functies binnen de regiogriffie het gehele jaar bezet geweest. De niet bezette uren zijn in 2016 (deels) besteed aan extra communicatie-uren van het SCD.

B. Bedrijfsvoering Regiogriffie – overige

Door een strakke sturing op de kosten is er een batig saldo ontstaan op de kosten van de bedrijfsvoering. Dit ter compensatie van de halverwege het jaar verwachte hogere uitgaven op Materiaalkosten Drechtraad en Drechtstedendinsdag.

C. Materiaalkosten Drechtraad

De uitgaven op materiaalkosten zijn hoger dan begroot, door onder meer hogere kosten voor het werkbezoek van de Drechtraad aan Rotterdam en de vergaderkosten van andere gremia dan de Drechtraad.

D. Drechtstedendinsdag

Het tekort op het budget voor Drechtstedendinsdag is voor een deel te verklaren door de meerkosten die zijn ontstaan door aanpassingen in de bodediensten. Hierdoor moest meer gebruik worden gemaakt van externe partners.

2.2. Sociale Dienst Drechtsteden

2.2.1. Werk & Inkomen

Wat hebben wij bereikt?

	Doelstelling 2016	Stand 31 december 2016
• Bestand consolideren	6.500 (6.200-6.700)	6.670
• Plaatsingen Baanbrekend Drechtsteden	1.000	1.031
• Inzet detacheringen uitkeringsgerechtigden	300	222
• Beperken van de instroom	60%	76%
• Actieve participanten op p-plekken	800	543

Het streefcijfer met betrekking tot het aantal mensen dat eind 2016 een uitkering ontvangt lag tussen de bandbreedte van 6.200 en 6.700, waarbij het streefaantal 6.500 is. De teller stond per 31 december 2016 op 6.670. Ten opzichte van 2015 (6.293) is dit een stijging van 6%.

In de 1^e bestuursrapportage 2016 is uitgebreid ingegaan op het onderzoek dat door APE is uitgevoerd naar de te verwachten ontwikkeling van het uitkeringsbestand. De conclusie van dit onderzoek is dat de omvang van het bijstandsbestand in de Drechtsteden voor een groot deel bepaald wordt door exogene factoren, waar de GR Drechtsteden weinig grip op heeft.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Bestandsontwikkeling

Op basis van de conjuncturele ramingen (CPB ramingen en op IMF prognoses) is het de verwachting dat het aantal bijstandsuitkeringen stijgt ondanks de verwachting dat de economie in algemene zin voorzichtig verder aantrekt. Daar waar het consumentenvertrouwen groeit en ook voor de werkloosheid een lichte daling wordt verwacht, is de prognose voor het bijstandsbestand helaas nog niet die van een daling. Ook de CBS-cijfers laten zien dat het uitkeringsbestand landelijk stijgt. Dit heeft voornamelijk te maken met de instroom van statushouders.

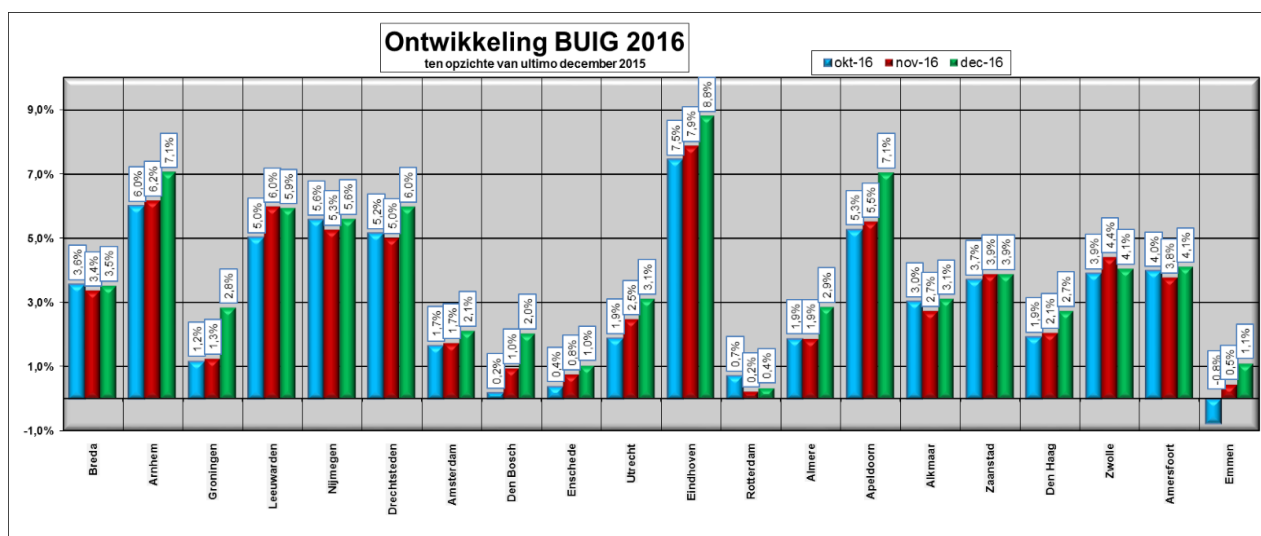
De onderverdeling van het totale bestand (naar verdien capaciteit) in percentages:

Doelgroep	In % van het totaal
80-100%	32,60
50-80%	20,63
0-50%	46,78

Bestandsontwikkeling grote gemeenten (BUIG)

De Drechtsteden delen cijfers over bestandsontwikkelingen met enkele referentiegemeenten. Tot december 2016 is bij de grote gemeenten die deelnemen aan de benchmark opnieuw een stijging van het bestand te zien. De gemiddelde stijging van alle deelnemende gemeenten in de maand december is 2,4%. De Drechtsteden nemen met een stijging van 6,0% de 17^e positie in. De gemeenten Apeldoorn, Eindhoven en Arnhem, laten een hogere procentuele stijging van het bestandsvolume zien. In onderstaand schema is de ontwikkeling ten opzichte van 2015 weergegeven:

Inzet op beperking instroom en bevorderen uitstroom

Instroom

Er is sprake van extra instroom, omdat in 2016 sprake is geweest van een verhoogde taakstelling voor het huisvesten van statushouders. Per 31 december 2016 bedraagt het aantal verstrekkingen aan statushouders 427 uitkeringen. De verstrekkingen van uitkeringen aan statushouders zijn voor een groot gedeelte van invloed op de stijging van het uitkeringsbestand.

De hoeveelheid statushouders die de gemeenten in de Drechtsteden moeten huisvesten is gebaseerd op het inwoneraantal van de gemeenten. Omdat we relatief gezien weinig inwoners in de bijstand hebben ten opzichte van andere gemeenten, drukt het aantal statushouders stevig op de stijging van het bestand.

Opvallend is dat de instroom in de tweede periode voor meer dan de helft betrekking heeft op mensen met een verwachte loonwaarde van 80-100%.

Instroom naar loonwaarde en reden instroom

In 2016 zijn 2.317 inwoners ingestroomd.

Nieuwe instroom naar loonwaarde	In % van totaal
80-100%	25
50-80%	16,3
0-50%	58,7

De drie belangrijkste redenen voor het aanvragen van een bijstandsuitkering zijn:

- Statushouders die een huis krijgen (18,4%);
- Einde WW (13,7%);
- Einde werk (10,8%).

Beperken van instroom

In de Drechtsteden wordt de instroom beperkt door:

- Preventie: Voorkomen dat mensen een beroep doen op de uitkering vanwege het recht op andere voorzieningen zoals een WW uitkering of alsnog werk vinden. Hierdoor is 76% van de mensen die zich meldden voor een uitkering uiteindelijk niet ingestroomd.
- Ondersteuning schoolverlaters Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO), Praktijkonderwijs (Pro) en de Entree opleiding (mbo-1): In 2016 zijn 112 jongeren besproken, begeleid en in traject gezet. 32 jongeren hiervan hebben werk gevonden (al dan niet met loonkostensubsidie). Andere jongeren hebben een participatieplek, dagbesteding of zijn een vervolgopleiding gestart. Ruim 30 jongeren hebben een uitkering aangevraagd of zijn alsnog in de Wajong toegelaten.

- Daarnaast hebben we de banden met diverse netwerken uitgebreid. Medewerkers werken mee aan sociale wijkteams/ dorpsnetwerken en jeugdteams, aanpak voortijdig schoolverlaters en jongeren op de rit.

Uitstroom

In totaal zijn in 2016 2.566 mensen uitgestroomd uit de bijstand.

Uitstroom naar loonwaarde	In % van totaal
80-100%	47,9
50-80%	19,9
0-50%	32,2

Iets meer dan de helft hiervan stroomt uit naar werk (52,3%). De andere uitstroom wordt veroorzaakt door handhaving en exogene factoren zoals verhuizing.

Welke instrumenten worden ingezet?

Baanbrekend Drechtsteden

Om succesvolle matches te maken tussen werkgevers en werkzoekenden is gebruik gemaakt van diverse instrumenten. Loonkostensubsidie en plaatsingen via detacheringen helpen hierbij. Met de startersbeurs zijn 41 matches gerealiseerd.

Detacheringen

In 2016 zijn 222 inwoners via detachering uitgestroomd uit de bijstand. Dit aantal ligt iets lager dan in 2015. Het proces om detacheringen rechtmatig in te richten heeft veel interne inzichten gevraagd en geleid tot onvrede bij werkgevers. Het realiseren van meer plaatsingen is hierdoor achtergebleven. Detacheringen zijn zowel kortdurend als langdurend. De ontwikkelingen omtrent detachering in de Drechtsteden worden met grote interesse gevolgd door het Ministerie SZW en gemeenten in het land.

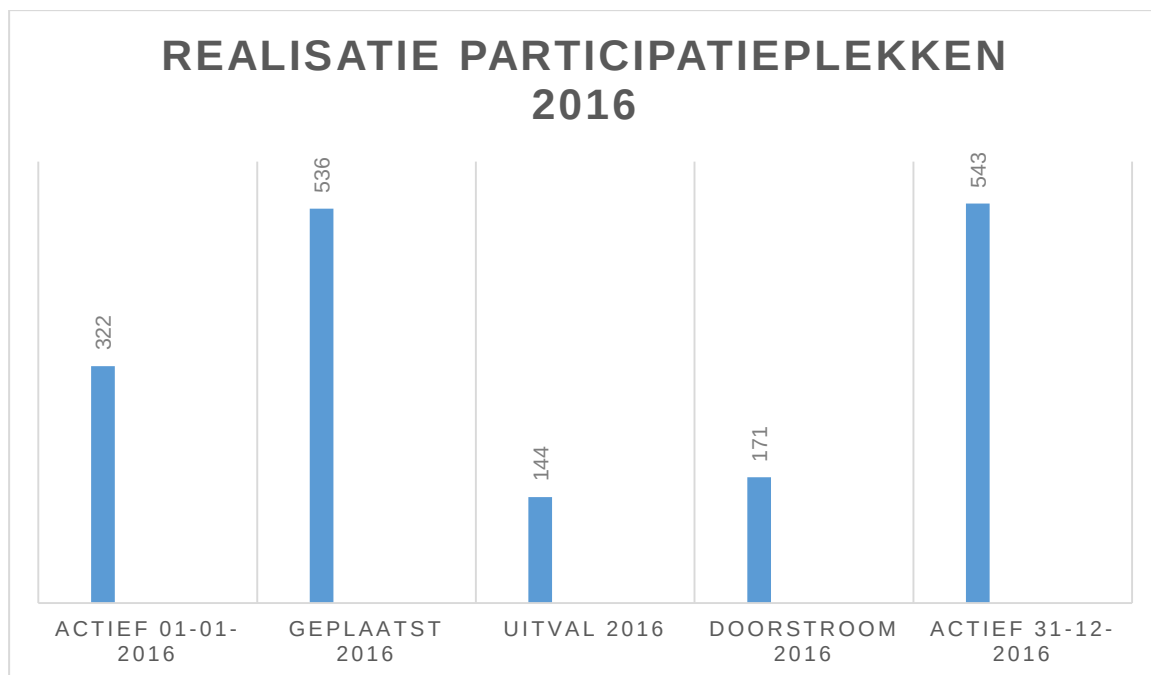
Uit de accountantscontrole 2015 bleek dat niet volledig is voldaan aan de eisen die de Wet Markt en Overheid stelt. Om detachering vanuit de SDD financieel aantrekkelijk te houden heeft de Drechtstraad besloten om de detacheringen van mensen met een loonwaarde tussen de 30 en 80%, onder algemeen belang te scharen, waardoor de Wet Markt en overheid niet van toepassing is.

Participatieplekken

In 2016 zijn er 536 mensen geplaatst op participatieplekken, terwijl er 1.000 plekken beschikbaar zijn.

	MU MEE	MU Hendrik-Ido-Ambacht	MU Alblasterdam	MU Zwijndrecht	Totaal
Actieve Participanten op 31 december 2016	360	38	31	114	543
Totaal aantal geplaatst in 2016	320	28	50	138	536

De doelgroep participanten bestaat uit mensen met een loonwaarde onder de 50%. Dit is een doelgroep die veelal te maken heeft met problemen op meerdere leefgebieden. Veelgehoorde redenen van uitval zijn fysieke en psychische klachten. Daarnaast speelt een gebrek aan motivatie ook een rol.

In 2016 is besloten een participatiebonus in te voeren. De participatiebonus is een stimuleringsinstrument voor participatie en deelname aan de participatieplekken.

Aantal verstrekte bonussen:	2016
• Vrijwilligersbonus	340
• Participatiebonus	536

Ook is in 2016 een maatschappelijke kosten/ baten Analyse (MKBA) voor de participatieplekken afgerond. Hieruit bleek dat het instrument werd gewaardeerd door de klant en de organisaties die de participatieplekken uitvoeren. De kosten van dit instrument (€ 1.473.446 directe uitvoeringskosten) staan echter niet in verhouding tot de maatschappelijke baten (€ 626.000,-). Besloten is om vooral in te zetten op kostenvermindering en verbetering van het aantal plaatsingen door:

- Verdergaande inzet op informatie;
- Intensivering van de monitoring van deelnemers om voortijdige uitval te voorkomen;
- Op uitvoeringsniveau per gemeente/ wijk de samenwerking verbeteren;
- Kandidaten voor participatieplekken thuis bezoeken (pilot Alblaserdam).

Sluitende aanpak oud voortijdig schoolverlaters ('spookjongeren')

In de afgelopen periode is samen met de Dienst Gezondheid en Jeugd/ RMC, Sociale Dienst Drechtsteden, Avres, LeerWerkLoket Drechtsteden, LeerWerkLoket Alblaserwaard Vijfheerenlanden, bureau arbeidsmarktbeleid Drechtsteden, UWV en contactgemeente Dordrecht een sluitende aanpak ontwikkeld voor toeleiding naar werk van jongeren zonder startkwalificatie tot 27 jaar. Het gaat hier om 'oud voortijdig schoolverlaters' (oud-vsv) die niet in beeld zijn bij UWV of gemeenten voor ondersteuning naar werk. De aanpak moet jongeren toekomstperspectief bieden en voorkomen dat zij langdurig aan de zijlijn blijven staan. De aanpak is gestart op 1 november 2016 en duurt tot en met december 2018, waarna de aanpak wordt geëvalueerd. Gezien de kenmerken van de doelgroep wordt verwacht dat deze jongeren overwegend belangstelling hebben in (BBL-) leerwerktrajecten of werk. Ze zijn niet voor niets voortijdig van school gegaan en naarmate ze ouder zijn, wordt het lastig in een BOL opleiding te starten. Desalniettemin wordt het plaatsen op school wel als 'resultaat' meegeteld. Op elke doelgroep is een reële ambitie geformuleerd. Landelijk staat deze aanpak vol in de schijnwerpers.

Route B

Sinds mei 2016 wordt de Route B (de alternatieve toegangsroute voor onvoldoende zelfredzame klanten en klanten in een crisissituatie) toegepast. Dit heeft direct geleid tot een toename van het

aantal klanten waarvoor met Route B met een snelle interventie een stabiele (inkomens)situatie van de klant wordt gerealiseerd. In totaal gaat het om 51 klanten van mei tot en met december 2016.

Regionaal netwerkplatform

In 2015 is het regionaal netwerkplatform gestart, een overleg tussen vakbonden, werkgeversorganisaties, UWV en de Drechtsteden. Afgelopen mei vond een zeer drukbezochte en succesvolle werkconferentie plaats vanuit deze samenwerking, waarbij de focus ligt op het verschil dat werknemers kunnen maken voor hun (huidige en toekomstige) collega's met een arbeidsbeperking. Hierbij is ook de samenwerking gezocht met de arbeidsmarktregio Gorinchem. Vooral de FNV en het CNV gebruiken hun achterban en netwerk voor de benadering van deelnemende werknemers, OR-kaderleden en HRM-adviseurs van bedrijven in de regio.

Het rijk heeft in de jaren 2014-2016 een budget van in totaal € 1 miljoen beschikbaar gesteld voor de inrichting van regionale werkbedrijven. De uitkering gebeurt via een decentralisatie-uitkering aan de centrumgemeente Dordrecht. In 2016 ontvangt de centrumgemeente een tranche van € 0,4 miljoen die met de begroting 2016 is opgehaald. Bovenstaande activiteiten worden uit dit budget gefinancierd.

Uit de laatste Regionale trendrapportage banenafspraken van het UWV (publicatie 2017 over derde kwartaal 2016) blijkt dat op dit moment 256 reguliere garantiebanen ingevuld zijn. In de Drechtsteden worden ook 308 banen door uitzendkrachten/ detachering ingevuld. Ook deze banen tellen voor de banenafpraak. De afspraak is dat eind 2016 330 banen gerealiseerd moeten zijn. Hier voldoen we dus ruimschoots aan.

Kostendelersnorm

Het aantal mensen dat per 31 december 2016 een bijstandsuitkering kreeg naar de kostendelersnorm bedraagt 709. Dit betekent een daling van 76 uitkeringen ten opzichte 31 december 2015 (785). Binnen de instroom van nieuwe klanten is het aandeel klanten met een kostendelersnorm licht afgenomen van gemiddeld 40 naar 31 klanten per maand.

Handhaving

In 2016 zijn als gevolg van handhavingsonderzoeken 279 uitkeringen beëindigd en 73 uitkeringen gewijzigd vastgesteld. Deze onderzoeken zijn gestart vanuit interne of externe tips en bestandsvergelijkingen. Teveel verstrekte uitkering wordt teruggevorderd. Van de personen waarvan de uitkering in 2016 is beëindigd als gevolg van een handhavingsonderzoek is 28% teruggekeerd in de uitkering (stand van 5 januari 2017). Deze terugkeer heeft onder andere te maken met het gegeven dat er beëindigingen bij zijn van klanten die geen stukken inleveren of niet op gesprekken komen, waardoor het recht niet langer kon worden vastgesteld. Als zij alsnog de stukken inleveren en hieruit geen vragen meer komen, kan de uitkering weer worden opgestart. Ook kan de situatie, die is geconstateerd in het onderzoek en die heeft geleid tot de beëindiging, wijzigen, waardoor er weer recht kan ontstaan.

Debiteuren

Het aantal debiteuren bedraagt op 31 december 5.831. Dit aantal is 391 debiteuren hoger dan de 5.440 waarmee het jaar 2015 werd afgesloten. Het openstaande saldo aan vorderingen bedraagt nog € 21,4 miljoen en is daarmee € 0,8 miljoen hoger dan de eindstand 2015 (€ 20,6 miljoen). De stijging kent 3 oorzaken:

1. Het klantenbestand stijgt, hierdoor stijgt ook het aantal debiteuren;
2. Vorig jaar is gestart bij handhaving met bijzondere onderzoeken (in samenwerking met de gemeente Dordrecht, belastingdienst en politie). Dit heeft in een aantal gevallen geleid tot grote terugvorderingen;
3. Er is meer leenbijstand aan statushouders verstrekt, waardoor ook het aantal debiteuren toeneemt.

Impuls statushouders

De toename in het aantal te huisvesten statushouders heeft het aantal inburgeringsplichtigen in de bijstand verhoogd. In 2016 telde dit bestand 896 klanten. Dit betreft alle alleenstaanden en in geval van het om gehuwden, beide partners.

Om de integratie en participatie van de groep statushouders te stimuleren, is in het DSB van december 2016 besloten tot een specifieke aanpak voor deze doelgroep. Immers, het toenemend

aantal statushouders in de Drechtsteden en hun zwakke positie op de arbeidsmarkt leidt, zonder ingrijpen, tot een nieuw granieten bestand. De Drechtsteden zijn actief met statushouders aan de slag gegaan door parallel aan de inburgering, interventies in te zetten die kennis van de Nederlandse taal en het arbeidsperspectief vergroten.

De nieuwe aanpak heeft inmiddels al geleid tot de volgende resultaten:

- 76 statushouders zijn uitgestroomd naar (tijdelijk) werk via Baanbrekend, studie of als gevolg van handhaving;
- 64 statushouders zijn gestart met het welkomstprogramma en hebben deze reeds succesvol afgerond;
- 4 statushouders zijn gestart met een taalwerkstage.

De totale begrote kosten voor de specifieke aanpak statushouders bedragen in 2016 € 0,43 miljoen. Deze worden in 2016 via het participatiebudget bekostigd.

Zelfstandig ondernemerschap: Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004

Zelfstandig ondernemers in zwaar weer kunnen op basis van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) ter financiële ondersteuning verschillende vormen van bijstand ontvangen om hun bedrijf voort te zetten. Bijvoorbeeld door middel van een lening, een krediet, of een aanvulling op het inkomen. De Bbz wordt voor de Drechtsteden uitgevoerd door het Regionaal Bureau Zelfstandigen te Rotterdam (RBZ). Op 30 juni zijn er acht lopende Bbz uitkeringen aan ondernemers met een (te) laag inkomen verstrekt. Daarnaast is in 2016 aan drie ondernemers bedrijfskrediet verstrekt.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma		Actuele begroting 2016			Realisatie 2016			Afwijking Realisatie -/- begroting		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Werk & Inkomen	Participatie	14.848	14.848	0	14.065	14.065	0	-783	-783	0
	Inkomensondersteuning	97.885	97.885	0	98.754	98.754	0	869	869	0
	WSW	27.948	27.948	0	28.000	28.000	0	52	52	0
Totaal		140.681	140.681	0	140.819	140.819	0	138	138	0

Als uitgangspunt voor de baten wordt het schot binnen de integratie-uitkering Sociaal Domein gebruikt als kader van de benodigde baten 2017 om het re-integratie instrumentarium en de Wsw te kunnen bekostigen. Dit is vastgelegd in de bijdrageverordening, vastgesteld door de Drechttraad op 7 april 2015.

Gebundeld Participatiebudget

In onderstaand overzicht worden de afzonderlijke bedragen inzichtelijk gemaakt.

Bedragen x € 1.000

Gebundeld Participatiebudget		Actuele begroting 2e Burap 2016		Jaarrekening 2016		Totaal mutatie	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
A	Participatie	10.286	9.309	10.309	9.309	23	0
B	Impuls statushouders	426	0	329	0	-97	0
C	Opbrengsten uit individuele detacheringen	0	1.400	0	1.250	0	-150
D	Individuele studietoelage	20	224	1	224	-19	0
E	Sw; begeleid werken	1.733	1.588	1.135	1.588	-598	0
F	Opbrengsten uit detacheringen SW	0	2.327		2.127	0	-200
G	Dekkingsbijdrage Drechtwerk	2.182	0	2.291		109	0
Afrekening gemeenten		201	0	0	-433	-201	-433
Totaal Participatie		14.848	14.848	14.065	14.065	-783	-783
Totaal Wsw		27.948	27.948	28.000	28.000	52	52
Totaal Gebundeld Participatiebudget		42.796	42.796	42.065	42.065	-731	-731

A. Participatie

De uitgaven voor Participatie vallen € 74.000 (totaal A. en B.) lager uit dan begroot.

B. Impuls statushouders

De uitgaven impuls statushouders 2016 bedragen € 0,3 miljoen. De uitgaven bestaan uit de kosten voor klantregisseurs en de trajecten die in 2016 zijn ingezet.

Aan het Drechtstedenbestuur is op 8 december 2016 dekking gevraagd voor de benodigde financiën in 2017 en 2018. Nogmaals wordt u erop geattendeerd dat voor de gemeenten de baten in 2016 en 2017 vallen en vragen u dit bedrag te reserveren voor 2018.

C. Individuele detacheringen

De inleenvergoedingen op detacheringen werden begroot op € 1,4 miljoen. Hiervan is € 1,25 miljoen gerealiseerd. Daar staat tegenover dat de lasten op detacheringen ook lager zijn.

D. Individuele studietoelage

Deze toelage is voor studenten met een beperking die een beroep kunnen doen op de gemeenten voor een studietoelage omdat zij door hun beperking niet of moeilijk een bijbaan kunnen hebben naast hun studie. Er wordt nagenoeg geen gebruik gemaakt van deze regeling.

E. Begeleid werken

Er is minder gebruik gemaakt van de mogelijkheid om loondispensatie aan te vragen dan aanvankelijk begroot.

F. Detacheringen Sw

De opbrengsten uit Detachering Sw zijn € 0,2 miljoen lager dan begroot.

G. Dekkingsbijdrage Drechtwerk

Het verschil op de lasten wordt verklaard door een afrekening over het jaar 2015 van € 0,1 miljoen.

Af te rekenen met gemeenten

Het positieve saldo van € 432.948 komt, conform financieringsafspraken, ten gunste van de gemeenten. Het saldo bestaat uit minder baten (€ 0,35 miljoen) en minder lasten (€ 0,78 miljoen).

Wsw

Feitelijk betreft het hier het doorgeven van rijksmiddelen, waardoor de gerealiseerde lasten en baten Wsw aan elkaar gelijk zijn. De lasten en baten zijn als gevolg van lagere uitkeringen van het Rijk dan geprognosticeerd en meer extern geplaatst, naar boven bijgesteld.

Inkomensondersteuning

In de 2^e bestuursrapportage 2016 was een tekort van € 7,6 miljoen geprognosticeerd.

Per saldo stijgen de kosten ten op zichte van de tweede programmaverantwoording van de bijstand met € 0,2 miljoen wat een tekort zou betekenen van € 7,8 miljoen. Echter door het ontvangen van de beschikkingen Vangnetuitkering 2015 in 2016, welke voorzien waren in 2017, dient deze al verantwoord te worden in 2016. De Vangnetuitkering bedraagt in totaal € 1,3 miljoen. Door deze eenmalige meevaller komt het uiteindelijke tekort uit op € 6,5 miljoen.

In de risicoparagraaf van de begroting 2017 is deze Vangnetuitkering 2015 als kans opgenomen. Deze komt door het eerder ontvangen van de beschikkingen te vervallen.

Gedurende 2016 is het geprognosticeerde tekort reeds bij de gemeenten opgehaald. Het nu feitelijke tekort is € 1,1 miljoen lager. Conform het besluit bij de 2^e bestuursrapportage GRD 2016 is dit resultaat als resultaatbepaling opgenomen.

Onderstaande tabel laat het verloop zien van het tekort ten opzichte van de tweede programmaverantwoording 2016.

Actuele begroting 2e Bestuursrapportage 2016	-7,6 miljoen	tekort
lager klantenaantal	0,3 miljoen	
lagere gemiddelde prijs uitkering	0,2 miljoen	
stijging uitkeringslasten IIB (IOAW, IOAZ, BBZ)	-1,0 miljoen	
meer loonkosten subsidies	-0,5 miljoen	
hogere rijksbudgetten	0,4 miljoen	
hogere terugvordering bijstandsklanten	0,7 miljoen	
vangnetuitkering 2015	1,3 miljoen	*
actualisering debiteuren saldo	-0,3 miljoen	
Jaarrekening 2016	-6,5 miljoen	tekort

*In de 2^e bestuursrapportage 2016 staat geschreven dat de Vangnetuitkering pas in 2017 in financiële zin verwerkt zou worden. Door het ontvangen van de beschikking van de Vangnetuitkering 2015 in 2016 dient deze al in 2016 te worden meegenomen.

Reserve Inkomensondersteuning

De reserve is nihil.

2.2.2. Minimabeleid

Wat hebben wij bereikt?

Een maatschappelijk aanvaardbaar bestaansniveau garanderen dat de weg naar werk of participatie niet belemmert.

Effectief minimabeleid draagt bij aan de bestrijding van armoede en bevordert het participeren van mensen in de maatschappij. Het is economisch niet verantwoord en sociaal niet wenselijk dat mensen buiten de samenleving komen te staan. Daarom wordt er geïnvesteerd in maatregelen die de mogelijkheden tot participatie vergroten, waarbij participatie op de arbeidsmarkt voorop staat. De instrumenten die in het kader van het minimabeleid zijn gericht op ondersteuning van werkende armen en stimuleren maatschappelijke participatie van minima, met extra aandacht voor kinderen die in armoede opgroeien. Met de bijzondere bijstand als vangnet. Ze zijn zo ingericht dat werken loont en dat de armoedeval beperkt blijft.

Hoe hebben wij gemeten?

	Doelstelling 2016	Stand 31 december
SMS Kinderfonds, aantal kinderen	4.840	4.940
Collectieve zorgverzekering voor minima, aantal verzekerden en meeverzekerden	12.175	10.296
Persoonlijk Minima Budget (PMB) aantal verstrekkingen	2.540	3.784
Stichting Urgente Noden, aantal aanvragen + giftenbudget	125 + 50.000	138 + 53.000

Overzicht van doelstellingen en realisaties van de belangrijkste regelingen

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Begin 2016 is het minimabeleid van de Drechtsteden geëvalueerd. Er is onderzoek gedaan naar de effecten van zowel landelijk als lokaal beleid op groepen minima in de Drechtsteden en naar het gebruik en bereik van de verschillende minimaregelingen. Deze evaluatie leidde tot de aanbevelingen om meer in te zetten op ondersteuning van klanten op de weg naar financiële zelfredzaamheid, op een beter gebruik van de regelingen (voorkomen niet-gebruik) en op een verlaging van de woonlasten. Verder werd geadviseerd het beleid te verruimen door ook aan volwassenen een vergoeding voor sport en cultuur te verstrekken en het PMB voor gezinnen met kinderen te verhogen. Ten aanzien van deze aanbevelingen worden momenteel voorstellen ontwikkeld. Voor wat betreft de specifieke minimaregelingen werd geadviseerd de collectieve zorgverzekering, het SMS kinderfonds en het PMB in stand

te houden en deze actief te promoten. Op deze aanbevelingen zijn inmiddels acties ondernomen waarvan de eerste resultaten zichtbaar zijn.

SMS Kinderfonds

In de begroting van 2016 is het bereik van het SMS Kinderfonds berekend op 4.840 kinderen. In de verslagperiode maakten 4.940 kinderen gebruik van het fonds. Voor wat betreft het aantal te bereiken kinderen is de doelstelling 2016 met een bereik van 102% ruim gehaald. Dit, gecombineerd met het feit dat de gemiddelde verstrekking per kind hoger is dan vooraf ingeschat, is de verwachting dat het gehele budget wordt ingezet voor de doelgroep.

Collectieve zorgverzekering voor minima

In de door de Drechtsteden aangeboden collectieve zorgverzekering waren verschillende aanvullende verzekeringspakketten af te sluiten bij CZ en VGZ. Beide verzekeraars bieden drie pakketten: een relatief eenvoudig pakket, een uitgebreid pakket en een zeer uitgebreid pakket voor de Wtcg/ CER doelgroep. In het jaar 2016 laten de cijfers een verrassend effect zien. Hoewel er een daling is van het totaal aantal verzekerden en meeverzekerden (kinderen onder de 18 jaar), is er een toename in het aantal afgegeven polissen. Waar in 2015 voor 7.449 polissen een premiebijdrage is betaald, bedraagt dit aantal dit jaar 7.611 polissen. Daarmee blijkt er een stijging van ca. 2,1% te zijn in het gebruik op deze regeling.

Persoonlijk Minima Budget (PMB)

Het aantal verstrekkingen PMB was in de eerste twee verslagperiodes in lijn met de begroting. De aanbeveling uit de evaluatie minimabeleid om het PMB actief te promoten is in de derde verslagperiode opgevolgd door potentiële klantgroepen te identificeren en aan te schrijven. Deze actie was succesvol. Er zijn in de derde verslagperiode 76 % meer PMB's verstrekt dan in dezelfde periode van 2015 (1.419 i.p.v. 805). Dit leidt tot een begrotingsoverschrijding van € 485.000.

Stichting Urgente Noden Drechtsteden (SUND)

De stichting is eind 2015 opgericht en vanaf 1 januari 2016 kunnen er aanvragen worden ingediend. Na een opstartperiode nam het aantal toegekende aanvragen gedurende het jaar gestaag toe. Gedurende het gehele jaar 2016 zijn er 138 aanvragen ingediend waarvan er 81 tot uitbetaling geleid hebben voor een totaalbedrag van € 53.000. Hiermee is de doelstelling voor het jaar 2016 behaald.

Bijzondere bijstand bewindvoering

De stijging van de kosten voor bewindvoering houdt aan en wordt veroorzaakt door een verbreding van de doelgroep als gevolg van de wetwijziging curatele, beschermingsbewind en mentorschap per 1 januari 2014. Daarnaast is de stijging het gevolg van de 'demuralisatie'; burgers blijven langer zelfstandig wonen maar worden voor het beheer van de financiën onder beschermingsbewind geplaatst. De ontwikkeling wijkt niet af van het landelijk beeld en is nauwelijks te beïnvloeden. In 2015 bedroegen de totale kosten € 978.000, in 2016 is dit met € 1.502.000 54% hoger. Niet alle kosten van deze stijging kunnen gefinancierd worden uit de reguliere begroting.

Bijzondere bijstand inrichtingskosten

In 2015 werden er 364 aanvragen toegekend, in 2016 waren dat er 760. Dit is een toename van 109% (de oorspronkelijke begroting was gebaseerd op een toename van 10%). De stijging is hoofdzakelijk het gevolg van de taakstelling op het huisvesten van statushouders in de Drechtsteden. Daarnaast heeft een versoepeling van het beleid plaatsgevonden naar aanleiding van discussies in de Drechtraad om minder rigide om te gaan met het verstrekken van bijzondere bijstand voor inrichtingskosten in de vorm van een lening. Sindsdien wordt een deel van de bijstand in plaats van in de vorm van een lening om niet verstrekt. Verder is er meer maatwerk geleverd in individuele gevallen. Niet alle kosten van deze stijging kunnen gefinancierd worden uit de reguliere begroting.

Bijzondere bijstand Maatwerkvoorziening inkomenssteun chronisch zieken en gehandicapten

Vanaf 1 januari 2015 wordt extra bijzondere bijstand verstrekt voor indirecte medische kosten. Hoewel het aantal verstrekkingen in 2015 langzaam op gang kwam, zien we in 2016 inmiddels ruim meer verstrekkingen. De regeling wordt langzamerhand meer bekend, waardoor meer mensen hier een beroep op doen. Ondanks de genoemde stijging, blijft het gebruik van deze regeling ook in 2016 (nog) achter op de begroting. In 2016 zijn 260 verstrekkingen geboekt met een totaalbedrag van € 59.000. De Drechtraad heeft op 14 juni vastgesteld dat de eigen bijdrage voor het Wmo onderdeel Begeleiding wordt afgeschaft en dat de eigen bijdrage voor de overige Wmo voorzieningen wordt verlaagd. De

financiering van de verlaging van de eigen bijdragen kon gedekt worden uit het bestaande beschikbare budget waardoor met deze maatregel ruim 90% van het gehele budget ingezet wordt voor de doelgroep.

Kinderopvang

De regionale vergoedingsregeling voor kinderopvang zorgt dat de eigen bijdrage voor kinderopvang minimaal is. Uit recent onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau blijkt dat landelijk met name kinderen van ouders van lage inkomensgroepen steeds minder naar de kinderopvang gaan. Ook bij de middeninkomens is een daling te zien in het gebruik hiervan. In lijn hiermee zien we ook in de Drechtsteden een gering gebruik van de vergoedingsregeling. De totale kosten kinderopvang 2016 bedragen € 32.000. Hiervan kunnen 41 toekenningen voor een totaalbedrag van € 12.000 gedekt worden uit het participatiebudget. De overige kosten van € 20.000 betreffen 4 toekenningen kinderopvang op Sociaal Medische Indicatie, en komen ten laste van het budget kinderopvang. Het gebruik heeft zich dit jaar daarmee op dezelfde wijze ontwikkeld als in 2015. Net als vorig jaar blijven de geprognosticeerde lasten voor geheel 2016 achter ten opzichte van de begroting.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma		Actuele begroting 2016			Realisatie 2016			Afwijking Realisatie +/- begroting		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Minimabeleid	Kinderopvang	50	50	0	20	20	0	-30	-30	0
	Minimabeleid	6.205	6.205	0	7.005	6.249	-756	800	44	-756
	Maatwerkvoorziening	1.546	1.546	0	1.160	1.160	0	-386	-386	0
	Inkomenssteun CZG									
Totaal		7.801	7.801	0	8.185	7.429	-756	384	-372	-756

Het nadelige resultaat op het minimabeleid is € 756.000 en bestaat voornamelijk uit:

- 1) Hogere lasten Persoonlijk Minima Budget, door de actieve promotie onder de doelgroep van het PMB in het vierde kwartaal;
- 2) Hogere lasten bewindvoering, de ontwikkeling in de Drechtsteden wijkt niet af van het landelijk beeld en is nauwelijks te beïnvloeden;
- 3) Hogere lasten bijstand voor inrichtingskosten door (her)huisvesting statushouders.

Met betrekking tot het negatieve resultaat op het minimabeleid ad € 756.000 wordt voorgesteld een bedrag van € 186.000 te onttrekken aan de reserve minimabeleid (bedrag van de reserve is hiermee nihil) en het (restant)bedrag ad € 570.000 conform de financieringsafspraken met de gemeenten af te rekenen.

Het voordelige resultaat van de onderdelen kinderopvang en maatwerkvoorziening inkomenssteun chronisch zieken en gehandicapten, totaal € 416.000, wordt op basis van voor- en nacalculatie met de gemeenten afgerekend.

2.2.3. Wmo

Inleiding

Naast het bieden van passende maatwerkvoorzieningen ter versterking van de zelfredzaamheid en participatie van inwoners stond 2016 nog grotendeels in het licht van de Decentralisatie AWBZ. Waar 2015 vooral in het teken stond van de implementatie van de nieuwe taken die vanuit de AWBZ zijn overgekomen (transitie), is in 2016 het zwaartepunt verlegd naar de uit de decentralisatie voortvloeiende veranderopgave (transformatie).

In eerste instantie betreft de transformatie sinds 1 januari 2015 de wettelijke opdracht om ten aanzien van de nieuwe voorzieningen (individuele begeleiding, persoonlijke verzorging, dagbesteding en kortdurend verblijf) vorm te geven aan de paradigmawisseling die de decentralisatie met zich meebrengt: *de overgang van een verzekerd recht op zorg op basis van een beperking (AWBZ) naar compensatiegerichte ondersteuning op maat (Wmo 2015).*

Naast veranderingen in de indicatiestelling (reeds bij invoering van de Wmo 2015 geïmplementeerd) betreft de transformatie ook én vooral de inhoud van de ondersteuning en de wijze waarop die onder

het regime van de AWBZ was georganiseerd (c.q. ingekocht). Dit is geen eenvoudige opgave, maar een proces van jaren dat in nauwe samenwerking met de bestaande aanbieders wordt doorlopen en waarbij de continuïteit en de kwaliteit van de huidige ondersteuning steeds voorop blijft staan.⁵

Ultimo moet de transformatie leiden tot kwalitatief hoogwaardiger ondersteuning die meer op maat is toegesneden, die doelmatiger wordt ingezet en waarbij het ontwikkelpotentieel van cliënten maximaal wordt benut. In het licht van de bevindingen van de cie. Dannenberg wordt daarbij, ook voor de bredere Wmo-doelgroep, maximaal ingezet op sociale inclusie en normalisering (d.w.z. dat de geboden ondersteuning zoveel mogelijk dient aan te sluiten op het 'normale' wonen, werken, leren en recreëren).⁶

Om dat te bewerkstelligen worden de complexe productstructuur en financieringssystematiek vanuit de AWBZ (verder) vereenvoudigd, wordt aanbieders meer flexibiliteit geboden om het juiste te doen, worden de administratieve lasten verlicht en wordt het aanbod, door de traditionele schotten geleidelijk te doorbreken, verbreed en daarmee de keuzemogelijkheden voor cliënten vergroot.

Een tweede aspect van transformatie betrof de hervorming van het doelgroepenvervoer. Deze werd in belangrijke mate ingegeven door de afloop van het Wmo-vervoerscontract, maar kreeg een extra dimensie door de toevoeging van het dagbestedingsvervoer (ingekocht door de aanbieders van dagbesteding) en het Wsw-vervoer (ingekocht door Drechtwerk). Om in de toekomst meer doelgroepen te kunnen samenvoegen en meerdere vervoersstromen te kunnen combineren, is er voor gekozen om regievoering en vervoer van elkaar te scheiden en een regiecentrale in publiek beheer op te richten. Deze scheiding moet vooral ook een positief effect hebben op de kwaliteit van de dienstverlening.

Gezien het verwachte overschot op de geactualiseerde Begroting 2016 (omwille waarvan het Wmo-budget voor het jaar 2016 in de tweede programmaverantwoording naar beneden is bijgesteld) hoefde dit jaar niet verder bezuinigd te worden, maar is de ruimte genomen om bij de transformatie van de begeleidingsproducten te zoeken naar mogelijkheden om de dienstverlening op cruciale onderdelen te versterken. De budgettaire inzichten zijn echter in het laatste kwartaal bijgesteld en de verwachting is dat de budgettaire ruimte om in 2017 te transformeren inmiddels kleiner is dan de ambitie. De transformatie van de gedecentraliseerde voorzieningen zal daarom met ingang van 2017 fasegewijs worden geëffectueerd, afhankelijk van de financiële mogelijkheden.

Wat hebben wij bereikt?

De doelen waren:

1. de inwoners van de Drechtsteden hebben toegang tot betaalbare, houdbare, oplossingsgerichte en toegankelijke ondersteuning;
2. We helpen inwoners met een ondersteuningsvraag zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig, waarbij zij zoveel mogelijk de eigen regie houden;
3. Inwoners die gebruik maken van maatwerkvoorzieningen beoordelen deze positief;
4. Taken en ambities worden uitgevoerd binnen het beschikbare Wmo-budget.

⁵ De Drechttraad is in januari 2016 per Raadsinformatiebrief (d.d. 4 november 2015) nader geïnformeerd over de voortgang van de transformatie van de nieuwe Wmo-maatwerkvoorzieningen en de daarbij gehanteerde uitgangspunten.

⁶ Rapport van de cie Dannenberg: Van beschermd wonen naar beschermd thuis. Advies cie. toekomst beschermd wonen, november 2015.

De resultaten op de geformuleerde doelen worden hieronder puntsgewijs toegelicht:

1. De 'oude' Wmo-voorzieningen zijn in 2016 zonder beleidsmatige aanpassingen gecontinueerd. Dit geldt ten aanzien van de 'nieuwe' voorzieningen ook voor dagbesteding en kortdurend verblijf. Individuele begeleiding en persoonlijke verzorging zijn daarentegen per 1 januari 2016 getransformeerd. In eerste instantie zijn daarbij de lopende indicaties 'technisch' omgezet en is de dienstverlening ongewijzigd voortgezet. Pas na afloop van hun indicatietermijn komen cliënten qua dienstverlening onder het regime van het nieuwe systeem. Dit heeft niet tot uitval geleid, wel tot een aangepaste ondersteuningsvorm binnen het nieuwe model. Om de betaalbaarheid van de ondersteuning door cliënten te garanderen en het risico op financieel gedreven ondersteuningsmijding te beperken, zijn de eigen bijdragen medio 2016 zowel generiek (voor alle Wmo-geïndiceerden) als specifiek (voor bepaalde voorzieningen) verlaagd;
2. Evenals in de vorige jaren heeft maatwerk in de uitvoering centraal gestaan, waarbij de uitgangspunten van 'De Kanteling' (met aandacht voor de eigen kracht van inwoners en hun sociale netwerk) in het indicatieproces zijn gehanteerd. Bij de transformatie zijn individuele begeleiding (en in 2017 ook de dagbesteding) zo ingericht dat – na een meer resultaatgerichte indicatie dan in het verleden – het ontwikkelpotentieel van cliënten maximaal wordt benut om zodoende hun zelfstandigheid te versterken en – indien mogelijk – de maatwerkondersteuning naar een lichtere vorm of naar algemene voorzieningen af te kunnen schalen;
3. Het OCD heeft medio 2016 in opdracht van de Drechtstedengemeenten het jaarlijks verplichte landelijke Cliëntervaringsonderzoek (CEO) uitgevoerd. De gemeenteraden zijn over de uitkomsten van dit onderzoek geïnformeerd. De uitkomsten laten zien dat, hoewel er altijd ruimte is voor verbetering, de meeste ondervraagden tevreden zijn met de kwaliteit van de ondersteuning die zij ontvangen. De belangrijkste verbeteropgave betreft de bekendheid met de onafhankelijke cliëntondersteuning (een gemeentelijke taak). In aanvulling op het CEO is het Wmo-beleid op verzoek van de Drechtraad op een aantal onderdelen nader geëvalueerd (met betrekking tot cliëntervaringen PGB en de cliënttevredenheid over de keukentafelgesprekken). Ook op deze terreinen blijken cliënten over het algemeen tevreden met de geboden dienstverlening. Noch uit het CEO noch uit de nadere evaluatie zijn onderdelen naar voren gekomen die beleidsinterventie noodzakelijk maken;
4. De uitvoering van de Wmo 2015 is in 2016 binnen budget gebleven.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Transformatie begeleiding en doelgroepenvervoer

Het *eerste speerpunt* in de transformatie vormde in 2016 fase 2 van de transformatie begeleiding. Fase 1 betrof in 2015 de omvorming en samenvoeging van individuele begeleiding en persoonlijke verzorging. Over de implementatie hiervan is in het voorgaande reeds gerapporteerd. In fase 2 van de transformatie lag de focus op:

1. Het verbeteren van de doorstroming vanuit Jeugd en Beschermd Wonen, door het (in samenwerking met die clusters) ontwikkelen van een zwaardere vorm van individuele begeleiding (IB4);
2. Het omvormen van de dagbesteding naar het Drechtstedenmodel van resultaatfinanciering en –sturing, waarbij tevens een verbetering wordt beoogd ten aanzien van de keuzemogelijkheden en de kwaliteit;
3. De ontwikkeling van het nieuwe product praktische thuisondersteuning, als combinatie van huishoudelijke ondersteuning en een lichte vorm van individuele begeleiding;
4. De ontwikkeling van het nieuwe product ondersteuning op afstand, in eerste instantie in de vorm van een pilot.

Buiten de ontwikkeldoelen wordt het kader voor de transformatie bepaald door het beschikbare budget. Door de neerwaartse bijstelling van de rijksbijdrage (voor deze taken) in de laatste september-circulaire in combinatie met de bestandstoename op de begeleidingsproducten in de tweede helft van 2016 is de financiële ruimte om in 2017 te transformeren sterk geslonken. Om het risico van budgetoverschrijding in 2017 te beperken is er voor gekozen de implementatie van de voorgenomen wijzigingen te prioriteren en in de tijd te spreiden (in volgorde van bovenstaande opsomming).

Hoewel op alle vier projecten inhoudelijk (zo goed als) zijn afgerond, staat om bovengenoemde reden alleen de invoering van IB4 – als antwoord op het belangrijkste knelpunt in de huidige uitvoering – per 1 januari 2017 op de rol. Daarnaast zijn op IB4 (omdat het een dure voorziening betreft, die naar verwachting een grotere behoefte dekt) reeds bij de invoering twee beheersmaatregelen van kracht: de instroom wordt beperkt tot één specifieke doelgroep (jongeren afkomstig uit de residentiële jeugdzorg) en kent een plafond van maximaal van 20 personen op jaarbasis.

Het *tweede speerpunt* in de transformatie vormde in 2016 het doelgroepenvervoer. Hiervan is in november 2015 besloten een scheiding aan te brengen tussen de uitvoering van het vervoer en de regie hierop. De focus in 2016 lag hiermee op het opzetten en inrichten van een publieke regiefunctie en het contracteren van vervoerders voor het leveren van chauffeurs en voertuigen. Tevens was de overgang van het Wmo dagbestedingsvervoer een belangrijk thema. Dit vervoer werd tot en met 2016 nog door de zorgaanbieders zelf verzorgd, met de afspraak dat de Drechtsteden dit per 2017 op zich nemen.

De regie op het vervoer is in publiek beheer genomen door deze in handen te geven van een eigen mobiliteitsplatform. Op 6 september 2016 besloot de Drechttraad over de juridische entiteit van het mobiliteitsplatform. Er is gekozen voor een BV met het Openbaar Lichaam Drechtsteden als volledig aandeelhouder. De BV, Stroomlijn genaamd, is in oktober 2016 opgericht.

De uitvoering van het vervoer is middels een Europese aanbesteding in de markt gezet. Ondanks een door de gewezen vervoerder van de Drechtthopper aangespannen kort geding waarbij de GRD/ SDD in het gelijk is gesteld, heeft tijdig definitieve gunning van de vervoersopdracht plaatsgevonden. De contracten zijn gesloten met 2 nieuwe regionale vervoerders en de implementatie bij Stroomlijn is direct na definitieve gunning van start gegaan.

Om de overgang van het dagbestedingsvervoer in goede banen te leiden, zijn vele overleggen met zorgaanbieders gevoerd. Er is een partnerschap met deze partijen gecreëerd, om te garanderen dat Stroomlijn deze nieuwe doelgroep per 2017 naar behoren kan bedienen. Met de partijen die het vervoer graag zelf willen blijven organiseren, bv. met inzet van vrijwilligersinitiatieven, is de afspraak gemaakt dat behalve dagbesteding ook vervoer bij hen ingekocht blijft worden. Zo blijft de situatie voor deze partijen en haar cliënten ongewijzigd.

Stroomlijn is na alle voorbereidingen volledig operationeel met ingang van 1 januari 2017, voor de aansturing van het Wmo dagbestedingsvervoer en het Wsw-vervoer. Per 1 februari 2017 verzorgt Stroomlijn tevens de volledige aansturing van het Drechtthopper vervoer.

Verstrekking maatwerkvoorzieningen

Huishoudelijke ondersteuning

Huishoudelijke ondersteuning is in 2016 ongewijzigd voortgezet. Naar aanleiding van uitspraken van de Centrale Raad van het Beroep (CRvB) met betrekking tot resultaatgericht indiceren is de houdbaarheid van de Drechtstedelijke aanpak getoetst. In aansluiting op de interne analyse is advocatenkantoor Pels Rijcken, dat ook het ministerie en de VNG in deze kwestie adviseert, in het laatste kwartaal gevraagd om een second opinion. Ook Pels Rijcken concludeert dat het Drechtstedenmodel in essentie geen wijziging behoeft, maar dat het beleid op onderdelen aanscherping behoeft om, zonder te hoeven indiceren in uren, cliënten meer duidelijkheid te bieden over de activiteiten die zij mogen verwachten bij het realiseren van het resultaat 'schoon en leefbaar huis'. De verbeterpunten betreffen het opnemen van deze activiteiten in de beleidsregels en het beter daarop aanpassen van de ondersteuningsplannen die cliënt en aanbieder in onderling overleg opstellen en die onderdeel uitmaken van de beschikking. Ten aanzien van de PGB's, die nog wel in uren worden geïndiceerd, adviseert Pels Rijcken aansluiting te zoeken bij het (oude) CIZ-protocol. De verbeterpunten zullen het eerste kwartaal 2017 worden doorgevoerd.

Huishoudelijke hulp toelage/ dienstencheques

Begin 2015 is de Huishoudelijke Hulp Toelage (HHT) in de Drechtsteden ingevoerd in de vorm van dienstencheques. Oorspronkelijk is begonnen met een beperkte doelgroep, die in 2016 verder is uitgebreid om het bereik van de dienstencheques te vergroten. Op dit moment zijn de cheques beschikbaar voor inwoners met een Wmo-indicatie voor huishoudelijke ondersteuning, 75-plussers en mantelzorgers. Het aanmeldproces verloopt volledig gedigitaliseerd, maar voor inwoners die digitaal

minder vaardig zijn, is sinds het december 2016 in iedere gemeente een alternatief voorhanden. Ondanks de geleidelijke uitbouw van het instrument blijft het bereik van de dienstencheques nog steeds beperkt. De Drechtsteden lopen daarmee overigens niet uit de pas met het landelijke beeld. In totaal zijn in 2016 26.533 cheques verkocht (tegen 11.751 in 2015), corresponderend met het behoud van 17,7 fte aan werkgelegenheid voor het jaar 2016 (het primaire doel waarvoor de Huishoudelijke Hulp Toelage in 2014 door de staatssecretaris is ingevoerd).

Hulpmiddelen

De hulpmiddelen (rolstoelen, woon- en vervoersvoorzieningen) zijn in 2016 ongewijzigd voortgezet. Wel zijn eenvoudige woonvoorzieningen (douche- en keukenaanpassingen) opnieuw aanbesteed. De aanbesteding van de plafondliften is gestart en wordt in 2017 afgerond. Geheel probleemloos is de uitvoering bij de hulpmiddelen in de laatste helft 2016 helaas niet verlopen. Zo is de dienstverlening als gevolg van reorganisatieperikelen bij één aanbieder van hulpmiddelen (Welzorg) onder de norm gebleven. Op grond daarvan is in november besloten daar tot het moment van bewezen verbeteringen geen opdrachten meer te verstrekken. Dit zet echter, vooralsnog zonder noemenswaardige problemen, extra druk op de uitvoering van de twee andere aanbieders op dit gebied. Bij de Drechtopper blijkt de dienstverlening in de laatste maanden van 2016, ondanks (financiële) maatregelen om dat te voorkomen, er onder te hebben geleden sinds duidelijk is geworden dat de vervoerder (Personenvervoer Drechtsteden) geen deel meer uit gaat maken van het aanstaande vervoerscontract. Wachttijden en rittijden zijn daardoor door leegloop van personeel en ziekteverzuim boven de norm gestegen. PD is hierop aangesproken en zij heeft toegezegd haar dienstverlening weer zo goed mogelijk op het afgesproken servicelevel te brengen.

Begeleiding

Dagbesteding is in 2016 ongewijzigd voortgezet en volgt nog steeds de AWBZ-systematiek. Haar transformatie, die in het kader van de bestuurlijke aanbesteding samen met de aanbieders is voorbereid, is eind 2016 afgerond en staat in de steigers om medio 2017, bij toereikend budget, te worden geïmplementeerd. Individuele begeleiding (waaronder inbegrepen persoonlijke verzorging) is daarentegen in januari 2016 in gewijzigde vorm van start gegaan en in het tweede semester geëvalueerd. Dit heeft niet tot aanpassingen van de systematiek geleid. Wel zijn de voorwaarden waaronder extra begeleiding (in de vorm van een opslag) kan worden toegekend in overleg met de aanbieders aangepast. Kortdurend verblijf, qua volume veruit de kleinste begeleidingsvorm, werd in 2016 ondanks kleine aanpassingen vooral als PGB toegekend. Om de keuzemogelijkheden voor inwoners te vergroten, zijn logeervoorzieningen voor het jaar 2017 aan de voor chronisch zieken en gehandicapten bestemde polissen van de collectieve ziektekostenverzekering voor minima (CZM) toegevoegd.

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Op basis van ondermandaat door de gemeente Dordrecht (als centrumgemeente) wordt door de GRD/ SDD uitvoering gegeven aan een aantal taken op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Dit varieert van inkoop en indicatiestelling tot contractbeheer. Bij de voorbereiding van de transformatie dagbesteding (ook onderdeel van beschermd wonen) en de ontwikkeling van IB4 (als brug tussen beschermd wonen en individuele begeleiding) is samen opgetrokken.

Overige activiteiten

Aanpassing eigen bijdragen

Vanwege de forse, naar verwachting structurele onderbenutting op de middelen voor de financiële ondersteuning van chronisch zieken en gehandicapten (ondergebracht bij het minimeleid) is besloten deze middelen (deels met terugwerkende kracht) in te zetten voor de verlaging van de eigen bijdragen Wmo. Juni 2016 is een pakket maatregelen van kracht geworden om de financiële druk op burgers als gevolg van de eigen bijdrage voor een Wmo-maatwerkvoorziening te verlichten. Voor individuele begeleiding en dagbesteding is de kostprijs gereduceerd tot € 0,-. Hiermee wordt beoogd financieel gedreven ondersteuningsmijding te voorkomen. Daarnaast is een tweetal maatregelen genomen op de parameters die de hoogte van de maximaal te betalen eigen bijdrage bepalen. Dit leidt tot een generieke verlaging van de eigen bijdragen. Deze maatregelen gelden voor alle burgers die een eigen bijdrage betalen over hun Wmo-maatwerkvoorziening. Ten derde is de eigen bijdrage voor de woningaanpassingen voor minderjarige kinderen afgeschaft, omdat dit een onwenselijk grote financiële druk legt op een kleine groep burgers.

Toezicht

De Wmo 2015 verplicht gemeenten tot het instellen van toezicht. Gemeenten treden hierbij ten aanzien van de uit de AWBZ overgekomen voorzieningen in plaats van de Inspectie Gezondheidszorg (IGZ). Naar aanleiding van de pilot over rechtmatige zorg en preventie waarin de GRD/ SDD participeerde, is besloten (1) het interne proces aan te scherpen en (2) voor de functie van extern toezicht op zowel rechtmatigheid als kwaliteit van de ondersteuning een externe toezichthouder aan te stellen. Hiervoor is de GRD/ SDD een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met de Dienst Gezondheid en Jeugd (DG&J).

Verantwoording

Bij het bieden van maatwerkvoorzieningen behoort tevens controle op de rechtmatigheid en doelmatigheid van de levering door de aanbieders. Ten aanzien van de gedecentraliseerde voorzieningen ligt hier nog de uitdaging om los te komen van het AWBZ-regime en de administratieve lasten op dit onderdeel, voor zowel aanbieders als de GRD/ SDD, verder te verlichten. Ten aanzien van de individuele begeleiding is daarom, onder de externe begeleiding van adviesbureau De Toetspraktijk, in het laatste kwartaal een pilot gestart om te komen tot slimmere manieren van verantwoorden en (resultaatgericht) herindiceren. De pilot zal in 2017 verder worden uitgebouwd.

Evaluaties

Voor diverse onderdelen van de Wmo zijn in het tweede semester evaluaties uitgevoerd. Dit betrof de evaluatie van de keukentafelgesprekken en de evaluatie PGB's. De voorgenomen evaluatie van het eigenbijdragebeleid is met het oog op de doorgevoerde aanpassingen uitgesteld tot medio 2017. De tevredenheid over de dienstverlening tijdens het indicatieproces is onderwerp van doorlopende monitoring. De Drechtraad in december 2016 over de uitkomsten van deze evaluaties per raadsinformatiebrief geïnformeerd. Tot slot is – onder regie van de Drechtstedengemeenten – het wettelijk verplichte jaarlijkse Cliëntervaringsonderzoek (CEO) door het OCD uitgevoerd. Communicatie daarover aan de gemeenteraden heeft – hoewel het primair de maatwerkvoorzieningen betrof – plaatsgevonden via de gemeentelijke lijn.

Inkoop – tarieven

Een belangrijk aandachtspunt bij de inkoop (c.q. transformatie) van Wmo-voorzieningen zijn de afspraken die de staatssecretaris heeft gemaakt met de bonden en werkgevers om te komen tot reële kostprijzen voor Wmo-dienstverlening. De aangekondigde Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) waarin dit zou worden geregeld is echter in 2016 niet gepubliceerd. Wel doen de eerste ontwerp teksten vermoeden dat de wijze waarop binnen de bestuurlijke aanbesteding in de Drechtsteden de tarieven tot stand komen (door uit te gaan van vigerende CAO's en geobjectiveerde aannames ten aanzien van de tariefopbouw), in lijn ligt met de intenties van de AMvB.

Samenwerking

Aanbieders

Met aanbieders zijn de lijnen over het algemeen kort en in de uitvoering op casusniveau gericht op samenwerking en oplossing. Bij de doorontwikkeling van de nieuwe voorzieningen wordt, zoals in het voorgaande reeds werd beschreven, nauw samengewerkt binnen het proces van bestuurlijke aanbesteding.

SVB

De samenwerking is in het tweede semester verbeterd. Casuïstiek rond PGB's wordt wekelijks gezamenlijk doorgesproken en administratieve en technische problemen worden snel getackeld. Op 1 november is het coulancebeleid afgeschaft. Dat betekent dat zorgovereenkomsten en declaraties strenger gecontroleerd worden en bij onvolledigheden of fouten worden geretourneerd aan de burger. Om PGB-houders hierin te ondersteunen is contact gezocht met de wijkteams om een ondersteuningspunt op te richten. Zij zijn hierover per brief geïnformeerd. Er zijn geen signalen dat de afschaffing van het coulancebeleid tot problemen heeft geleid.

CAK

De contacten met het CAK zijn gestroomlijnd via vaste contactpersonen, zodat er snel geschakeld kan bij problemen optreden met de vaststelling en inning van de eigen bijdrage.

Een punt van aandacht blijft de door de Nationale Ombudsman geconstateerde weeffout in de Wmo 2015, waarbij gemeenten verantwoordelijk worden geacht voor het informeren van cliënten over de hoogte van de eigen bijdragen, maar ten behoeve waarvan alleen het CAK over de passende gegevens beschikt. Aangezien de rekenmodule die het CAK cliënten daarvoor aanbiedt ook in 2017 niet zal voldoen, gaan we onderzoeken of we niet een eigen rekenmodule kunnen ontwikkelen om cliënten een nauwkeuriger (maar nog steeds indicatief) beeld te geven over hun bijdrage in de kosten.

Wijkteams

Onze medewerkers ontmoeten de sociale teams op het snijvlak van werk en inkomen, schulden en Wmo. Zij hebben op casusniveau frequent contact met elkaar op het gebied van verschillende levensgebieden zoals financiën, dagbesteding, maatschappelijke participatie, geestelijke gezondheid, lichamelijke gezondheid en ADL (algemeen dagelijkse levensverrichtingen).

Jeugdteams

De knelpunten met betrekking tot de haperende aansluiting, waarover in eerdere verslaglegging werd gerapporteerd, zijn inmiddels in beeld gebracht. Tevens zijn de contacten op uitvoerend niveau verbeterd. Er vindt een achtereenvolgens overleg plaats tussen Jeugdprofessionals en consulenten Wmo (en in 2017 ook Schuldhulp en Participatie), waarbij ruimte is voor kennisdeling en bespreking van complexe casuïstiek. Ook bij de ontwikkeling van de nieuwe, zwaardere vorm van individuele begeleiding is het Jeugddomein actief betrokken.

Zorgalliantie

We participeren actief in de leertuinen in het kader van de Zorgalliantie Drechtsteden, het samenwerkingsverband tussen de Drechtstedengemeenten, Drechtzorg, Zorgkantoor VGZ en de SDD, met het doel te komen tot innovatieve en integrale zorg en ondersteuning voor de burgers in de Drechtsteden. De speerpunten in 2016 waren GGZ en kwetsbare ouderen. Voor die laatste doelgroep werken we ook op casusniveau nauw samen met het Zorgkantoor (VGZ), om te borgen dat inwoners niet onnodig tussen de Wmo of WLZ vallen.

Adviesraad Wmo Drechtsteden

We overleggen op ambtelijk niveau tweemaandelijks met de Adviesraad over beleid en uitvoering. Dit biedt de gelegenheid toelichting geven op staand beleid, nieuwe ontwikkelingen te bespreken en uitvoeringskwesties toe te lichten die de Adviesraad heeft geconstateerd. Naast de adviezen op bestuurs- en raadsvoorstellen die de Adviesraad altijd voorafgaand aan besluitvoering gevraagd wordt uit te brengen, kan zij (gevoed door haar achterban) ook ongevraagd verbetervoorstellen indienen.

VNG

We participeren in enkele projecten onder aansturing van de VNG. Naast de eerdergenoemde pilot over rechtmatige zorg en preventie in het kader van Toezicht (in december afgesloten) betreft dit de ontwikkeling van een PGB app.

Aantallen en trends

Wmo actieve indicaties	31/1/2016*	30/04/2016	31/08/2016	31/12/2016
Huishoudelijke ondersteuning				
- HO	4.681	4.650	4.609	4.615
- HO+	1.135	1.072	1.007	966
- HO Zorgstudio	45	45	46	56
- PGB HO	470	454	442	430
- PGB HO+	17	15	15	17
Hulpmiddelen:				
Rolstoelen	2.813	2.769	2.739	2.740
Vervoersvoorzieningen				
- Drechtthopper (incl. begeleiding)	8.255 (331)	8.295 (330)	8.323 (320)	8.388 (322)
- Drechtthopper 75+ pas	3.830	3.918	3.983	4.011
- Scootmobielen	1.877	1.848	1.828	1.846
- Individuele vervoersvoorziening	122	117	123	121
- Overig	311	324	335	347
Woonvoorzieningen				
- Hulpmiddelen wonen	203	206	229	238
- Roerende woonvoorzieningen**	25	75	157	257
- Eenvoudige aanpassingen**	3	14	32	51
- Complexe aanpassingen**	1	2	3	3
- Plafond- en trapliften**	2	9	27	49
Begeleiding individueel***	1.553	1.568	1.588	1.669
→ waarvan PGB	373	355	290	304
Dagbesteding (incl. vervoer)	873 (462)	886 (475)	915 (509)	1.003 (569)
→ waarvan PGB	93	96	77	80
Kortdurend verblijf	10	9	6	12
→ waarvan PGB	10	8	5	10

* In verband met de aanpassingen in de registratiesystematiek ten aanzien van de oude voorzieningen worden hier – in afwijking tot eerdere verslagjaren – voor zowel oude en nieuwe voorzieningen de eerst beschikbare cijfers vermeld: per 31 januari 2016. De cijfers voor de oude voorzieningen zijn niet vergelijkbaar met eerdere verslagjaren. De aantallen betreffen standcijfers.

** Dit cijfer heeft betrekking op het aantal nieuwe indicaties in het verslagjaar, omdat het eenmalige verstrekkingen/ (koop)voorzieningen betreft met een andere meetsystematiek. Het aantal bouwt gedurende het jaar cumulatief op. Dit in afwijking tot de andere cijfers die het aantal actieve indicaties voor doorlopende (huur) voorzieningen betreffen.

*** Sinds 1 januari 2016 is persoonlijke verzorging onderdeel van individuele begeleiding, nog lopende PGB-indicaties persoonlijke verzorging zijn opgenomen onder individuele begeleiding.

Uit de indicatiecijfers komt een aantal ontwikkelingen naar voren:

- Het aantal inwoners dat een beroep doet op Wmo huishoudelijke ondersteuning daalt nog steeds. Dit heeft ertoe geleid dat recentelijk de formatie met 2,5 fte structureel is afgeboekt. De hoogte van de eigen bijdragen in relatie tot de reguliere markttarieven blijft de belangrijkste verklaring voor de daling. Nieuw is het inzicht dat de daling niet alleen lijkt te gelden voor de Drechtsteden, maar blijkt een eerste analyse van ons administratiekantoor Zorg Lokaal, in gelijke mate ook voor de andere gemeenten die het bedient. Of het hier een landelijke trend en/ of een incidenteel verschijnsel betreft (gemeenten die na de taakstelling van 40% door het rijk in 2016 een inhaalslag maken), is echter niet bekend;
- Het aantal indicaties Drechtthopper en het aantal verstrekte Drechtthopper 75+ passen blijft stijgen. Dit is gezien de effecten van de vergrijzing niet onverwacht, maar kan ook versterkt zijn door de berichtgeving over de aanstaande wijzigingen in het doelgroepenvervoer, waardoor mensen in 2016 nog snel hun vervoerstoeuwijzing zeker willen stellen;
- Het aantal indicaties dagbesteding (inclusief vervoer) en individuele begeleiding zit fors in de lift. De stijging bij de dagbesteding komt bijna geheel voor rekening van de 65+ doelgroep (psycho-geriatrisch), terwijl de stijging bij individuele begeleiding juist het tegendeel laat zien en vooral voor rekening komt van de 45- doelgroep, waarbij het grootste deel van die begeleiding bij GGZ-aanbieders wordt verzilverd. Uitvraag bij aanbieders biedt diverse verklaringen voor de geconstateerde volumeontwikkelingen. Naast het verdwijnen van de eigen bijdrage op deze vormen van begeleiding wordt aangegeven dat – voor de GGZ – vooral ambulantisering van de ondersteuning (individuele begeleiding in plaats van kliniek of

beschermd wonen), sluiting van alternatieven in de maatschappelijke opvang en strengere eisen voor de Wlz een belangrijke rol spelen. Tevens wordt gewezen op de rol van de sociale teams: de toegang tot de Wmo is laagdrempeliger geworden, inwoners worden proactief benaderd en ook de weg naar (maatwerk)ondersteuning wordt daarmee makkelijker gevonden. Dat aanbieders– in tegenstelling tot de AWBZ-systematiek die in 2015 binnen de Drechtsteden nog gold – in 2016 geen productiebeperking werd opgelegd, en hun daarmee de mogelijkheid wordt geboden te groeien door zelf ook proactief potentiële nieuwe cliënten te benaderen, biedt mogelijk een volgende verklaring. Aanbieders spreken overigens de verwachting uit dat de groei de komende jaren zal voortzetten. In 2017 zal dit nauwkeurig worden gemonitord, en zal nader worden ingezoomd op de achterliggende redenen.

Wmo-monitor

De Wmo-monitor (vastgesteld in de Drechttraad in september 2015) stelt eisen aan de wijze van verantwoording in de Programmaverantwoording GRD. In het voorgaande is zo goed mogelijk aangesloten bij de wensen van de Drechttraad. Echter: in eerdere programmaverantwoordingen werd al aangegeven dat we, vanwege systeemtechnische mogelijkheden en ontbrekende registraties, niet alles kunnen leveren wat destijds is bedacht.

Wat heeft het gekost?

Het resultaat op de Wmo is nog niet bekend. Bij de definitieve jaarrekening 2016 zal er een analyse van het resultaat op de Wmo worden gemaakt.

Let op: in de volgende alinea's wordt een indicatie van de uitkomst van de Wmo gegeven.

Bedragen x € 1.000

Programma		Actuele begroting 2016			Realisatie 2016			Afwijking		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
WMO	Huishoudelijke ondersteuning	16.000	16.000	0	14.954	14.954	0	-1.046	-1.046	0
	Huishoudelijke Hulp Toelage	3.316	3.316	0	438	3.316	2.878	-2.878	0	2.878
	Hulpmiddelen	8.550	8.550	0	8.162	8.162	0	-388	-388	0
	Begel. en kortdurend verblijf & Persoonlijke verzorging	17.396	17.396	0	16.041	16.041	0	-1.355	-1.355	0
	Innovatiereserve Leertuinen	100	100	0	1	1		-99	-99	0
Totaal		45.362	45.362	0	39.596	42.474	2.878	-5.766	-2.888	2.878

De financiële doelstelling voor de begroting 2016 was dat de taken en ambities binnen het budgettaire kader worden uitgevoerd. Deze doelstelling is ruimschoots gehaald. Het saldo op de gerealiseerde baten en lasten bedraagt € 2,2 miljoen ten opzichte van de actuele begroting 2016. Dit bedrag is exclusief het resultaat op de Huishoudelijke Hulp Toelage van € 2,9 miljoen, waarvoor een resultaatbestemmingsvoorstel wordt gedaan om het restant budget over te hevelen naar 2017. Wanneer we ook rekening houden met de eerder gedane (neerwaartse) bijstellingen dit jaar, dan bedraagt de totale besparing in 2016 op de Wmo € 9,7 miljoen.

Huishoudelijke ondersteuning

De dalende trend vanuit voorgaande jaren op het onderdeel Huishoudelijke ondersteuning heeft zich in 2016 verder voortgezet. Naast de bijstelling in de 1^e en 2^e bestuursrapportage met respectievelijk € 1,2 miljoen en € 1 miljoen, dalen de lasten bij deze jaarrekening met nog eens € 1 miljoen. De lagere lasten resulteren, na aftrek van de lagere opbrengst eigen bijdragen CAK, in een netto effect voor gemeenten van € 0,6 miljoen.

Huishoudelijke Hulp Toelage

De Drechtsteden hebben van het Rijk voor de jaren 2015 en 2016 een decentralisatie-uitkering Huishoudelijke Hulp Toelage ontvangen voor het stimuleren van de vraag naar huishoudelijke hulp, teneinde zoveel mogelijk volwaardige werkgelegenheid te behouden. In de 2^e bestuursrapportage is gemeld dat de realisatie op de Huishoudelijke Hulp Toelage achterblijft ten opzichte van het beschikbare budget. In 2016 zijn in totaal 26.533 dienstencheques verkocht, tegen 11.751 in 2015. Ondanks een verdubbeling van het aantal verkochte cheques, is er slechts € 0,4 miljoen uitgegeven op het restantbudget 2016 van € 3,3 miljoen.

Conform besluit 2^e bestuursrapportage 2016 stellen wij voor om het restant budget Huishoudelijke Hulp Toelage (dienstencheques) van € 2,9 miljoen door middel van resultaatbestemming over te hevelen naar 2017.

Hulpmiddelen

Het voordelige resultaat op het onderdeel hulpmiddelen bedraagt € 0,3 miljoen. Dit resultaat is opgebouwd uit een cumulatief van € 0,1 miljoen lagere lasten voor de Drechthopper en € 0,3 lagere lasten voor de overige hulpmiddelen (rolstoelen en vervoersvoorzieningen). Als gevolg van de lagere lasten bedraagt de opbrengst eigen bijdragen € 0,1 miljoen lager dan begroot. Per saldo wordt daarmee € 0,3 miljoen op basis van nacalculatie met de gemeenten afgerekend. Dit bedrag komt bovenop de eerdere bijstellingen bij de 1^e en 2^e bestuursrapportage van totaal € 0,3 miljoen.

Begeleiding en kortdurend verblijf (inclusief vervoer)

Het onderdeel Begeleiding en kortdurend verblijf sluit 2016 af met een positief resultaat van € 1,3 miljoen. Dit resultaat komt boven op de neerwaartse bijstelling van € 5 miljoen bij de 2^e bestuursrapportage. In het resultaat van € 1,3 miljoen is een incidenteel voordeel inbegrepen van € 1,2 miljoen over 2015. Dit incidentele voordeel is het gevolg van een fout in de controleverklaring 2015 van Zorg Lokaal, waardoor € 1,4 miljoen aan kosten onterecht is toegerekend aan Begeleiding en kortdurend verblijf in plaats de voorziening Opvang. Daarnaast is er in 2016 nog voor € 0,2 miljoen aan aanvullende kosten 2015 afgerekend met de zorgaanbieders.

Het feitelijke resultaat 2016 voor Begeleiding en kortdurend verblijf bij deze jaarrekening komt daarmee op € 0,1 miljoen (saldo van € 1,3 miljoen minus € 1,2 miljoen kosten 2015). Tellen we hierbij de eerder genoemde tussentijdse bijstelling van een € 5 miljoen op, dan bedraagt de totale besparing 2016 op het onderdeel Begeleiding en kortdurend verblijf € 5,1 miljoen.

Innovatiereserve Leertuinen

Bij de 2^e bestuursrapportage 2016 GRD is besloten om een reserve te vormen van waaruit de projectkosten van verschillende (Wmo) innovatieprojecten incidenteel kunnen worden bekostigd. Tevens is besloten om in 2016 € 100.000 te onttrekken aan de reserve. Hiervan is uiteindelijk in 2016 € 1.000 besteed. De resterende € 99.000 is opnieuw toegevoegd aan de reserve.

2.2.4. Budgetadvies en schuldbemiddeling

Wat hebben wij bereikt?

Het doel was: Inwoners van de Drechtsteden met schulden en/ of beperkte financiële zelfredzaamheid begeleiden en schulden duurzaam oplossen of beheersbaar maken.

In het beleidsplan is de verplichting opgenomen om jaarlijks een doelstelling te formuleren ten aanzien van de wachttijd en de kwaliteit van zowel het stabilisatie- als het schuldregelingstraject. De doelstellingen voor 2016 waren:

Doelstelling	Afspraak	Resultaat 31 december 2016
Wachttijd: in 95% van de gevallen wordt maximaal 10 werkdagen na de melding de hulpvraag vastgesteld	95% in maximaal 10 werkdagen	87 % in max. 10 werkdagen
Aantal trajecten: naast de bestaande klanten wordt minimaal 1.200 nieuwe klanten een dienstverleningstraject aangeboden	1.200 nieuwe trajecten	1.101 nieuwe trajecten
Kwaliteit stabilisatietraject: minimaal *65% van de stabilisatietrajecten wordt positief afgesloten	65%	76%
Kwaliteit schuldregelingstraject: minimaal *80% van de schuldregelingstrajecten wordt positief afgesloten	80%	90%

**Kwaliteit stabilisatietraject: Onder een positieve afsluiting wordt verstaan: de schulden zijn afbetaald - er is een betalingsregeling getroffen - de schulden zijn geherfinancierd - overdracht naar schuldregelen.*

**Kwaliteit schuldregelingstraject: Een schuldregeling is geslaagd als er een saneringskrediet wordt toegekend - een schuldbemiddeling wordt gestart of als een WSNP verklaring wordt afgegeven.*

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Meldingen schuldhelpverlening en wachttijd

Zoals in de eerste en tweede programmaverantwoording beschreven, is het aantal meldingen voor schuldhelpverlening in 2016 gedaald ten opzichte van 2015. In 2016 bedroeg het aantal meldingen 1.591 ten opzichte van 1.880 meldingen in 2015. Dit betreft een afname van 289 meldingen. Van alle aanmeldingen is 20% niet verschenen op de afspraak voor de aanmeldbijeenkomst. In 2015 bedroeg dit percentage 27%, waardoor er dus sprake is van een daling van 7%. Vanaf begin 2016 is ingezet op drempelverlagende interventies zoals o.a. de intake op locatie bij de Sociaal (wijk)Teams in de Drechtsteden en het benaderen van personen die niet verschenen zijn op de aanmeldbijeenkomst. Deze ingezette interventies blijken gezien de daling effect te hebben.

De doelstelling voor de wachttijd voor de aanmeldbijeenkomst werd in de eerste helft van 2016 niet gehaald. Halverwege het jaar 2016 was de wachttijd echter conform de doelstelling (97% op 1 juli 2016) en dit beeld heeft zich in 2016 verder gecontinueerd. Op 31 december 2016 werd in 97% van de gevallen in maximaal 10 werkdagen na de melding de hulpvraag vastgesteld. Over heel 2016 was dit gemiddeld 87%, hetgeen verklaarbaar is door de eerste periode van 2016. De gestelde doelstelling van 10 werkdagen valt echter ruimschoots binnen de wettelijke termijn van vier weken conform de Wgs.

Trajecten

Op te merken valt dat ondanks het feit dat het aantal meldingen ten opzichte van 2015 fors is afgenomen, het aantal (nieuwe) trajecten nagenoeg gelijk is gebleven. In 2016 zijn er 1.101 nieuwe trajecten gestart ten opzichte van 1.104 trajecten in 2015. De stijging van het aantal trajecten in combinatie met de daling van het aantal meldingen kan verklaard worden door versoepeling en verruiming van de toelatingscriteria in 2015 en de verdere verruiming hierop door de inwerkingtreding van het Regionaal Beleidsplan Schuldhelpverlening 2016- 2020 per 1 juli 2016. De doelstelling voor 2016 voor wat betreft het aantal aangeboden nieuwe trajecten is niet gehaald. De verwachting is dat dit in 2017 wel het geval zal zijn door de versoepeling van de toelatingscriteria, maar ook door de

geïntensiveerde samenwerking met partners en de focus op vroegsignalering en preventie. Het aantal lopende trajecten op 31 december 2016 bedraagt 1.451 trajecten. Dit betreft een stijging ten opzichte van 2015, op 31 december 2015 bedroeg het aantal lopende trajecten 1.376.

Daling meldingen

Zoals beschreven in de eerste en tweede programmaverantwoording is de daling van het aantal meldingen voor schuldhulpverlening conform landelijk beeld. Uit de jaarcijfers van de Branchevereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren, blijkt dat het aantal meldingen voor (formele) schuldhulpverlening afneemt. Diverse aspecten zoals de ontwikkeling van beschermingsbewind en de inzet van het Sociaal (Wijk)Teams/ Dorpsnetwerk spelen hierin een rol. Inzake beschermingsbewind is ingezet op het verbeteren van de samenwerking met bewindvoerders door o.a. het bieden van een alternatieve toegangsroute en een versneld schuldhulpverleningstraject voor onderbewindgestelden. In 2017 wordt hier verder op ingezet. Daarnaast wordt onderzoek gedaan naar mogelijkheden om de kosten van bijzondere bijstand voor bewindvoering te beïnvloeden, hetgeen samenhangt met het optimaliseren van de huidige dienstverlening op het gebied van inkomensbeheer.

Voor wat betreft de Sociaal (Wijk)Teams/ Dorpsnetwerken is er sinds geruime tijd al sprake een samenwerking. In 2016 is deze samenwerking verder geïntensiveerd door gemaakte samenwerkingsafspraken, het benoemen van wederzijdse contactpersonen en het plaatsvinden van de intake schuldhulpverlening op locatie bij alle Sociaal Teams in de Drechtsteden. De verwachting is dat het aantal aanmeldingen van cliënten met problematische schulden vanuit de Sociaal Teams bij de afdeling Schuldhulpverlening hierdoor vergroot zal worden. In relatie tot de samenwerking met de Sociaal Teams zal in 2017 extra focus worden gelegd op preventie, vroegsignalering en wederzijdse kennisvergroting.

Kwaliteitsdoelstellingen stabilisatie- en schuldregelingstraject

De doelstellingen op het gebied van kwaliteit, vertaald naar het aantal positief afgesloten trajecten, zijn ruimschoots behaald. De kwaliteit van het stabilisatietraject is in 2016 verder verbeterd en het aantal succesvol afgesloten trajecten bedraagt 76%. Dit is hoger dan de gestelde norm en het resultaat van 2015 (75%). De kwaliteit van het schuldregelingstraject is met 90% succesvol afgesloten trajecten tevens boven de gestelde norm en het behaalde resultaat in 2015 van 85%.

Preventief Budgetbeheer

Het bereik van de doelgroep in het kader van Preventief Budgetbeheer is ondanks inspanningen achtergebleven. De ambitie voor het jaar 2016, een bereik van 160 cliënten is niet bereikt. Wel is er sprake van een stijgende lijn. Eind 2016 waren er 58 personen in een traject Preventief Budgetbeheer ten opzichte van 35 trajecten in 2015.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma	Actuele begroting 2016			Realisatie 2016			Afwijking Realisatie -/- begroting		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Budgetadvies en schuldbemiddeling									
Budgetadv. & schuldbem.	50	50	0	0	0	0	-50	-50	0

De gerealiseerde uitgaven budgetadvies en schuldbemiddeling zijn ten laste van de incidentele ruimte op het Participatiebudget gebracht.

2.2.4. Apparaatskosten

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma	Actuele begroting 2016			Realisatie 2016			Afwijking		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Apparaatskosten	34.091	34.091	0	33.991	34.244	253	-100	153	253
Totaal	34.091	34.091	0	33.991	34.244	253	-100	153	253

Het voordelige resultaat op de apparaatskosten is € 253.000 en bestaat voornamelijk uit:

- Lagere salariskosten als gevolg van het niet volledig invullen van de vacatureruimte en lagere lasten vakantiegeldaanpakken 2016;
- Hogere baten uit detacheringinkomsten eigen personeel.

2.3. Bedrijfsvoering

2.3.1. Ingenieursbureau Drechtsteden

In 2016 is geïnvesteerd in onze dienstverlening naar bestaande klanten binnen de Drechtsteden. Daarnaast is in november een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Met het ondertekenen van deze overeenkomst is een intensieve samenwerking afgesloten met het Ingenieursbureau Drechtsteden, vooruitlopend op het toetreden van de gemeente bij de Drechtsteden.

Wij zijn een betrouwbare partner als het gaat om oplossingen op projectbasis, maar daarnaast zoeken wij de verbinding in de gezamenlijke opgaven in de regio. Onze expertise gaat hierin verder dan onze eigen kennis. Wij zijn een essentiële schakel tussen de gemeentelijke opgaven en de uitvoering door de markt. Samenwerking met de markt maakt het mogelijk te schakelen tussen traditionele bestekgerichte oplossingen en overige contractvormen. Het IBD is hierin een betrouwbare partner voor opdrachtgevers.

De overgang van de business unit Vastgoedbeheer & Onderhoud van het IBD naar het SCD is in 2016 voorbereid. Met ingang van 1 januari 2017 is de afdeling verplaatst naar het SCD waar de sector samengevoegd is met andere onderdelen van SCD FZ.

Conclusies, acties en bijsturing

De overplaatsing van de business unit Vastgoedbeheer & Onderhoud van het IBD naar de SCD heeft geleid tot de gewenst civieltechnisch focus van het IBD. IBD is een flexibele organisatie die goed mee kan bewegen met de veranderende orderportefeuille van onze deelnemers. Pieken en dalen in onze orderportefeuille vangen we op met een flexibele schil door samen te werken met de markt. Het financiële risico van het IBD voor de deelnemers is daarmee beperkt.

Wat hebben wij bereikt?

Het IBD heeft alle opgaven van onze opdrachtgevers in de openbare ruimte en op het gebied van gebouwbeheer naar tevredenheid van onze opdrachtgevers uitgevoerd. Wij hebben, samen met de markt, de projecten binnen de gestelde kaders uitgevoerd. Daarbij heeft het IBD geschakeld tussen verschillen vormen van opdrachten en adviezen voor onze opdrachtgevers in alle fasen van de projecten. Een aantal toonaangevende projecten die in 2016 zijn gerealiseerd zijn:

Stadswerven

Het Wervenpark is een uniek en onderscheidend park op Stadswerven. Dit park vormt de entree van de nieuwe wijk en ligt in de oksel van de Merwedestraat en de Werf van de Biesbosch. Toekomstige bewoners kunnen daar straks genieten van flora en fauna en van de unieke mogelijkheid om de getijdenbewegingen mee te maken.

Heer Oudelands Ambacht

De openbare ruimte en de riolering in de Zwijndrechtse wijk Heer Oudelands Ambacht worden de komende jaren flink aangepakt, want de wijk heeft veel last van verzakkingen. Deze verzakkingen veroorzaken schade aan het straatwerk, de riolering en de kabels en leidingen.

Herontwikkeling centrum Alblasterdam

Het plan voor de herontwikkeling van het gemeentehuis en het gebied hieromheen komt uit de structuurvisie van Alblasterdam, waarbij als één van de speerpunten de verbetering van de aantrekkelijkheid van het centrum is benoemd. De ruimtelijke opgave voor het gebied rondom het gemeentehuis is een opgave die moet leiden tot een gemeenschappelijke openbare ruimte voor iedereen.

Opgaven in de openbare ruimte, van verschillende organisatieonderdelen, zijn gecombineerd. Door deze samenwerking is het resultaat voor onze opdrachtgevers in geld, tijd en kwaliteit verbeterd.

De dienstverlening is op een hoog niveau gehouden. De organisatie heeft zich ontwikkeld door uitvoering van de in het jaarplan 2016 opgenomen acties zoals volgen van trainingen, geven van workshops, invoeren VISI, invoeren Past Performance en doorontwikkeling van het IBD functiehuis. De medewerkers hebben zich verder ontwikkeld door versterking van kennis en competenties op basis van de persoonlijke ontwikkelplannen.

Hoe hebben wij gemeten?

Het IBD hanteert een maandelijkse managementrapportage (marap). In deze marap is, naast het meten van reguliere bedrijfsvoeringindicatoren (omzet, kosten, resultaat, productiviteit, orderportefeuille etc.), ook ruimte ingebouwd voor de beoordeling van kwaliteit en beleving van onze dienstverlening door onze opdrachtgevers. Het streefcijfer 7 voor onze kwaliteit en beleving is met een score van 7,6 ruimschoots gehaald.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

	Actuele begroting 2016			Realisatie 2016			Afwijking		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Reguliere exploitatie	9.720	9.720	-	9.941	10.482	541	-221	762	541
Mutatie voorziening frictiekosten	-	-	-	907	-	-907	-907	-	-907
Mutaties reserve	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat	9.720	9.720	-	10.848	10.482	-366	-1.128	762	-366

Resultaatanalyse

(bedragen x € 1.000)

Toelichting	Omschrijving afwijking	I/S	Voordeel	Nadeel	Saldo	Gemeente
	Lasten					
A.	Dotatie voorziening frictiekosten	I	-	907	-907	Dordrecht/ Zwijndrecht
B.	Meer capaciteits- en directe projectkosten vanwege grotere productievraag			221	-221	Dordrecht/ Zwijndrecht
	<i>Subtotaal</i>			1.128	-1.128	
	Baten					
C.	Meer omzet door extra productieve uren en doorbelasting van directe projectkosten	I	762	-	762	Dordrecht/ Zwijndrecht
	<i>Subtotaal</i>		762	-	762	
	Saldo van baten en lasten	I	762	1.128	-366	
	Mutaties reserve		-	-	-	
	Resultaat		762	1.128	-366	

Toelichting:

A. Dotatie voorziening frictiekosten

Bij de aanpassing van de organisatie in 2014 zijn frictiekosten ontstaan. Bij de jaarrekeningen 2014 en 2015 is voor een beperkt deel van die kosten een voorziening getroffen. Het merendeel van de kosten was in de jaarlijkse exploitatie gebleven. Bij jaarrekening 2016 is, op aangeven van de accountant, een wijziging aangebracht. Alle frictiekosten dienen in de voorziening te worden opgenomen, dit leidt tot een incidentele last in 2016 van € 907.000.

Met deze wijziging wordt nu binnen de GRD voor alle frictievoorzieningen dezelfde werkwijze gehanteerd. Voorgesteld wordt de incidentele last te dekken door het vormen van een negatieve frictiekostenreserve, die de komende jaren weer aangezuiverd wordt vanuit positieve resultaten. De omvang van de verwachte orderportefeuille in de aankomende jaren

laat zien dat de aanzuivering vanuit een positief bedrijfsresultaat uit reguliere werkzaamheden realistisch is.

B. Meer capaciteits- en directe projectkosten

De stijging van de capaciteits- en de directe projectkosten wordt veroorzaakt vanwege een grotere productievraag. Samenhangend met de grotere productievraag (dan begroot) is extra personele capaciteit aangetrokken. Tevens zijn de directe projectkosten hoger uitgevallen. Ook deze kosten worden via de projecten doorbelast aan de opdrachtgevers.

C. Meer omzet

Meer omzet door extra productieve uren en doorbelasting van directe projectkosten. Bij de 2^e bestuursrapportage 2016 is de verwachte omzet positief bijgesteld voor geheel 2016 van € 9,1 miljoen tot € 9,7 miljoen. Hierbij is kenbaar gemaakt dat een verwacht positief resultaat uit reguliere werkzaamheden werd verwacht van € 500.000. Dit verwachte resultaat was om technische redenen niet in de 2^e bestuursrapportage cijfermatig verwerkt. De belanghebbende gemeenten zijn van het verwachte resultaat op de hoogte gesteld. Rekening houdend met dit verwachte resultaat ligt de uiteindelijke omzet dus € 262.000 hoger dan toegelicht. Tegenover deze extra omzet staan extra capaciteitskosten (inhuur).

2.3.2. Servicecentrum Drechtsteden

Voor gemeenten en regionale overheden in de Drechtsteden zijn we de motor achter hun eigentijdse en doelmatige bedrijfsvoering. Omdat we de krachten binnen Drechtsteden hebben gebundeld, doen wij de bedrijfsvoering slimmer, voordeliger en innovatiever.

Dit is waar het Servicecentrum Drechtsteden voor staat en gaat. Het is de missie die past bij het SCD. Om deze missie te realiseren richten we onze inspanningen op vier strategische pijlpalen:

1. Onze dienstverlening voldoet minimaal aan wat de klant verwacht en sluit aan op actuele ontwikkelingen;
2. Onze organisatie en systemen zijn zo ingericht dat we alle klantvragen optimaal kunnen beantwoorden;
3. Onze medewerkers beschikken over vakmanschap, hebben pit en weten wat de klant wil;
4. We hebben een goede reputatie en staan bij onze klanten op het netvlies.

De afgelopen periode heeft het SCD gewerkt aan de continue verbetering van de dienstverlening. Dat gebeurt in afstemming met onze klanten met een luisterend oor en een scherpe blik. Het SCD weet wat de klant wil en richt daar zijn organisatie en processen op in. We willen op alle terreinen meerwaarde bieden. Stilstaan is geen optie en ontwikkelingen bij onze klanten gaan soms sneller dan verwacht. Dat vraagt van het SCD wendbaarheid en slagvaardig handelen. Het MT SCD is eind 2016 gestart met een traject waarin de missie en visie verder wordt ingevuld, om sneller en slagvaardiger op in- en externe ontwikkelingen in te spelen. Daarin willen we operational excellence (excellente bedrijfsvoering, gebaseerd op standaarden), customer intimacy (klantbeleving en nabijheid), flexibiliteit in denken & doen en wendbaarheid van de organisatie, verenigen.

Wat hebben wij bereikt?

De belangrijkste bereikte resultaten geven we hieronder weer.

Toetreding Hardinxveld-Giessendam

De toetreding van de gemeente Hardinxveld-Giessendam is een feit. Op 14 juni 2016 heeft de Drechtraad besloten om Hardinxveld-Giessendam in te vlechten in de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden en het netwerk. In het bestuurlijke akkoord zijn afspraken gemaakt over de incidentele projectkosten. Het project is nu in de implementatiefase gekomen en er zijn al een paar mooie pijlpalen bereikt. Zo zijn bijvoorbeeld al bepaalde basis ICT-voorzieningen geregeld. Verder is er een akkoord bereikt over het sociaal plan. De aanpak voor het plaatsingsproces is uitgewerkt (was-woordt, procedures, planning) en de plaatsingsadviescommissie is gevormd. Ook zijn alle betrokken medewerkers in de gemeente Hardinxveld-Giessendam persoonlijk geïnformeerd. De geraamde incidentele invlechtingskosten van € 1,9 miljoen zijn in 2016 in lijn met de planning. Overigens worden de meeste uitgaven voorzien in het jaar 2017.

Strategische bedrijfsvoeringsagenda

In 2016 is samen met het MT Middelen een start gemaakt met een strategische bedrijfsvoeringsagenda 2017 – 2020. Met dit document leggen we de gezamenlijke ambities en opgaven voor ons netwerk vast op het brede terrein van de bedrijfsvoering. Deze strategie vormt de basis voor de jaarlijks te actualiseren bedrijfsvoeringsagenda. Deze strategie kent een focus op drie pijlers:

- We werken aan betrouwbare en passende bedrijfsvoering;
- Goed werkgeverschap geïnspireerd op waarden van de participatiemaatschappij;
- Organisatie en informatie klaar voor de toekomst.

Het MT Middelen, SCD en CIO zijn verantwoordelijk voor het geven van volwaardige ondersteuning aan het primaire proces van gemeenten. Naar verwachting zal de besluitvorming over de strategische bedrijfsvoeringsagenda begin 2017 plaatsvinden.

Ontwikkelingen P&O

Op 16 juni 2016 heeft het Drechtstedenbestuur ingestemd met het budgetvoorstel voor het verbetertraject P&O. In 2016 zijn grote stappen gezet in de verdere professionalisering van P&O. We lichten die hieronder toe.

Op hoofdlijnen is de extra financiële impuls voor P&O van € 650.000 als volgt besteed:

1. 70% is ingezet bij personeelsbeheer voor het wegwerken van achterstanden, de optimalisatie van werkprocessen en digitalisering hiervan;
2. 20% is ingezet voor de professionalisering van de dienstverlening bij Mobiliteit en Ontwikkeling;
3. 10% voor aanvullende opleiding en scholing.

Ad 1. Achterstanden weggewerkt, dienstverlening omhoog en digitalisering

De achterstanden bij personeelsbeheer behoren tot de verleden tijd. De gemiddelde doorlooptijd van de aanvragen van rechtspositie ligt onder de norm, aanvragen worden direct opgepakt en op een heldere wijze gemonitord. Er zijn diverse procesbeschrijvingen en werkinstructies gemaakt die de kwaliteit van de dienstverlening hebben verhoogd.

In het afgelopen jaar is geconstateerd dat er sprake is van toename van het werkaanbod (mutatiegraad is hoger) ten opzichte van vorige jaren. Tevens is er een toename te zien van de vraag naar WW-berekeningen als gevolg van reorganisaties bij gemeenten en geleidelijke verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd. De kwaliteitsverbeteringen (kennis, brievengenerator e.d.) hebben ervoor gezorgd dat er geen verhoging heeft plaatsgevonden van de doorlooptijden.

De digitalisering is in volle gang. De voorbereidingen om alle personeelsmutaties voor in-, door- en uitstroom in één salaris- en personeelsadministratiesysteem (ADP) vast te leggen is onderhanden. Hierdoor zullen de procesgang en de kwaliteit verder verbeteren. De daadwerkelijke implementatie is voorzien in mei/ juni 2017. Samen met de afdeling DIV is het digitaliseren van de personeelsdossiers afgerond.

Ad 2. Professionalisering

Er is daarnaast geïnvesteerd in de P&O-dienstverlening en het dienstenpalet is op een aantal punten aangepast, waarbij de flexibiliteit en mogelijkheden voor maatwerk zijn vergroot. Zo is de dienstverlening rondom werving en selectie uitgebreid en toekomstproof gemaakt (nieuwe contracten voor uitzenden en brokerdienstverlening). De focus van de dienstverlening rondom mobiliteit is verlegd van verplichte naar 'gewenste' mobiliteit, en meer dienstverlening rondom arbeidsmarktorientatie en sollicitatievaardigheden.

Ad 3. Investeren in teamontwikkeling en vakmanschap

Binnen de diverse teams bij P&O is er geïnvesteerd in de samenwerking en het ontwikkelen van kennis, vaardigheden en competenties. Het gaat daarbij naast het ontwikkelen en bijhouden van vakgerichte kennis ook om professionele rolneming, samenwerking, competentieontwikkeling en zicht op eigen kwaliteiten en talenten.

Implementatie nieuw beleid

De implementatie en uitrol van het Individueel Keuzebudget (IKB) en de verlofmodule per 1 januari 2017 hebben in de voorbereiding ook de nodige inzet gevraagd van P&O. Dit is op een soepele wijze verlopen.

Ontwikkelingen Facilitaire Zaken en overgang Vastgoed Beheer en Onderhoud (VB&O)

Met de overheveling van Vastgoedbeheer en Onderhoud (VBO) van het Ingenieursbureau (IBD) naar het SCD is invulling gegeven aan de inrichting in het ondernemingsplan 2014-2016 om te komen tot een IBD met een civieltechnische focus. De overgang van het VBO naar het SCD biedt tevens een aantal kansen zoals verdere professionalisering, schaalvoordelen, verminderde kwetsbaarheid en het ontwikkelen van een dienstenpakket voor Dordrecht en Zwijndrecht dat mogelijk ook voor andere gemeenten interessant kan zijn.

Het Meerjaren Investeringsplan ICT

Gemeenten in de Drechtsteden en de GRD zijn voor hun dienstverlening sterk afhankelijk van een adequate en gegarandeerde ICT-infrastructuur. Om meer sturing te krijgen op de ontwikkeling en het realiseren van onze ambities in het ICT-domein is een Meerjaren Investeringsplan (MIP) opgesteld voor de jaren 2017 tot en met 2021.

In 2016 is gestart om een concrete invulling te geven voor de eerst komende jaarschijf (2017) van het Meerjaren Investeringsplan. Voor deze periode zijn de investeringen opgesplitst in twee categorieën. De eerste categorie zijn de investeringen die nodig zijn voor de reguliere vervangingen om de continuïteit van de technische ICT-infrastructuur te garanderen. De tweede categorie betreft investeringen in de technische ICT-infrastructuur die noodzakelijk zijn om de ambitie die verwoord staat in het Regionale Project Portfolio te verwezenlijken. Met deze categorie geven we ook vorm aan de verdere doorontwikkeling van de ICT-voorzieningen binnen de Drechtsteden. Omdat het Investeringsplan leidt tot een fors aantal complexe technische ICT-projecten, is er in 2016 een structuur ingericht om duidelijk controle en sturing op de ICT-projecten te waarborgen.

ICT-verrekeningsystematiek

De bijdragen die gemeenten betalen voor de ICT-kosten van het Servicecentrum Drechtsteden maken onderdeel uit van de totale verrekeningsystematiek van het SCD die door de Drechttraad is vastgesteld op 14 januari 2014.

De verrekening van deze ICT-kosten werd als niet-transparant en ingewikkeld ervaren. In overleg met de Drechtsteden-gemeenten is er in 2016 een nieuwe systematiek ontworpen die meer recht doet aan de kernwoorden zoals die benoemd zijn door de betrokken partijen: transparant, beïnvloedbaar en voorspelbaar. Deze systematiek is 1 november 2016 vastgesteld in de Drechttraad en zal vanaf 2017 van toepassing zijn.

Klant-, zaak- en archiefsysteem

Het project Klant-, zaak- en archiefsysteem Drechtsteden (kortweg KZA) is een regionaal project dat een (grote) verandering betekent voor de gebruikersorganisaties en beslag legt op capaciteit van het SCD. Voor het SCD heeft het KZA project in 2016 vooral een focus op de voorbereiding van een succesvolle uitrol. Hieronder vallen op het installeren en inrichten van de benodigde omgevingen en nieuwe functionaliteit en het leggen van koppelingen met nieuwe of bestaande functionaliteit. Zo is er bijvoorbeeld een nieuwe scanstraat aangeschaft en ingericht, hebben DIV en beheer zich voorbereid op de begin 2017 geplande livegang en is het handboek vervanging (op basis waarvan substitutie verkregen kan worden) opgesteld. Eind van het jaar heeft de focus gelegen op het voorbereiden van de uitrol van zaaktypen voor e-diensten bij Burgerzaken.

Privacy (bescherming persoonsgegevens)

Op 25 mei 2016 is de (Europese) Algemene verordening gegevensbescherming in werking getreden. Deze is van toepassing met ingang van 25 mei 2018 en vervangt dan de Wet bescherming persoonsgegevens. Tot die tijd hebben bestuursorganen die verantwoordelijk zijn voor de verwerking van persoonsgegevens de tijd om op het gebied van privacy 'in control' te komen. Op voorstel van het Juridisch Kenniscentrum heeft het Netwerk MT Middelven op 15 december 2016 de benodigde middelen beschikbaar gesteld om de implementatie van de naleving van de privacywetgeving in regionaal verband op te pakken. In de 1e bestuursrapportage 2017 wordt dit opgenomen.

Interne ontwikkelingen SCD

Eén ingang voor dienstverlening

Het Servicecentrum Drechtsteden ontwikkelt één centrale ingang voor de dienstverlening aan medewerkers in het netwerk. Digitale en telefonische dienstverlening van de verschillende diensten van het SCD brengen we onder bij het SCD Serviceloket. Dit loket is inmiddels de ingang voor alle vragen en dienstverleningsverzoeken aan Facilitaire Zaken, IDU (in-, door- en uitstroom van medewerkers), vragen over ADP (salaris en declaraties), Financiën & Inkoop, Communicatie en ICT. De voorbereiding voor P&O, JKC en DIV zijn op dit moment in volle gang. Naast de digitale en telefonische dienstverlening is het Serviceloket het centrale punt voor de uitgifte van (ICT-)middelen en voor bezoek.

Continu verbeteren

Onder de noemer 'continu verbeteren' werken we al enkele jaren aan een cultuur waarbinnen we dingen beter, anders, samen en sneller doen. Daarmee zet het SCD in haar ontwikkeling de volgende stap: het overtreffen van de verwachtingen van onze klanten door elke dag te ontwikkelen en te innoveren. In 2016 is een kernteam geformeerd dat bestaat uit medewerkers, teamleiders en managers. Daaromheen is er een groep interne 'cv-ambassadeurs'. Gevraagd en ongevraagd jagen het kernteam en ambassadeurs binnen het SCD de cultuurverandering aan.

Ziekteverzuim SCD

Het SCD heeft zich ingespannen om het (te) hoge verzuimpercentage van 9,38% te verlagen richting de norm van 5%. In deze jaarrekening kan worden vastgesteld dat de extra inspanningen hun vruchten hebben afgeworpen. Het ziekteverzuim vertoont een dalende lijn en bedraagt per 31 december 2016 5,96%. Het verzuim in het 2^e halfjaar is onder de norm.

Hoe hebben wij gemeten?

Het SCD monitort de kwaliteit van onze dienstverlening op verschillende manieren. Bij onze partners halen we feedback op in periodieke gesprekken over de dienstverlening. Voor een aantal specifieke processen verzamelden we dit jaar feedback van de klant aan de hand van de klantreismethode. Deze methode gebruiken we om onze dienstverlening vanuit klantperspectief te bekijken en verbeteringen aan te brengen. Binnen onze eigen organisatie monitoren we de kwaliteit door het bewaken van prestatie-indicatoren. Via de benchmarkmethode zetten we onze prestaties periodiek af tegen die van vergelijkbare organisaties. Daarnaast bewaken en versterken we de kwaliteit van onze beleids- en adviestaken met behulp van evaluaties en audits.

Telefonie: Service level > 80% (norm)

De norm bereikbaarheid is in 2016 niet gehaald (75%). Dit is met name veroorzaakt door de grote toename van het aantal telefonische meldingen in het eerste kwartaal als gevolg van het aangescherpte wachtwoord beleid. Hierop is een aantal maatregelen genomen om de extra meldingen fors te reduceren.

Telefonie: Doorverbindingen < 20% (norm)

Hier tegenover staat dat het oplosvermogen oftewel aantal doorverbindingen (16%) met 4% door ICT ruim wordt gehaald. Met name wordt nu gestuurd op de voor ICT bekende piekmomenten in capaciteit en flexibiliteit en worden steeds nieuwe maatregelen getroffen om de aantallen omlaag te brengen.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

	Actuele begroting 2016			Realisatie 2016			Afwijking		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Reguliere exploitatie	46.130	45.630	-500	45.718	46.114	396	412	484	896
Mutaties reserve	-	500	500	-	507	507	-	7	7
Resultaat	46.130	46.130	-	45.718	46.621	903	412	491	903

Resultaatanalyse

(bedragen x € 1.000)

Toelichting	Omschrijving afwijking	I/S	Voordeel	Nadeel	Saldo	Gemeente
	Lasten					
A.	Personeel	I	475	-	475	Ja
B.	Materieel	I	245	-	245	Ja
C.	Doorberekende kosten	I	-	326	-326	Ja
D.	Mutatie voorzieningen	I	-	80	-80	Ja
E.	IKB reservering vakantiegeld	I	98	-	98	Ja
	<i>Subtotaal</i>		818	406	412	Ja
	Baten					
F.	Extra baten projecten	I	128	-	128	Ja
G.	Extra baten contracten	I	30	-	30	Ja
C.	Doorberekende kosten	I	326	-	326	Ja
	<i>Subtotaal</i>		484	-	484	Ja
	Saldo van baten en lasten	I	1.302	406	896	
	Mutaties reserve	I	7	-	7	
	Resultaat		1.309	406	903	

Het resultaat van 2016 is opgebouwd als volgt:

- Exploitatieresultaat voor onttrekking aan reserves: € 396.000
 - Onttrekking/ bijdrage uit reserve ZHZ: € 507.000
- Totaal resultaat 2016: € 903.000**

Voor een sluitende begroting wordt door het SCD gebruik gemaakt van de reserve ZHZ. Deze reserve is gevormd bij de verlaging van de dienstverlening aan ZHZ vanaf medio 2012. De onttrekkingen aan de reserve zijn met name gebaseerd op basis van wegvallende inkomsten, omdat de relatie tussen de verminderde bijdragen (inkomsten) en de kosten van de wegvallende dienstverlening slechts beperkt aanwezig is. Door de afbouw van de onttrekking uit deze reserve in drie stappen (t/m 2019) wordt de ontstane frictie in de exploitatie opgevangen en is de reserve (en het risico) nihil.

Toelichting:

Incidentele lagere uitgaven (A. en B.)

- Het voordeel op personele lasten ter grootte van € 573.000 wordt met name veroorzaakt door nog niet volledig ingevulde vacatureruimte in 2016;
- Het voordeel op materiële lasten ter grootte van € 245.000 ontstaat door éénmalige lagere lasten op het CBS budget (Catering-Beveiliging-Schoonmaak en transport). Dit wordt veroorzaakt door de verbouwing van het gemeentehuis van Papendrecht en het geheel leegkomen van het regiokantoor.

Incidentele hogere inkomsten en uitgaven (C.)

- Er is voor € 326.000 meer uitgegeven aan diverse kosten zoals ICT-kosten, frankeerkosten en inhuur. Deze kosten zijn op basis van DVO's één op één doorberekend aan onze klanten.

Incidentele hogere uitgaven (D.)

- De mutaties op de voorzieningen hebben in 2016 geleid tot € 80.000 hogere kosten dan begroot. Deze mutatie wordt met name veroorzaakt door een gewijzigde methodiek van berekenen van de bepaling van de hoogte van de voorziening frictiekosten. Het budget 'gelijkblijvende kosten bovenformatieven' is verrekend in dit jaar en vervalt voor de komende jaren. (In de 1^e bestuursrapportage 2017 wordt dit voor de komende jaren doorgevoerd). Deze nieuwe methodiek wordt nu integraal door de GRD gehanteerd en is afgestemd met de accountant. Het heeft in 2016 eenmalig geleid tot de genoemde extra uitgaven.

IKB reservering vakantiegeld

- Als gevolg van een te hoog vastgestelde reservering voor het vakantiegeld juni – december 2016, wordt er een eenmalige correctie van € 98.000 aangebracht.

Incidentele hogere inkomsten (F. en G.)

- Er worden met onze klanten DVO's afgesloten voor extra activiteiten, die niet behoren tot onze standaarddienstverlening. In 2016 is er voor € 128.000 aan (extra) incidentele inkomsten ontvangen door DVO's waar geen extra lasten tegenover staan. Als gevolg van een lager ziekteverzuim is de productiviteit bovendien hoger waardoor er meer declarabele uren waren;
- De uiteindelijke opbrengsten uit de contracten met de GR-en ZHZ zijn iets hoger dan begroot (€ 30.000).

2.3.3. Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden

Naast de uitvoering van de strategische visie GBD (DR 2 februari 2016) en het SmartDataCenter, blijft het van belang de andere kerntaken van de GBD op hoog niveau en met goed resultaat uit te voeren.

Naast de verdere ontwikkeling van de ruimtelijke informatievoorziening en het project 'binnengemeentelijk gebruik van basisinformatie' (BGB) is dit jaar ook begonnen met het inkwartieren van het Onderzoekcentrum Drechtsteden (OCD) op de kantoorlocatie van de GBD in het gemeentekantoor van Sliedrecht. Het OCD blijft een zelfstandige dochter, maar wordt geleid door het management van de GBD. Deze beweging heeft als belangrijkste voordeel dat de informatie die nodig is voor de onderzoeken van het OCD voor een groot deel aanwezig is bij de GBD.

Wat hebben wij bereikt?

Het realiseren van belastingopbrengsten is de primaire taak van de GBD. In 2016 ging het over de volgende totale opbrengsten.

(bedragen x € 1000)

Belastingsoort	Bedrag
Onroerende zaakbelastingen	45.524
Afvalstoffenheffing	28.752
Rioolheffing	25.323
Precariobelasting	9.662
Hondenbelasting	1.191
Parkeerbelasting	876
Overige (reclame/ biz/ reinigingsrechten)	543
Totaal	111.873

De begrote opbrengsten zijn vrijwel geheel opgelegd en veelal is er enige meeropbrengst geraamd. De gemeenten ontvangen hier afzonderlijke jaarrapportages van. Daarin wordt gedetailleerd verantwoording afgelegd over de opbrengsten, de kwietschelding en het debiteurensaldo. Deze rapportages worden door de accountant gecontroleerd en vormen een deel van de gemeentelijke jaarrekeningen.

Met ingang van 2016 is de GBD aangesloten op MijnOverheid. Burgers die zich hiervoor hebben aangemeld, ontvangen hun belastingaanslagen en WOZ-beschikkingen niet meer per post, maar digitaal via de berichtenbox. Inmiddels gaat het hier ongeveer om 20% van de aanslagen/ WOZ-beschikkingen. Verdere digitalisering van de belasting- en waarderingprocessen zijn integraal onderdeel van de strategische visie GBD.

Ten opzichte van 2015 zien wij (over eenzelfde periode) een stijging van het aantal bezwaren tegen de WOZ-waarde (26,9%). Hiermee zitten we ongeveer weer op de situatie van 2014. Hiermee was in onze begroting rekening gehouden. In de verslagperiode is tegen 0,77% van de beschikkingen bezwaar gemaakt. Bij de heffingsbezwaren (bezwaren, anders dan tegen de WOZ-waarde) zien we een daling ten opzichte van vorig jaar van 18,4%.

De samenwerkingsovereenkomsten op het gebied van de ruimtelijke informatievoorziening zijn afgerond. De samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Dordrecht is voorzien van de laatste bijstellingen en op 2 februari 2017 getekend.

De aansluiting op de Landelijke Voorziening WOZ (LV-WOZ) verliep niet soepel. Met de softwareleverancier zijn gesprekken geweest over een oplossing. De gewijzigde planning van de leverancier doorkruiste eerdere afspraken. Dat betekende dat de GBD haar eigen planning niet kon handhaven. Omdat er een relatie bestaat tussen de LV-WOZ en met het verplicht openbaar maken van de WOZ-waarden van woningen per 1 oktober 2016 is de GBD genoodzaakt geweest andere oplossingen te zoeken om aan deze wettelijke verplichting te voldoen. Dit is inmiddels mede dankzij het 'Open-data' project operationeel.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

	Actuele begroting 2016			Realisatie 2016			Afwijking		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	5.910	5.910	-	5.992	6.226	234	-82	316	234
Mutaties reserve	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat	5.910	5.910	-	5.992	6.226	234	-82	316	234

Resultaatanalyse

(bedragen x € 1.000)

Toelichting	Omschrijving afwijking	I/S	Voordeel	Nadeel	Saldo	Gemeente
	Lasten					
A.	Hogere P-lasten (w.o. RVU lasten)	I	-	68	-68	Deelnemers bel.*
B.	Lagere inhuurlasten	I	52	-	52	Idem
C.	Last BGB-project	I	-	124	-124	Idem
D.	Lagere productielast bel.	I	58	-	58	idem
	<i>Subtotaal</i>		<i>110</i>	<i>192</i>	<i>-82</i>	
	Baten					
E.	Vrijval voorziening invordering	I	146	-	146	Idem
C.	Bijdrage CIO BGB	I	103	-	103	Idem
F.	Voordeel invordering 2016	I	67	-	67	Idem
	<i>Subtotaal</i>		<i>316</i>	<i>-</i>	<i>316</i>	
	Saldo van baten en lasten		426	192	234	
	Mutaties reserve		-	-	-	
	Resultaat		426	192	234	

*) Deelnemers zijn: Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht, Zwijndrecht. Voor Alblasserdam is geen afwijking van de begroting (geo-bijdrage ad. € 12.000,-)

Toelichting:

- A. Hogere personeelslasten in verband kosten uitgestelde betalingen en pre-pensionering;
- B. Lagere kosten voor vervangende inhuur;
- C. Extra baten en lasten vanwege de uitvoering van het BGB-project (CIO), nadelig saldo € 21.000;
- D. Geringe lagere lasten op de productie belastingen;
- E. Vrijval voorziening invordering, conform besluitvorming Drechtraad bij de 2^e bestuursrapportage 2016 (DR 6 december 2016);
- F. Hogere inkomsten invorderingskosten (is onderdeel van de gemeentelijke opbrengsten).

2.3.4. Onderzoekcentrum Drechtsteden

Het jaar 2016 heeft in het teken gestaan van de heruitvinding van het OCD. In het 1e halfjaar is onder externe begeleiding door de medewerkers een nieuwe ontwikkelrichting ontworpen met als fundament een stabiele financiële dekking. Het OCD wil relevant zijn en meer vraaggestuurd werken. Er is juist daarom goed geluisterd en gereflecteerd op de rol in de beleidsvorming van de Drechtsteden. Uit de gekozen interactieve benadering is duidelijk naar voren gekomen dat (1) het OCD meer dan voorheen partner voor bestuur en beleid moet zijn, (2) interactief in de beleidscyclus zichtbaar moet zijn en (3) impactvol een bijdrage moet hebben.

Hierin past ook meer samenwerken in co-productie met zowel partijen binnen de Drechtsteden als publiek-private partijen buiten de Drechtsteden.

Heruitvinding van het OCD betekent het kritisch en in context kijken naar bestaande producties en het uitwerken van nieuwe ontwikkelingen. Het betekent eveneens aanpassing (verlaging) in fte's en het aanscherpen en transparant maken van de dienstverlening en de prestatiedoelstellingen (KPI's).

De ontwikkelrichting is in juni 2016 vastgesteld door het Drechtstedenbestuur. De richting is uitgewerkt in het Perspectief 2017-2020. Volledige invoering geschiedt vanaf 2017.

Met ingang van 1 januari 2017 is het OCD ondergebracht onder de directie van Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden (GBD) met behoud van eigen beeldmerk. Verhuizing van het OCD naar Sliedrecht vindt voor 1 mei 2017 plaats.

Wat hebben wij bereikt?

Naast de onderzoeks- en monitoringsactiviteiten uit het basis- en pluspakket, zijn in de tweede helft van het jaar de eerste stappen gezet op weg naar een vernieuwend OCD. Zo zijn de Kerncijfers Drechtsteden volledig gevisualiseerd. Het gebruik van de cijfers is daardoor merkbaar toegenomen. Meer dan voorheen zien wij de cijfers gebruikt worden in niet-OCD-documenten.

Op de dag van de duurzaamheid is het eerste kennisatelier georganiseerd over kansrijk samenwerken aan energiebesparing.

Hoe hebben wij gemeten?

Het aantal opdrachten met daarin een strategische adviescomponent bedroeg 16. Dat komt overeen met het streefcijfer. Het betrof overwegend opdrachten met een kleine opdrachtsom. Daardoor waren de baten te laag om de verlaging van het basispakket op te vangen.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

	Actuele begroting 2016			Realisatie 2016			Afwijking		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	1.395	1.395	-	1.325	1.229	-96	70	-166	-96
Mutaties reserve	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat	1.395	1.395	0	1.325	1.229	-96	70	-166	-96

De lasten hebben zich in 2016 ontwikkeld zoals geschetst in het OCD-ontwikkelplan dat in juni 2016 in het Drechtstedenbestuur is vastgesteld. De lastenrealisatie ligt in 2016 zelfs nog iets onder het in het ontwikkelplan genoemde niveau. Voor de baten geldt dit in grotere mate. De inkomsten uit het pluspakket zijn in het 4^e kwartaal 2016 wel gestegen, maar liggen nog onder het niveau van de begroting.

Resultaatanalyse

(bedragen x € 1.000)

Toelichting	Omschrijving afwijking	I/S	Voordeel	Nadeel	Saldo	Gemeente
	Lasten					
A.	Personeel; divers	I	60	-	60	Ja, alle zes
B.	Huisvesting; verhuiskosten	I	10	-	10	Ja, alle zes
	<i>Subtotaal</i>		70	-	70	
	Baten					
C.	Dienstverlening pluspakket	I	-	166	-166	Ja, alle zes
	<i>Subtotaal</i>		-	166	-166	
	Saldo van baten en lasten		70	166	-96	
	Mutaties reserve		-	-	-	
	Resultaat		70	166	-96	Ja, alle zes

Toelichting:

A. Personeel

Het OCD heeft een lagere personeelsbezetting dan de toegestane formatie. Dit is in lijn met de ontwikkelvisie van het OCD. De ontstane ruimte is deels benut voor de detachering van een onderzoeker bij het OCD. Middels de 2^e bestuursrapportage GRD is de begroting van het personeelsbudget reeds naar beneden aangepast. Bij de jaarrekening resteert nog een positief bedrag van € 60.000, waaronder € 15.000 m.b.t. het Individueel Keuze Budget wat lager uitpakt gezien de lagere bezetting.

B. Verhuiskosten

Bij de 2^e bestuursrapportage 2016 is rekening gehouden met een kostenpost van € 10.000 in verband met de verhuizing van het OCD van de locatie Zwijndrecht naar de locatie Sliedrecht. De verhuizing zal echter in 2017 plaatsvinden, waardoor deze kosten in het volgende jaar worden gemaakt.

C. Dienstverlening pluspakket

Sinds 2015 bezuinigen gemeenten op het afnemen van projecten in het pluspakket. Ten opzichte van 2015 is er een lichte stijging van de onderzoeksvraag vanuit de Drechtsteden. De inkomsten vanuit het pluspakket liggen in 2016 ruim € 44.000 hoger dan in 2015. Een mooie prestatie, gezien de inspanningen die het OCD in de eerste vijf maanden geleverd heeft om de ontwikkelvisie van het OCD vorm te geven, waardoor minder capaciteit beschikbaar was om aan opdrachten uit het pluspakket te werken. In het tweede half jaar van 2016 is dit deels goed gemaakt. De inkomsten liggen echter nog niet op het niveau van de huidige begroting.

2.3.5. Bureau Drechtsteden (CIO)

De CIO office houdt zich bezig met het maken van beleid en stellen van kaders, het bepalen van de architectuur op technisch en informatiegebied en het omzetten van klantvraagstukken naar Informatieadvies, vooronderzoeken en business cases. Zij zorgt ervoor dat binnen de Drechtsteden heldere kaders zijn waarbinnen de klantorganisaties en het SCD als uitvoerende, ondersteunende organisatie werken. De CIO office voert regie over de regionale projectportfolio. Daarnaast voert het CIO office het secretariaat over diverse regionale overlegplatformen, zoals het Informatiemanagement Platform Drechtsteden (IPD), het Platform Informatiebeveiligingsoverleg Drechtsteden (PIOD) en de Change Advisory Board (CAB).

Wat hebben wij bereikt?

Het CIO-office bestaat uit twee teams: Beleid, Kaders en Programmering en het team Pre-project en Advisering. In 2016 zijn er veel personele mutaties geweest. Begin van het jaar bestond het CIO-office uit 10 personen. Daarvan hebben er 3 in de loop van het jaar de organisatie om diverse redenen verlaten. In het laatste kwartaal van 2016 zijn ook 3 nieuwe collega's gestart. Tegelijkertijd is binnen de beschikbare formatieruimte gezocht naar verdere versterking. Vooral op het gebied van informatiebeveiliging en architectuur.

Beleid: in 2016 heeft het sourcingbeleid vorm gekregen en is vastgesteld in het ONS-D. Bij de vaststelling is geconstateerd dat behoefte is aan een actieve strategie. Die actieve strategie wordt in 2017 uitgewerkt. Verder is de doorontwikkeling van Informatiemanagement aan de kant van de opdrachtgever (gemeenten en GRD) uitgebreid besproken, omdat is geconcludeerd dat het niet die noodzakelijke ontwikkeling heeft gekend die was onderkend met het I&A transitieplan. Daarom is in 2016 gestart met een onafhankelijk onderzoek naar de noodzakelijke capaciteit en kwaliteit van informatiemanagement bij de opdrachtgever. In 2016 is tevens met het Netwerk MT Middelengewerkt aan de strategische bedrijfsvoeringsagenda. Met de totstandkoming hiervan bleek een duidelijke behoefte van de eigenaren aan een koerswisseling: meer ruimte voor lokale ambitie (maatwerk) en integratie van het Regionaal Projectportfolio (RPP) en het Meerjaren Investeringsplan (MIP). Dat vraagt een nieuwe governance op de realisatie. Dit wordt in 2017 met prioriteit opgepakt.

Informatiebeveiliging: in 2016 is veel inspanning gestoken in de (jaarlijkse) auditinspanningen en de maatregelen als gevolg daarvan en incidentbeheersing (waaronder sinds 1 januari 2016 de

datalek meldingen naar de Autoriteit Persoonsgegevens). Daarnaast is de campagne doorgelopen voor informatiebeveiligingsbewustzijn. Vanaf het 3^e kwartaal van 2016 is daarnaast gestart met de verdere implementatie van de BIG. De eerste fase is de BIG-gapanalyse en gelijktijdig de verdeling van de 303 minimale normen/ maatregelen.

Architectuur: veel werk zit in het vertalen van de architectuurprincipes naar Project Start Architecturen. Deze zijn noodzakelijk om alle ontwikkelingen een plek te geven zodat op een veilige en verantwoorde manier gegevens kunnen worden uitgewisseld binnen en buiten de Drechtsteden. Belangrijk onderdeel daarvan is het stelsel van Binnengemeentelijke Gebruik van Basis- en Kernregistraties. Vanuit diverse wettelijke verplichtingen over het vastleggen van wie welke informatie wanneer en onder welke voorwaarden mag gebruiken of inzien, ontstaat veel noodzakelijke administratieve last. In 2016 is veel energie gestoken om daar grip op te krijgen en een aanpak daarvoor te implementeren.

In 2016 zijn we ook tot de conclusie gekomen dat de door VNG/ KING opgestelde en beheerde standaarden voor gegevensuitwisseling tussen systemen eigenlijk niet bestaan. Consequentie hiervan is dat 'plug and play' niet mogelijk is en veel tijd en geld moet worden gestoken in het koppelen van systemen. Dit is meerdere keren indringend met VNG/ KING besproken en ze onderkennen het feit dat de praktische toepassing van standaarden voor koppelingen uitermate beperkt is, maar dat ze vanwege diverse redenen het erg lastig vinden om de voor de gemeenten noodzakelijke resultaten te realiseren. Inmiddels is het ook met de G4 besproken en haken we aan bij initiatieven van hen om uit deze situatie te komen.

Projecten: in 2016 hebben we moeten constateren dat de lijst met projecten die in de loop van het jaar oppoppen groter is dan de lijst van geplande projecten. Daarnaast moeten we constateren dat we met een groot aantal projecten bezig zijn met grote impact voor de eigenaren. Deze projecten gaan helaas om diverse redenen niet snel. Dat leidt tot ongeduld en frustratie. De governance die een aantal jaren succesvol is geweest, waarbij de projecten door stuurgroepen werden aangestuurd onder opdrachtgeverschap en leiding van de eigenaren werkt niet meer naar behoren. De versplintering van stuurcapaciteit en aandacht werkt tegen ons. We moeten daarom de realisatiekracht vergroten door de projecten onder centrale sturing en in samenhang te brengen. Dat vraagt om een programmatische benadering. Dit wordt samen met de gewijzigde koers in 2017 met prioriteit aangepakt. Voor de inhoudelijke verantwoording van de projecten verwijzen wij u naar de eindrapportage van het portfolio.

Hoe hebben we gemeten?

De voortgang op het projectportfolio wordt regelmatig gerapporteerd aan de opdrachtgevers. Daarnaast worden de uitkomsten op de diverse audits gebruikt.

Wat heeft het gekost?

(bedragen x € 1.000)

	Actuele begroting 2016			Realisatie 2016			Afwijking		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	1.353	1.353	-	1.149	1.332	183	204	-22	183
Mutaties reserve	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat	1.353	1.353	-	1.149	1.332	183	204	-22	183

Resultaatanalyse

(bedragen x € 1.000)

Toelichting	Omschrijving afwijking	I/S	Voordeel	Nadeel	Saldo	Gemeente
	Lasten					
A.	Personele lasten	I	204	-	204	Alle zes
	<i>Subtotaal</i>		204	-	204	
	Baten					
A.	Overig	I	-	-22	-22	Alle zes
	<i>Subtotaal</i>		-	-22	-22	
	Saldo van baten en lasten		204	-22	183	
	Mutaties reserve		-	-	-	
	Resultaat		204	-22	183	

Toelichting:**A. Personele lasten**

Er is een onderbesteding op het personeelsbudget. Zoals hierboven wordt aangegeven zijn er in 2016 wisselingen van personeel geweest. Daarnaast blijft het lastig om reeds openstaande vacatures te vervullen. Hierdoor is er een positief resultaat op dit begrotingsonderdeel van € 183.000 ontstaan.

2.4. Algemene dekkingsmiddelen

(bedragen x € 1.000)

	Actuele begroting 2016			Realisatie 2016			Afwijking		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	500	500	-	500	560	60	-	60	60
Mutaties reserve	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat	500	500	-	500	560	60	-	60	60

Resultaatanalyse

(bedragen x € 1.000)

Toelichting	Omschrijving afwijking	I/S	Voordeel	Nadeel	Saldo	Gemeente
	Lasten					
A.	Rente	I	60	-	60	Alle zes
	<i>Subtotaal</i>		60	-	60	
	Saldo van baten en lasten		60	-	60	
	Mutaties reserve		-	-	-	
	Resultaat		60	-	60	

Toelichting:**A. Rente**

De interne rekenrente is hoger dan de feitelijke rente. Hierdoor is een positief renteresultaat behaald van € 60.000.

3. Verplichte paragrafen

3.1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft de relatie aan tussen de risico's waar geen maatregelen voor zijn getroffen en de capaciteit die de GRD heeft om die niet begrote kosten op te kunnen vangen. In feite kan het weerstandsvermogen worden omschreven als de mate waarin de GRD in staat is om omvangrijke tegenvallers op te kunnen vangen binnen de eigen begroting zonder dat het beleid behoeft te worden aangepast. De weerstandscapaciteit dient dus om de continuïteit van de GRD te waarborgen. Reguliere risico's maken geen deel uit van de risico's die zijn opgenomen in deze paragraaf. Dit omdat hiervoor verzekeringen kunnen worden afgesloten dan wel door middel van het treffen van een voorziening ondervangen kunnen worden. De capaciteit waarover de GRD beschikt om risico's te kunnen afdekken zijn reserves en eventuele bezuinigingsmogelijkheden. In het beleidskader risicomanagement en weerstandsvermogen van de GRD zijn de uitgangspunten neergelegd over de omvang van de benodigde reserves. Het uitgangspunt hierbij is dat elke GRD-dochter, naast eventuele programmareserves, over een exploitatiereserve beschikt van maximaal 3% van de totale apparaatskosten, waarbij een minimum van € 100.000 wordt gehanteerd⁷. Naast deze reserve is er een beperkte algemene reserve waarvan het maximum op € 500.000 is gesteld. In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de exploitatiereserves van de GRD-dochters, de algemene reserve en de bestemmingsreserves weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	2012	2013	2014	2015	2016
Algemene reserve	84	84	147	481	481
Exploitatiereserves	634	789	1.039	1.039	1.042
Bureau Drechtsteden	117	109	194	194	194
Regiogriffie	-	-	-	-	10
Sociale Dienst Drechtsteden	250	250	250	250	250
Ingenieursbureau Drechtsteden	-	69	-	-	-
Servicecentrum Drechtsteden	3	97	331	331	331
Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden	164	164	164	164	257
Onderzoekcentrum Drechtsteden	100	100	100	100	-
Bestemmingsreserves	10.207	7.226	8.010	3.664	2.155
Bestemmingreserve BWS subsidie.	802	591	415	542	465
Investeringsfonds Manden Maken	3.364	-	-	-	-
Bestemmingsreserve Wet Inburgering	800	-	-	-	-
Innovatiereserve BDS	-	-	187	187	187
Innovatiereserve SDD	214	137	318	268	221
Innovatiereserve Leertuinen SDD	-	-	-	-	299
WMO reserve	1.098	-	-	-	-
Programmareserve minimabeleid	19	300	186	186	186
Reserve inkomensdeel WWB	-	4.500	5.376	1.177	-
Reserve Noordoevers	1.271	-	-	-	-
SCD frictiekosten ZHZ	2.639	1.698	1.528	1.304	797
Totaal	10.925	8.099	9.196	5.184	3.678

⁷ M.u.v. de regiogriffie

In onderstaande tabel zijn de risico's opgenomen. In de derde kolom is de kans waarop een risico zich kan voordoen weergegeven. Indien de kans zeer groot is, dan is de kans dat een risico zich voordoet 90%, 80% bij een grote kans, 50% bij een gemiddelde kans, 30% bij een kleine kans en 10% bij een zeer kleine kans.

(Bedragen x € 1.000.000)

Dochter	Omschrijving	Kans	Impact	Opmerking en sturing
GRD	Invoering Vennootschapsbelasting	Groot	< € 0,1	De invoering van VPB per 1-1-2016 kan er toe leiden dat er vennootschapsbelasting moet worden afgedragen. De analyse is afgerond. Op basis van de analyse worden maatregelen genomen om deze belasting zo veel mogelijk te beperken.
BDS	Verantwoording Walstroombsubsidie EFRO	Zeër klein	Groot	In 2013 is het project Walstroom afgerond en hebben we ons verantwoord over de besteding van de subsidiemiddelen vanuit EFRO. Nog tot en met 2017 blijven nadere inspecties vanuit Europa daarop mogelijk. We hebben onze verantwoording daartoe vooraf laten toetsen door het Nederlandse EFRO-loket. We verwachten dan ook geen problemen.
SDD	Bestandsontwikkeling	Groot	max. € 4,5	De ontwikkeling van het aantal klanten in 2017 is afhankelijk van een aantal factoren: - arbeidsmarkt; - economie; - statushouders; - verhoging AOW leeftijd; - voormalige Wsw; - Wajong. Het CPB geeft aan dat voor de komende jaren een landelijke stijging van +/- 5% te verwachten is.
SDD	Ontwikkeling macrobudget inkomensondersteuning	Middel	p.m.	Het beschikbare macrobudget kan nog wijzigen op grond van gewijzigde inzichten in conjunctuur, realisaties, Rijksbeleid, loon- en prijsontwikkeling en de uitname voor de vangnetuitkeringen. Gezien de vele (tegengestelde) ontwikkelingen (economische verbeteringen, achterblijvende daling bijstandsklanten en instroom statushouders) is het nu nog niet mogelijk een inschatting te maken met betrekking tot een aanpassing van de macrobudgetten. Daarnaast geeft het nieuwe verdeelmodel een nadelige uitkomst voor de Drechtsteden. In hoeverre het door het SZW geïnitieerde onderzoek naar de uitschieters van het model voor aanpassingen van de verdeling zal leiden is nog onbekend.
SDD	Minimabeleid	Groot	€ 0,8	De prognose voor het jaar 2017, gebaseerd op basis van de realisatiecijfers 2016 en het bereik onder de doelgroep, resulteert in een negatief resultaat van circa € 800.000. Deze begroting is gebaseerd op de voortzetting van het bestaande beleid. De reserve minimabeleid is bij de jaarrekening 2016 leeg en kan daardoor niet meer als achtervang dienen voor het geprognosticeerde tekort.
SDD	Controle verklaring SVB	Middel	-	Het risico bestaat dat de Sociale Verzekeringsbank over 2016 geen goedkeurende controleverklaring kan overleggen met betrekking tot de door hen uitbetaalde persoonsgebonden budgetten.
SCD	Klant, zaak en archief systeem	Groot	€ 0,2 per jaar	Het nieuwe pakket Klant, zaak en archief systeem leidt mogelijk tot veranderende beheerlasten bij de invoering (ICT beheer, DIV beheer, onderhoudskosten pakket). Naast beheerlasten is het proces tot invoering van het nieuwe systeem een risico voor de bedrijfsvoering. Om dit risico te beheersen wordt begin 2017 een implementatievoorstel opgesteld.
SCD	ICT op orde project	Groot	€ 0,5	Het programma 'ICT op Orde' is in 2015 afgerond. Door 'fraude in de keten' heeft het programma te maken gehad met onvoorziene en additionele kosten door het uitlopen van projecten en hogere aanschafkosten voor ICT onderdelen. Er is een openstaande vordering naar aanleiding van de rechtszaak van € 500.000. Dit risico is nog steeds aanwezig, omdat er een hoger beroep loopt.

SCD	Invlechting Hardinxveld-Giessendam	Middel	p.m.	Per 01-01-2018 wordt Hardinxveld-Giessendam ingevlochten in het SCD. Dit geeft eind 2017, begin 2018 extra druk op de SCD organisatie. Dit zal zich met name voordoen daar waar overgangen zijn van administraties die al dan niet moeten worden afgesloten. Hiervoor wordt in het HG project aandacht voor gevraagd om het risico op losse eindjes zo veel mogelijk te beperken.
Totaal			€ 6,1	

Afgeronde en vervallen risico's

Enkele grote risico's die eerder nog waren opgenomen in de risicoparagraaf zijn komen te vervallen. De risico's zijn vervallen omdat zij zich werkelijk hebben voorgedaan en in de werkelijke cijfers zijn verwerkt (bijvoorbeeld IKB en het tekort op inkomensondersteuning) óf omdat de risico's zijn afgewend.

(Bedragen x € 1.000.000)

Dochter	Omschrijving	Kans	Impact	Opmerking en sturing
SCD	Functioneren	Groot	p.m.	Met medewerkers die onvoldoende functioneren wordt een verbetertraject ingegaan. Als dat traject niet tot aanvaardbare resultaten leidt, is het de handelingsvrijheid van de directeur van het SCD om tot ontbinding van de arbeidsovereenkomst over te gaan. Randvoorwaarde is dat het P-dossier op orde is, zo nodig gecheckt door een externe deskundige. De portefeuillehouder wordt geïnformeerd over dit voornemen tot ontslag. E.e.a. is nu als proces geborgd in de organisatie en kan daarmee als risico vervallen.
SCD	FUWA traject	Groot	p.m.	Als gevolg van functie-onderhoud zal er waarschijnlijk sprake zijn van verhoging van loonkosten. De ervaring leert dat door aanpassing van taakhoud functies zwaarder kunnen worden met als gevolg een hogere schaalindeling. Dit kan leiden tot hogere indeling voor de medewerkers. Verlaging van salarisschalen leidt niet tot kostenverlaging door salarisgarantie. Dit risico is al een aantal jaren opgenomen en heeft zich niet voorgedaan. Ook is er geen voornemen om een dergelijk traject te starten. Derhalve vervalt dit risico.
SCD	Ontvlechtingen GR'en ZHZ	Groot	€ 0,3 per jaar	Bij de ontvlechting van de GR-en ZHZ zijn frictiekosten ontstaan. Door strakke sturing heeft reductie hierop plaatsgevonden. In 2016 is de frictie circa € 0,3 miljoen. Dit wordt gedekt middels het eerder gevormde frictiereserve. Er bestaat wel een kans dat er in de jaren er na een structurele frictie component blijft bestaan. De frictiereserve is naar verwachting in 2018 uitgeput. Door afbouw van de onttrekking uit de reserve in drie stappen wordt de ontstane frictie in de exploitatie opgevangen.
SCD	MPO afspraken gebouw gebonden kosten, inclusief Serviceplein en bodes	Groot	€ 0,4 per jaar	In de meerpartijenovereenkomst is afgesproken dat de GR-en OZHZ en DG&J diensten blijven afnemen tot 1 april 2015, die gebouw gebonden zijn, inclusief Serviceplein en de bodes. Bij beëindiging zullen frictiekosten bij het SCD ontstaan. Het SCD zal zich tot het uiterste inspannen om de kosten te beperken. De kwantificering van het risico (€ 0,4 miljoen) is de jaarlijkse verminderde bijdragen (€ 0,6 miljoen) van de GR-en minus de reeds afgebouwde frictie (€ 0,2 miljoen). Conform afspraak is een reserve gevormd om de (eerste) frictiekosten te kunnen opvangen en met de afbouw aan de slag te kunnen gaan. Door de afbouw van de onttrekking uit de reserve in drie stappen, wordt de ontstane frictie in de exploitatie opgevangen. Derhalve vervalt dit risico.

SCD	IKB	Middel	< € 0,1	Het Individueel Keuze Budget (IKB) moet conform de cao per 1 januari 2017 worden ingevoerd. Dit wordt voor circa 85% gefinancierd vanuit het regionale projecten programma (RPP). De overig 15% wordt als risico aangemerkt aangezien dit niet volledig is afgedekt. Binnen het project wordt zo strak mogelijk gestuurd om binnen het RPP budget e.e.a. af te ronden. Het risico is met de invoering vervallen.
OCD	Bezuinigingen op OCD onderzoek	Middel	€ 0,1	In 2017 zal de bezuiniging gerealiseerd worden.
Totaal			€ 0,9	

Financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat gemeenten en gemeenschappelijke regelingen voortaan een basis set van vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de begroting en de jaarrekening. Het betreft hier schuldquota leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Gezien het feit dat de GRD geen grondexploitatie heeft en gemeentelijke belastingen heft, zijn deze kengetallen niet opgenomen. Naast de door de BBV voorgeschreven kengetallen, is tevens de weerstandratio toegevoegd.

	Realisatie 2015	Begroting 2016	Realisatie 2016
Netto schuldquote	6,02%	3,12%	4,35%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	5,97%	2,98%	4,21%
Solvabiliteitsratio	6,76%	8,05%	8,10%
Structurele exploitatieruimte	1,14%	0,05%	2,04%
Weerstandratio	0,35	Niet bekend	0,60

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de GRD ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een percentage tussen de 0% en 100% is voldoende. Een quote boven de 130% is een indicatie voor een te hoge schuld. De norm houdt in dat de netto schuldquote ruim onder de 130% dient te zijn wanneer zij voornemens is een grote investering te doen. De GRD heeft een netto schuldquote van 4,35%. Dit geeft aan dat de GRD in staat is om met haar eigen middelen aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote weergegeven zonder en met correctie voor verstrekte leningen. Met correctie voor leningen bedraagt de netto schuldquote van de GRD 4,21%.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate aan waarmee het bezit gefinancierd is met eigen vermogen. Dit kengetal geeft inzicht in de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal en geeft aan in hoeverre het bezit op de balans is afbetaald. Normaal bevindt het solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 30% en 80%. De GRD heeft een ratio van 8% wat zou aangeven dat het bezit van de GRD zwaar belast is met schuld. Kijkende naar de wijze waarop de GRD is gefinancierd, is een lage solvabiliteitsratio conform de verwachtingen. Immers, conform het beleidskader risicomanagement en weerstandsvormen een beperkte structurele weerstandscapaciteit in de vorm van reserves mag aanhouden. Hierdoor heeft de GRD een beperkt eigen vermogen. Wel heeft de GRD relatief hoge bezittingen in de vorm van ICT activa. Ook moet opgemerkt worden dat een groot deel van de activiteiten die de SDD verricht zijn gefinancierd op basis van voor- en nacalculatie. Het positieve resultaat van de SDD zorgt voor een incidentele toename van de balans, of wel hoge vlottende activa (= bezittingen), waar tegenover conform de nacalculatie tevens relatief hoge uitbetalingen naar gemeenten staan.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte is een maatstaf voor het verschil tussen structurele baten en lasten met in achtname van beperkingen en verruiming van de exploitatie door dotatie en onttrekking aan reserves. De maatstaf geeft aan welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Er is geen VNG norm voor het niveau van dit kengetal.

Weerstandratio

Het weerstandratio geeft de verhouding tussen de risico's en het weerstandsvermogen van de GRD. Het weerstandsvermogen bestaat uit het totaal van de reserves, post onvoorzien en de stille reserves. De GRD heeft geen post onvoorzien en stille reserves. Dit betekent dat de weerstandscapaciteit gelijk is aan de omvang van de reserves, ofwel € 3,7 miljoen. Het totaal van de risico's bedraagt € 6,1 miljoen. Hiermee is de weerstandratio gelijk aan 0,60. De ratio onvoldoende. Dit is overeenkomstig met het beleidskader risicomanagement en weerstandsvermogen. Hierin is vastgelegd dat de weerstandscapaciteit van de GRD een incidenteel karakter heeft en op beperkte basis structurele capaciteit (in de vorm van reserves) wordt georganiseerd. Gevolg hiervan is dat gemeenten direct aangesproken worden indien financiële tegenvallers van enig omvang zich voordoen.

3.2. Bedrijfsvoering

3.2.1. Algemeen

Bureau Drechtsteden

Op het gebied van de bedrijfsvoering is in 2016 vanuit concerncontrol gewerkt aan die onderdelen die door de accountant worden opgemerkt ter verbetering. Tevens is door concerncontrol samen met financiën van SCD gewerkt aan de implementatie van nieuwe wetgeving op het gebied van vennootschapsbelasting (Vpb).

Binnen Bureau Drechtsteden is er op bedrijfsvoeringsgebied met name gewerkt aan verdergaande digitalisering van informatie binnen het bureau. De verhuizing van Noordendijk naar Hellingen en de invoering van flexwerkplekken was daarvoor een goede aanleiding. Ook zijn voor zeer ambulante medewerkers meer mogelijkheden gecreëerd om tijd- en plaatsafhankelijk te werken.

Regiogriffie

Met ingang van mei 2015 is een vaste regiogriffier in dienst in een voltijdse betrekking. Met ingang van december 2015 is tevens een raadsadviseur in dienst gekomen voor 32 uur per week. Hierdoor heeft de regiogriffie nu een vast team van drie medewerkers. Hiermee kan de ondersteuning van de Drechtraad op een volwassen manier plaatsvinden.

In 2016 is onder meer gewerkt aan:

- De verdere ontvlechting van Bureau Drechtsteden (BDS). De regiogriffie werkt primair voor de Drechtraad en legt hier verantwoordelijkheid aan af. Voordien werkte de regiogriffie in materieel opzicht onder de vlag van BDS. Per 1 januari 2015 werkt de regiogriffie als zijnde een dochter van de GRD. In samenspraak met BDS zijn de budgetten van Drechtraad (vergaderkosten) en regiogriffie ontvlochten en ondergebracht bij de regiogriffie die hiermee budgethouder is geworden. De regiogriffier heeft mandaat gekregen om contracten en overeenkomsten af te sluiten die een directe relatie hebben met de bedrijfsvoering van de regiogriffie. Hieronder vallen onder andere afspraken met leveranciers van bedrijven die leveren voor Drechtstedendinsdag en het contractbeheer. Afgesproken is alleen die onderdelen te ontvlechten die noodzakelijk zijn, zonder dat dit leidt tot meerkosten of meerwerk;
- Actualiseren van Reglementen van orde en protocollen. Voorbeeld hiervan is het Reglement van orde Drechtraad;
- Versterken van de positie van de Drechtraad. Alle werkzaamheden van de regiogriffie zijn er op gericht om, direct of indirect, de Drechtraad optimaal te positioneren. Dit betekent niet alleen dat de documentenstroom volledig en tijdig ontsloten dient te worden, ook ten aanzien van andere facetten dient een duidelijke strategie onderdeel te zijn van de Regiogriffie. In 2016 is aandacht besteed aan de communicatie. Zo is de website www.drechtraad.nl verbeterd en is de Notendop geactualiseerd.

Een relatief kleine griffie is kwetsbaar bij uitval. Een goede vervangingsregeling voor alle griffiemedewerkers is essentieel. Hierbij worden sluitende afspraken gemaakt binnen de regiogriffie, met Bureau Drechtsteden en – indien mogelijk – met collega-griffies in de Drechtsteden.

Ingenieursbureau Drechtsteden

Bedrijfsmatig is het IBD in 2016 verdeeld in twee business units: Civiele Techniek (CT) en Vastgoed Beheer & Onderhoud (VBO). De bedrijfsovergang van VBO naar SCD is voorbereid. Er zijn nieuwe kostprijsberekeningen opgesteld op basis waarvan projecturen worden verrekend met opdrachtgevers. In 2016 is invulling gegeven om de (GRD) overheadkosten te reduceren. Dit is mede gerealiseerd doordat Bureau Drechtsteden in het eerste kwartaal van 2016 is verhuisd van het regiokantoor naar gebouw 'Hellingen' (Spuiboulevard). Daarnaast zijn diverse kostenbesparingen doorgevoerd in de out of pocketkosten.

Op basis van productiecapaciteit die met de vaste formatie gerealiseerd kan worden, draaiden de beide business units nog niet break-even. De beperkte vrijheid van het IBD om de (verkoop)tarieven te indexeren is hier debet aan. Vanwege de omvangrijke orderportefeuille was inzet van extra capaciteit (inhuurkrachten) noodzakelijk. De extra productie heeft het dekkingstekort meer dan break-even gecompenseerd.

Bestaande processen binnen het IBD werden doorlicht met behulp van de Lean systematiek. Verspillingen en processtappen, die geen waarde toevoegen werden weggenomen. Het functiehuis van het IBD is verder doorontwikkeld. Er is, onder begeleiding van externen, een aantal bijeenkomsten met MT, MTplus en medewerkers, aangevuld met vertegenwoordigers van de opdrachtgevers, georganiseerd om de inhoud van het bedrijfsplan 2017-2020 te bepalen. Belangrijke onderdelen hiervan zijn het invoeren van System Engineering en het verder ontwikkelen van het kwaliteit beheerssysteem om ISO 9001 certificatie te behalen.

Servicecentrum Drechtsteden

Onder de programmaverantwoording (hoofdstuk 2) 'Wat hebben wij bereikt?' wordt voor de verbetering van de dienstverlening een opsomming gegeven van alle producten en processen die onderhanden zijn of nog worden genomen. Deze punten geven een beeld van de ontwikkeling van de organisatie en de bedrijfsvoering.

Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden

Volgens de leidraad van uw besluit van 2 februari 2016 over de strategische ontwikkelingen van de GBD is deze organisatie voortvarend aan de slag gegaan de werkprocessen verder uit te lijnen. Dit heeft geresulteerd in de benoeming van kritische prestatie-indicatoren en een rapportage systematiek die de productie nauwgezet kan volgen. De uitvoering van het strategisch plan is inmiddels operationeel. De structurele besparing is reeds volledig gerealiseerd.

Onderzoekscentrum Drechtsteden

Op basis van het ontwikkelplan worden uit de basisdienstverlening activiteiten geschrapt waaraan geen brede behoefte meer bleek te zijn:

- De tweejaarlijkse themaconferentie vervalst;
- Het omnibusonderzoek vervalst;
- De monitor vrije tijd vervalst;
- De monitor communicatie en bestuur vervalst (wel optioneel als aanvullende dienstverlening).

Nieuw zijn:

- Actuele kerncijfers van de Drechtsteden in de vorm van dashboards en infographics;
- Drie compacte kennisateliers per jaar.

Voor het jaar 2017 is een nieuwe set van kritieke prestatie-indicatoren (KPI's) vastgesteld.

3.2.2. Dienstverlening

Bureau Drechtsteden

In 2016 is voor de eerste keer het Kompas rMJP uitgebracht. Dit is gebeurd naar aanleiding van gesprekken met de auditcommissie van de Drechttraad om te komen tot een manier waarop de Drechttraad beter geïnformeerd kan worden over de voortgang van rMJP. Het Kompas, waarin op de

inhoudelijke voortgang van het rMJP wordt ingegaan, biedt de gelegenheid om inhoudelijke discussie tussen Drechtstedenbestuur en Drechtraad op het gebied van het regionale beleid zoals beschreven in het rMJP te voeren.

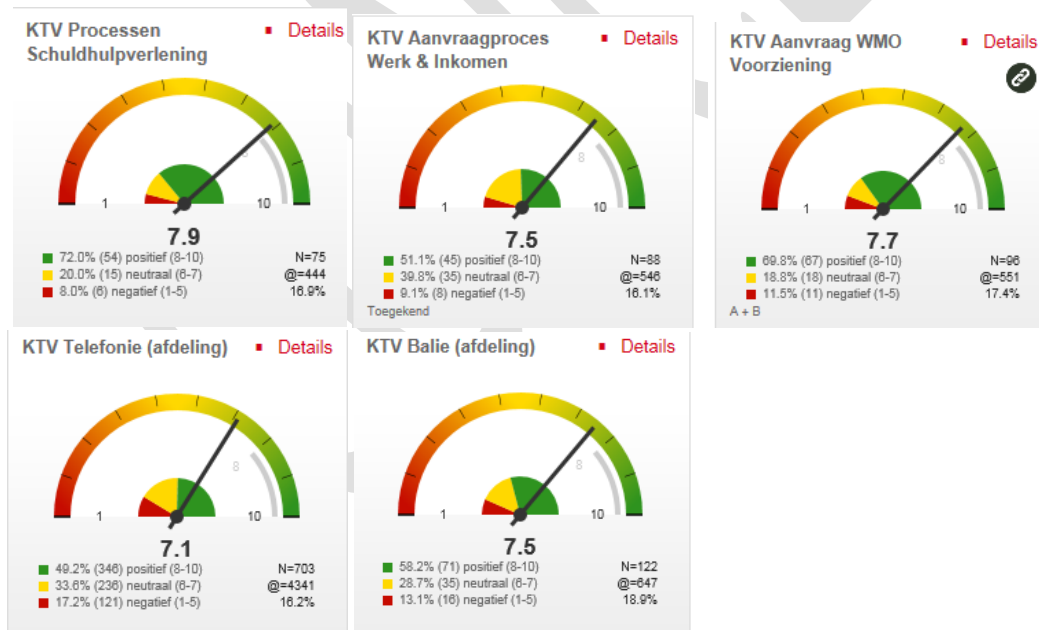
Door het CIO is in 2016 samen met vertegenwoordigers van alle klantorganisaties inhoud gegeven aan diverse beleidsonderwerpen. Deze projecten zijn ondergebracht in het regionaal projectportfolio 2016. Naast het ontwikkelen van nieuw beleid wordt ook getoetst of de kaders goed toegepast worden. Dit laatste gebeurt onder andere door het uitvoeren van audits, bijvoorbeeld voor het DigiD assessment. Op basis van gesprekken met klantorganisaties is samen met SCD ICT een traject gestart om te komen tot meer integrale beleidsvorming op het gebied van (door)ontwikkeling van informatisering en automatisering binnen de Drechtsteden.

Regiogriffie

Afhankelijk van het vergaderschema verzorgt de regiogriffie 10 Drechtstedendinsdagen per jaar, inclusief de daartoe behorende carroussels en vergaderingen van de Drechtraad. De organisatie en inhoud van themabijeenkomsten liggen voor een groot deel bij de programmamanagers en regisseurs, waarmee nauw wordt samengewerkt ten aanzien van planning en voorbereiding. In de (commissies van de) Drechtraad is de regiogriffier de eerste adviseur van de voorzitter. Jaarlijks organiseert de regiogriffie een werkbezoek voor de leden van de Drechtraad.

Sociale Dienst Drechtsteden

Klantsignaalmanagement is intussen helemaal ingebed in de werkwijze van de organisatie. De dienstverlening wordt verbeterd van uit de klantervaringsketen, door zoveel mogelijk klantsignalen te verzamelen (telefoon, balie, email en klachten), door de tevredenheid van klanten te meten vanuit de klantervaring en door gericht te verbeteren op basis van alle signalen. De doelstelling is om minimaal een 7,5 te scoren voor klanttevredenheid in alle diensten (participatie, Wmo, schuldhulpverlening, balie, telefonie, en email). Er is sinds de start van de continue meting in 2014 een duidelijke stijgende lijn waarneembaar. Het jaar 2016 is geëindigd met de volgende scores:

Wat opvalt, is dat de overall waardering van de telefoon en balie niet echt geleden heeft onder de beperking van de openingstijden en de telefonisch bereikbaarheid. Uit de analyse die is uitgevoerd blijkt dat voor klanten de betrouwbaarheid van het antwoord veel bepalender is voor de tevredenheid dan de bereikbaarheid.

Wat ook opvalt dat 18% van de ontvangen klachten in 2016 bejegening klachten zijn, terwijl uit de tevredenheidsmetingen blijkt dat klanten erg tevreden zijn over de vriendelijkheid en deskundigheid van de medewerker. Bij onvrede over bejegening gaat het dus om incidenten. Klachten vormen een

onderdeel van klantsignaalmanagement en worden in de context van alle signalen geanalyseerd. In 2016 zijn 167 klachten binnen gekomen, wat een daling is t.o.v. 2015 (toen 180).

Naast de continu meting is in 2016 ook het tweejaarlijks Klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd, waaruit blijkt dat de klanttevredenheid in 2016 op hetzelfde niveau ligt als in 2014 met een gemiddeld rapportcijfer van een 7,1. Een verschil met de continu meting is dat in dit KTO alle klanten van de SDD worden meegenomen, dus ook mensen die al langer klant zijn van de SDD. In het kort cyclische KTO worden klanten benaderd die net zijn ingestroomd, of onlangs contact hebben gehad met de SDD.

Digitalisering

Op dit moment kunnen vier kostensoorten digitaal worden aangevraagd. Het digitaal aanvragen van de uitkering komt er aan, maar moet eerst technisch perfect zijn voordat het wordt toegepast. Klanten laten zich niet makkelijk verleiden tot het digitale kanaal blijkt in de praktijk. Ook uit het KTO 2016 blijkt dat klanten het liefst per brief of e-mail wordt geïnformeerd. Slechts 7% van de klanten geeft aan het liefst via website, sms/ WhatsApp of social media geïnformeerd te willen worden. Het bewegen van klanten om meer gebruik te maken van het digitale kanaal krijgt daarom de volle aandacht. De focus ligt daarbij op uitleg, gebruiksgemak en de klanten laten ervaren dat de digitale weg sneller en makkelijker is. De nieuwe website, die uiterlijk 1 april 2017 de lucht in gaat is hierbij een steuntje in de rug. De vernieuwde website is er sowieso op gericht om alle informatie op een makkelijke en begrijpelijke manier aan te bieden.

Bezwaar

Het afgelopen jaar is onverminderd geïnvesteerd in de leerfunctie van bezwaar. De bezwaarafdeling vervult een adviesrol bij de voorbereiding van primaire besluiten en koppelt achteraf de relevantie punten voor de uitvoering terug naar de afdelingen.

Het aantal ontvangen bezwaarschriften was in 2016 lager (915) dan in 2015 (949), een daling van 4%. Deze daling is opmerkelijk gezien de stijging van het aantal klanten. Er zijn in 2016 minder bezwaarschriften ingediend tegen besluiten over bijzondere bijstand, over wijziging van de uitkering en tegen invorderingsbesluiten.

Veruit de meeste bezwaren (bijna 20%) hebben betrekking op Werk en inkomen.

De behandeling van de bezwaarschriften, waarop de kortere procedure van het ambtelijk horen van toepassing was (in de basis van 6 weken maar deze kan worden verlengd), vond in 74% van die gevallen plaats binnen deze termijn. Als de adviescommissie voor de bezwaarschriften wordt ingeschakeld geldt een langere beslistermijn (in de basis 12 weken) en deze bezwaarschriften werden voor 93% binnen de wettelijke termijn afgerond.

(Aantallen en percentages)

Ontvangen	Afgehandeld		Geheel of gedeeltelijk gegrond		Herzien		Ongegrond		Niet-ontvankelijk		Ingetrokken	
915	947	100%	102	11%	164	17%	529	56%	98	10%	61	6%

Ingenieursbureau Drechtsteden

De (uren)omzet 2016 van het Ingenieursbureau Drechtsteden bedraagt in totaal € 9,2 miljoen. Het aandeel van de grootste Drechtsteden-opdrachtgever hierin is als volgt gerealiseerd:

- Dordrecht € 6,0 miljoen;
- Zwijndrecht € 1,9 miljoen;
- Alblasterdam € 0,3 miljoen.

Uitkomsten klanttevredenheidsonderzoek (KTO) 2016

In 2016 heeft het IBD, evenals in 2015, een twintigtal klanttevredenheidsonderzoeken uitgevoerd. Hiermee meet het IBD de waardering van onze klanten op de uitgevoerde projecten. Op een twaalfstal vragen wordt door de opdrachtgever een rapportcijfer gegeven. Het gemiddelde rapportcijfer voor 2016 is een 7,6. Dit is een stijging ten opzichte van de score in 2015 van 7,4. In onderstaande tabel

zijn de uitkomsten per vraag en totaal weergegeven. Ook de trends ten opzichte van 2015 zijn weergegeven.

Jaar afgesloten project	2016	2015	
Vragen	Gegevens Gemiddelde	Gegevens Gemiddelde	Trend
1. De totale offerte voor het project, inclusief deelloffertes en meerwerken.	7,4	7,3	0,1
2. Specificatie van en inzicht in de opbouw van de kosten IBD.	7,2	7,1	0,1
3. De planning van de werkzaamheden.	7,5	7,3	0,1
4. De voorbereiding, technisch ontwerp.	7,5	7,4	0,1
5. De servicekwaliteit bij de uitvoering van het project.	7,7	7,4	0,3
6. Het eindresultaat van de werkzaamheden IBD.	7,9	7,5	0,4
7. Prijs-Kwaliteit verhouding IBD.	7,1	7,2	-0,1
8. De aanpak van de projectleider IBD.	7,9	7,4	0,5
9. Samenwerking en communicatie.	8,0	7,6	0,4
10. Projectbeleving Intern.	7,8	7,2	0,7
11. Projectbeleving Extern.	7,7	7,4	0,3
12. Totaalcijfer, samenvattend over de werkwijze van het IBD.	7,6	7,5	0,1
Eindtotaal	7,6	7,4	0,2

Servicecentrum Drechtsteden

Verwezen wordt naar paragraaf 2.3.2 Programmaverantwoording SCD.

Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden

Om onze dienstverlening te kunnen verbeteren en waar nodig bij te sturen is het van belang inzicht te krijgen in de prestaties van de organisatie. De manier waarop dit inzicht wordt verkregen heeft plaatsgevonden conform de door u vastgestelde plan over onze strategische ontwikkelingen. Dat betekent dat de daarin vastgelegde productiegegevens en kritische prestatie-indicatoren worden vastgelegd.

Voor onze belastingactiviteiten blijven we via de meldingen van belastingsschuldigen en de inloopavonden bij gemeenten op de hoogte van de bevindingen van inwoners en bedrijven over onze uitvoeringsactiviteiten. Daarnaast maakten we in 2016 flinke stappen op het gebied van de digitalisering. Enerzijds via de berichtenbox MijnOverheid, anderzijds door de implementatie van een speciaal op belastinggebied toegeruste programmatuur binnen het zakensysteem. Dit laatste zal in 2017 volledig operationeel zijn.

Dienstverlening op het gebied van de ruimtelijke informatievoorziening aan deelnemende gebieden is inmiddels vastgelegd in samenwerkingsovereenkomsten.

Onderzoekscentrum Drechtsteden

Na afronding van opdrachten wordt aan opdrachtgevers gevraagd een rapportcijfer voor de uitvoering te geven. Het streefcijfer van 7,8 is gerealiseerd.

3.2.3. Resultaten taakstellingen

De afgelopen jaren zijn diverse taakstellingen opgedragen aan de GRD. De taakstellingen tezamen zullen leiden tot een structurele verlaging van de GRD begroting van € 10,9 miljoen. In onderstaande tabel zijn de drie generieke taakstellingen weergegeven. Per generieke taakstelling wordt deze verder in deze paragraaf toegelicht.

(bedragen x € 1 miljoen)

Taakstellingen	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Trap af 1 ^e ronde	3,5	4,5	5,5	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Zomermotie 2012	-	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
Trap af 2 ^e ronde	-	-	1,0	2,1	3,1	3,1	3,1	3,1
Trap af 3 ^e ronde	-	-	-	-	1,3	1,3	1,3	1,3
Totaal	3,5	5,0	7,0	8,6	10,9	10,9	10,9	10,9

De Drechtraad heeft op 1 november 2016 de taakstelling voor de 2^e en 3^e ronde samen, vastgesteld op € 4,3 miljoen.

Bij het vaststellen van de 1^e bestuursrapportage 2016 op 5 juli 2016 heeft de Drechtraad tevens de invulling van de taakstelling 3^e ronde trap af voor 2016 vastgesteld:

- de netto besparing van € 1,0 miljoen bij de WMO huishoudelijke ondersteuning;
- de besparing van € 0,3 miljoen op de rentelasten.

De taakstellingen zijn daarmee volledig gerealiseerd en structureel in de begroting verwerkt.

Trap Af 1^e ronde

In 2009 is gestart met het vorm en inhoud geven aan het project voor de organisatie brede doorlichting, met een bijbehorende financiële taakstelling voor 2010 en verder. Deze taakstelling liep op tot € 6 miljoen structureel vanaf 2015. Deze taakstelling is structureel in de begroting verwerkt.

Trap Af 2^e ronde

De Drechtraad heeft in 2014 kaders vastgesteld voor een nieuwe taakstelling voor de GRD onder de noemer Trap Af 2^e ronde, wat heeft geresulteerd in een bezuinigingsopdracht voor de periode 2014-2016, zijnde een taakstelling van respectievelijk € 1 miljoen, € 2 miljoen en € 3 miljoen in 2014, 2015 en vanaf 2016. Aanvullend heeft de Drechtraad op 3 februari 2015 de taakstelling met maximaal € 100.000 opgehoogd, vanwege de instelling van de regiogriffie.

Het Drechtstedenbestuur stelt vast dat met de besluitvorming van de Drechtraad van 9 juni 2015 over de voorgestelde bezuinigingsmaatregelen structureel € 3,1 miljoen wordt bespaard en dat hiermee in technische zin is voldaan aan deze structurele bezuinigingsopgave Trap Af 2^e ronde.

Trap Af 3^e ronde

Op 3 november 2015 heeft de DR besloten tot een aanvullende taakstelling van € 1,3 miljoen in 2016, waarvan € 1 miljoen voor de SDD. Met een netto besparing op de Wmo huishoudelijke ondersteuning (rekening houdend met een lagere opbrengst CAK) van ruim € 2,4 miljoen is de taakstelling ruimschoots gerealiseerd.

(bedragen x € 1)

	2016	2017 e.v.
Taakstelling	4.400.000	4.400.000
Voorstellen eerste deel, besluit DR 3 maart 2015	755.500	755.500
Motie vrijval middelen Minimabeleid 2015	-	-
Voorstellen tweede deel, besluit DR 9 juni 2015	2.413.000	2.413.000
Verlate invoering SDD, mededeling DR 9 juni 2015	-87.500	-
DR 3 november 2015	1.300.000	1.300.000
Totaal besloten	4.381.000	4.468.500
Nog in te vullen	19.000	-68.500

(bedragen x € 1)

Datum besluit	Bezuinigingsvoorstel	Dochter	2016	Realisatie 2016	Toelichting
03-03-2015	Wmo inleveren 2,5 fte	SDD	175.000	175.000	
03-03-2015	Vergroten inkoopvoordelen	SCD	125.000	125.000	
03-03-2015	Invoering nieuw personeelssysteem/-beheer	SCD	48.500	48.500	
03-03-2015	Optimalisatie processen overheadfunctie	SCD	50.000	50.000	

03-03-2015	Afschrijvingen ICT netwerk-componenten van 3 naar 5 jaar	SCD	90.000	90.000	
03-03-2015	Alleen nog digitale loonstroken	SCD	22.000	22.000	
03-03-2015	Declaraties op vast moment in maand verwerken	SCD	20.000	20.000	
03-03-2015	Verminderen postrondes	SCD	50.000	50.000	
03-03-2015	Integreren BAG-activiteiten in WOZ-werkzaamheden	GBD	125.000	125.000	
03-03-2015	Aansluiten bij MijnOverheid	BDS	30.000	30.000	
03-03-2015	Ondersteuning ONS-D	BDS	20.000	20.000	
	Subtotaal 03-03-2015		755.500	755.500	
09-06-2015	Minimabeleid	SDD	1.000.000	1.000.000	
09-06-2015	Fysieke balies dagelijks 1 dagdeel open	SDD	175.000	175.000	
09-06-2015	Telefonische bereikbaarheid halveren	SDD	87.500	87.500	
09-06-2015	Digitaliseren serviceplein	SCD	255.000	255.000	
09-06-2015	Flexibilisering adviesonderdelen basispakket SCD	SCD	478.000	478.000	Conform afspraak 'alternatieve' invulling van deze taakstelling
09-06-2015	Verminderen inzet ambtenaar voorrangregeling (meervoudig lokaal beleggen)	BDS	50.000	50.000	
09-06-2015	Stopzetten ondersteuning klachtencommissie (meervoudig lokaal beleggen)	BDS	50.000	50.000	
09-06-2015	Stoppen Natuur- en milieu educatie	BDS	57.000	57.000	
09-06-2015	Stopzetten incasseren middelen onderhoud fietsknooppunten	BDS	10.000	10.000	
09-06-2015	Bodefunctie naar gemeente		163.000	163.000	
	Subtotaal 09-06-2015		2.325.500	2.325.500	
03-11-2015	Wmo huishoudelijke ondersteuning	SDD	1.000.000	2.435.000	
03-11-2015	Rentelasten	Alg. dekk.mid.	300.000	300.000	
	Subtotaal 03-11-2015		1.300.000	2.735.000	
	Totaal 2016		4.381.000	5.816.000	

3.3. Onderhoud kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen van de GRD bestaan hoofdzakelijk uit investeringen in ICT-middelen. De investeringen in ICT komen grotendeels voort uit het programma ICT op Orde. Medio 2016 zijn de laatste deelprojecten van dit programma afgerond. Het aan dit programma gekoppelde krediet was van voldoende omvang en is met het beëindigen van het programma afgesloten. Hierbij is rekening gehouden met de door de Drechttraad vastgestelde reductiedoelstellingen van accounts/ werkplekken/ applicaties, die resulteerde in een aframing van de beschikbare kredieten met € 1.450.000.

Eind 2016 is er door de Drechttraad⁸ een notitie vastgesteld in het kader van de verdeling van ICT kosten over de eigenaren, alsmede een opzet van het Meerjaren Investeringsplan ICT (MIP). In de notitie hebben we de ICT kosten meer transparant en beïnvloedbaar gemaakt en ook de voorspelbaarheid (niet te grote schommelingen in de bijdrage) vergroot. De kosten gaan we verdelen in (1) direct toewijsbare kosten, (2) regionale beïnvloedbare kosten (investeringen en onderhoud) en (3) secundair beïnvloedbare kosten (personeel en support).

Een onderdeel van de systematiek is het Meer-jaren investeringsplan. Deze ICT-investeringen zijn een significant onderdeel van de totale ICT-kosten voor de Drechtsteden. Daarnaast is het van belang dat we met deze ICT-investeringen niet alleen de continuïteit van de ICT-voorzieningen borgen, maar tegelijkertijd de ICT-ambitie van de Drechtsteden kunnen realiseren. Het MIP beschrijft de methodiek, hoe structuur gegeven wordt aan de noodzakelijke vervangingen van de onderdelen uit de ICT-infrastructuur, maar ook hoe de strategische keuzes en ambitie op het ICT domein vertaald worden in de noodzakelijk investeringen. Het MIP werkt met jaarschrijven die jaarlijks herijkt zullen worden in samenspraak tussen SCD, CIO en deelnemers.

⁸ DR 1 november 2016

Daarnaast heeft de GR Drechtsteden kapitaalgoederen in de vorm van investeringen (verbouwingen) in de kantoorpanden die worden gebruikt voor huisvesting van de dochters. GRD heeft voor die panden met de eigenaar, de gemeente Dordrecht, een huurcontract voor de periode van 15 jaar afgesloten. De onderhoudskosten worden opgevangen binnen de exploitatie van de GRD.

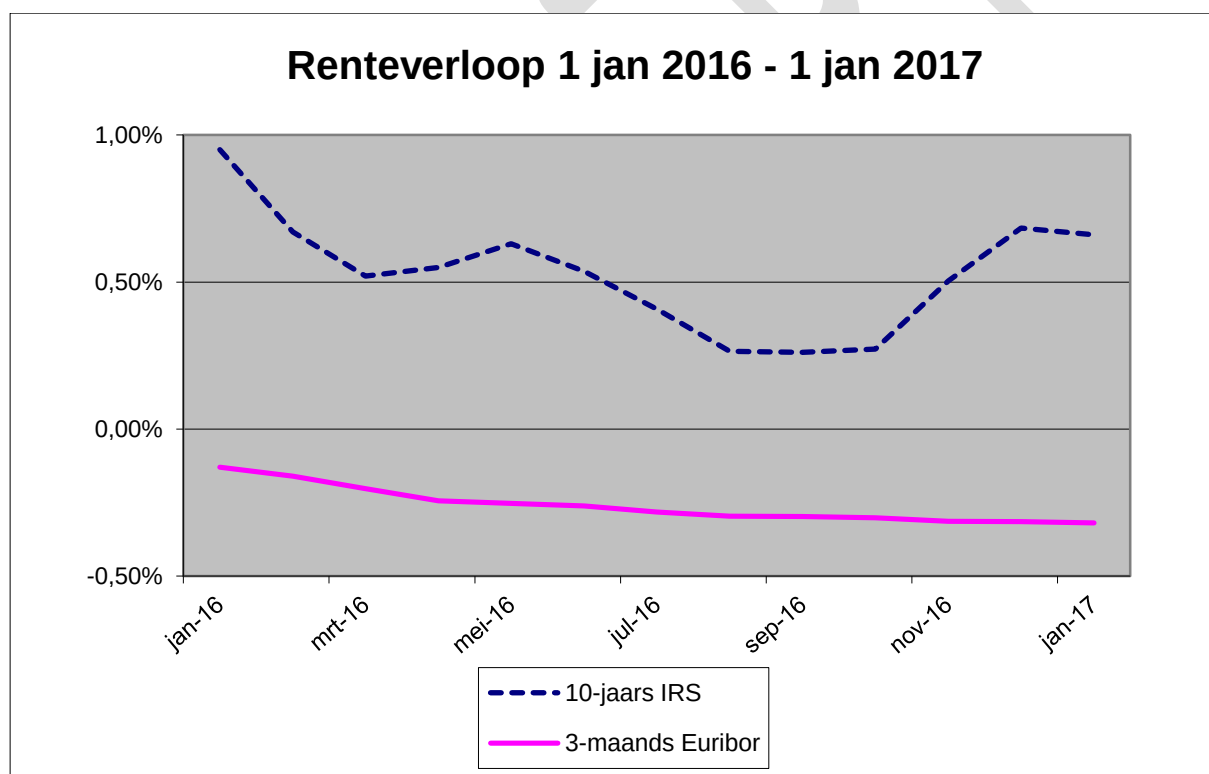
3.4. Financiering

Algemeen

Het jaar 2016 kan wat betreft de renteontwikkelingen worden samengevat als bijzonder. Tikte de 10-jaars IRS in het begin van het jaar nog bijna de 1% aan, in augustus was deze gedaald tot bijna 0,25%. In de laatste maanden van het jaar begon de nervositeit op de kapitaalmarkt toe te nemen. Oorzaak hiervan was vooral de Amerikaanse verkiezingen. Dit leidde tot een stijging in de laatste maanden van het jaar tot een percentage van ongeveer 0,65%. De rente op de geldmarkt was als gevolg van de ECB-maatregelen zeer constant.

Onder de huidige marktomstandigheden blijft het uitgangspunt bij het aantrekken van vermogen, de kasgeldlimiet zoveel mogelijk optimaal te benutten en kort te financieren. De financieringsfunctie van de gemeente dient uitsluitend de publieke taak. Zij voert een prudent beleid binnen de kaders die zijn gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido).

De ontwikkeling van de rente gedurende 2016 kan als volgt worden weergegeven:

Bedacht moet worden dat, indien een langlopende lening daadwerkelijk wordt opgenomen, er thans opslagen gelden bovenop het IRS-tarief zoals hierboven weergegeven. Voor een 10-jaars lening bedroeg dit eind 2016 circa 0,30 procentpunt.

Schatkistbankieren

Bij het verplicht schatkistbankieren mag een bedrag van 0,75% van het begrotingstotaal buiten de Schatkist worden gehouden, het zogenoemde drempelbedrag. Het drempelbedrag mag als gemiddeld creditbedrag per kwartaal niet overschreden worden. Uit onderstaande tabel blijkt dat het drempelbedrag van € 2,2 miljoen niet is overschreden.

Bedragen x € 1.000,-

1) Benutting drempelbedrag Schatkistbankieren 2015:					
Begrotingstotaal	€	292.010			
Wettelijk percentage		0,75%			
Drempelbedrag	€	2.190			
2) Kwartaaluitkomsten benutting drempelbedrag 2014:					
		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
benutting drempelbedrag		€ 1.425	€ 745	€ 1.269	€ 1.838

Eind 2013 is het verplicht schatkistbankieren ingevoerd. Daarbij heeft de Minister van Financiën aan de Eerste Kamer toegezegd dat vóór 2018 een evaluatie van de wet wordt uitgebracht. Als basis daarvoor is in het najaar van 2016 door het Agentschap van het Ministerie van Financiën een enquête uitgezet over het gebruik en ervaringen met schatkistbankieren.

Interne ontwikkelingen

Advisering ten behoeve van aanbestedingen.

Eén van de treasury-aspecten betreft de advisering in aanbestedingsprocedures. Deze advisering richt zich op criteria ten aanzien van financiële soliditeit van inschrijvende partijen, alsmede de toetsing daarvan. Het doel hiervan is om het risico te verkleinen dat een partij tijdens uitvoering van de opdracht 'omvalt'.

Financiering

In 2016 zijn geen nieuwe financieringsmiddelen aangetrokken.

Risicobeheer

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn de kasgeldlimiet, de renterisico's en de kredietrisico's.

Kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de Wet Fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop een gemeenschappelijke regeling haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd <1 jaar) mag financieren. De limiet wordt uitgedrukt in een percentage van het begrotingstotaal (8,2%). Voor het jaar 2016 bedroeg de kasgeldlimiet € 23,9 miljoen. In onderstaande tabel is de benutting van de kasgeldlimiet over 2016 weergegeven.

Tabel 1: verloop kasgeldlimiet 2016

Bedragen x € 1.000,-				
	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Gemiddeld netto vlottende schuld (+) of gemiddeld netto vlottend overschot (-)	€ 9.416-	€ 12.471-	€ 4.387-	€ 5.571-
Kasgeldlimiet	€ 23.945	€ 23.945	€ 23.945	€ 23.945
Overschrijding kasgeldlimiet	-	-	-	-
Ruimte onder kasgeldlimiet	€ 33.361	€ 36.416	€ 28.332	€ 29.516

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de GRD zeer ruim binnen de kasgeldlimiet heeft geopereerd. Er was daarom geen noodzaak om kasgeldleningen op te nemen.

Renterisico's

De renterisiconorm heeft tot doel om binnen de portefeuille aan langlopende leningen een overmatige afhankelijkheid van de rente in een zeker jaar te voorkomen. Om dat te bereiken mag het totaal aan renteherzieningen en aflossingen op grond van deze norm niet meer zijn dan 20% van het begrotingstotaal. Op grond van het eerder in deze paragraaf vermelde begrotingstotaal bedroeg de renterisiconorm van de GRD over 2016 € 58,4 miljoen. Het werkelijke renterisico voor de GRD gedurende 2016 bedroeg € 7 miljoen, zijnde de aflossing op de in 2011 aangetrokken langlopende lening. Dit betekent dat de GRD in 2016 ruim binnen de renterisiconorm heeft geopereerd.

Kredietrisico's

De GRD loopt een zeer laag kredietrisico op uitzettingen. Uitzettingen zijn binnen de Wet Fido gedefinieerd als verstrekte geldleningen en beleggingen. Per eind 2016 beschikte de GRD over de volgende uitzetting:

Tabel 2: overzicht uitzettingen

Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	Per 1 januari 2016	Per 31 december 2016
Lening Stichting Breedband	€ 136	€ 113
Lening Stroomlijn BV	€ -	€ 300
Totaal	€ 136	€ 413

In 2016 is een vijfjarige fixe-lening van € 300.000 aan Stroomlijn BV verstrekt tegen een rente van 1,5%.

De GRD loopt geen kredietrisico's uit verstrekte borgstellingen.

Informatievoorziening

Op grond van de bepalingen in het Financieringsstatuut beschikt de GRD over een Treasury Comité waaraan ook de portefeuillehouder Financiën deelneemt. In dit overleg kunnen alle aspecten die samenhangen met de uitvoering van de financieringsfunctie aan de orde komen. Het Treasury Comité is in 2016 tweemaal bijeengeweeest.

Relatiebeheer

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is huisbankier van de GRD. Naast de BNG houdt de GRD een rekening aan bij Rabobank, ING en ABN Amro Bank. Dit vindt zijn oorsprong in de door het SCD beheerde betalingsmodules van deze banken.

3.5. Verbonden partijen

Breedband Drechtsteden Groep BV

In 2004 is het Programma ICT in Dordrecht gestart. Eén van de grootste successen van dit programma is de oprichting van Stichting Breedband Drechtsteden. Doelstelling van deze stichting luidt: 'het in eigendom verwerven en doen beheren van een glasvezelinfrastructuur in de regio Dordrecht'. Door deze eigen infrastructuur werd beoogd een basis voor samenwerking, synergie, innovatie en kostenefficiëntie te leggen. In 2006 is Bureau Drechtsteden (destijds nog de sub-regio Drechtsteden binnen Zuid-Holland Zuid) als deelnemer aan de stichting toegetreden, met een lening van € 350.000.

In de afgelopen jaren is het aantal deelnemers en klanten van Stichting Breedband Drechtsteden zodanig gegroeid dat er in begin 2011 een voorstel is gedaan om Stichting Breedband Drechtsteden om te vormen naar een nieuwe structuur die professioneler en slagvaardiger is. Dit heeft ertoe geleid dat de stichting is omgevormd tot een stichting administratiekantoor (STAK) die de certificaten van aandelen beheert, met daaronder uitvoering BV's en een netwerk BV waar het glasvezelnetwerk in eigendom is. Vanuit de GRD is er geen rechtstreekse deelneming in de BV's.

Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Dordrecht
Openbaar belang dat wordt behartigd	Oorspronkelijk was het doel het in eigendom verwerven en beheren van een glasvezelinfrastructuur in de regio Drechtsteden. Momenteel is het doel het beheren van aandelen/ certificaten en het uitoefenen van stemrecht in de Breedband Drechtsteden Groep BV.
Omvang van financieel belang	Schuldrest eind 2016: € 113.000.

Deelnemende partijen	De stichting Breedband Drechtsteden was een samenwerkingsverband tussen 32 non-profit organisaties uit de regio. 2012 Was een transitiejaar van een stichting naar de nieuwe Breedband Drechtsteden Groep B.V. De Breedband Drechtsteden Groep B.V. bedient samen met de dochter B.V.'s Breedband Drechtsteden B.V. (voor de certificaathouders in STAK) en VitrumNet B.V. (voor alle andere activiteiten) de relaties.
Beleidsinformatie	
Verbonden doelstelling	
Actuele opgaven van de verbonden partij	- realiseren naamsbekendheid VitrumNet en Breedband Drechtsteden; - Netwerk infrastructurele en strategische investeringen; - duidelijke positionering; - opbouwen en actief maken van een partner netwerk - borging van de activiteiten en directe zelfstandige marktbenadering; - professionalisering van de organisatie.
Financiële informatie*	
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01-01-2015 € 972.638 31-12-2015 € 1.257.110
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01-01-2015 € 3.038.241 31-12-2015 € 2.421.391
Financieel resultaat (2015)	€ 284.470
Verwacht financieel resultaat (2016)	P.M.

InnovationQuarter

In 2016 is de GRD toegetreden als aandeelhouder van het Participatiefonds van InnovationQuarter met een bedrag van € 500.000. InnovationQuarter is de regionale ontwikkelingsmaatschappij voor Zuid-Holland. InnovationQuarter financiert vernieuwende en snelgroeiende bedrijven, assisteert buitenlandse ondernemingen bij het vestigen in Zuid-Holland en organiseert samenwerking tussen innovatieve ondernemers, kennisinstellingen en de overheid.

Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Den Haag
Openbaar belang dat wordt behartigd	De vennootschap heeft ten doel het stimuleren van de economische ontwikkeling in de regio Zuid-Holland en hiermee het versterken van de positie en de internationale concurrentiekracht van Zuid-Holland (ZH) en Nederland.
Omvang van financieel belang	De GRD is in het bezit van 500.000 aandelen van € 1,00.
Deelnemende partijen	Ministerie van Economische zaken, Provincie Zuid Holland, Gemeenten Rotterdam, Den Haag, Leiden, Delft, Westland, Diverse universiteiten.
Beleidsinformatie	
Verbonden doelstelling	
Actuele opgaven van de verbonden partij	- het positioneren en profileren van de regio ZH en het uitvoeren van marktstrategieën; - het bevorderen van het vestigingsklimaat in de regio ZH door het op enigerlei wijze deelnemen in, financieren, besturen, toezicht houden op, advisering en begeleiden van ondernemingen; - het stimuleren en faciliteren van innovatie en het verbinden van partijen voor economische structuurversterking; het structureren en organiseren van toegang tot financiering voor startende en snel groeiende ondernemingen die zich bezig houden met technologische innovatie
Financiële informatie*	
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01-01-2015 € 27.273.000 31-12-2015 € 26.781.000
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01-01-2015 € 0 31-12-2015 € 0
Financieel resultaat (2015)	€ -492.000
Verwacht financieel resultaat (2016)	P.M.

Stroomlijn BV

Het Drechtstedenbestuur heeft in 2015 besloten tot een andere organisatie van het doelgroepenvervoer. De regie op het vervoer is per 2017 in publiek beheer genomen door een mobiliteitsplatform op te richten. De uitvoering van het vervoer is separaat aanbesteed. Door de regie op het vervoer via een publiek mobiliteitsplatform te organiseren, worden de organisatorische schotten tussen de afzonderlijke groepen cliënten en wettelijke grondslagen weggenomen. De vervoersvraag van kwetsbare burgers kan hierdoor meer individueel en gedifferentieerd worden beantwoord. Het mobiliteitsplatform kan namelijk verschillende vervoersmodaliteiten aanbieden, zodat de burger naar behoeften en mogelijkheden kan worden geholpen. Niet enkel het vervoer, maar juist de mobiliteit van de doelgroep kan op deze manier centraal worden gesteld.

Om de publieke regiefunctie uit te kunnen oefenen, is in 2016 – conform besluit Drechtraad d.d. 6 september – een aparte entiteit opgericht: Stroomlijn BV. De doelstelling van deze BV luidt: 'Het op elkaar afstemmen van het doelgroepenvervoer en kleinschalige mobiliteitsoplossingen, alsmede het op efficiënte wijze daaraan uitvoering geven'. Per 1 januari 2017 voert Stroomlijn de regie op het Wmo- dagbestedingsvervoer en het Wsw-vervoer. Per 1 februari zal tevens het Wmo-vraagafhankelijk vervoer (Drechthopper) door Stroomlijn worden aangestuurd.

Algemene informatie	
Vestigingsplaats	Dordrecht
Openbaar belang dat wordt behartigd	Het op elkaar afstemmen van het doelgroepenvervoer en kleinschalige mobiliteitsoplossingen, alsmede het op efficiënte wijze daaraan uitvoering geven. Het belang van de GRD bedraagt 100 % van de aandelen.
Omvang van financieel belang	De GRD heeft – conform Drechtraadbesluit d.d. 6 september 2016 – een 5-jarige geldlening van € 300.000 verstrekt, ter financiering van de noodzakelijke investeringen. Voor overige opstartkosten die niet als investering aan te merken zijn, is aan Stroomlijn een eenmalige subsidie van € 25.000 verstrekt. Ten slotte financiert de GRD de regiekosten en daarmee de exploitatiekosten van Stroomlijn.
Deelnemende partijen	Het Openbaar Lichaam Drechtsteden is volledig aandeelhouder van Stroomlijn BV en tevens de grootste opdrachtgever. Drechtwerk is tevens opdrachtgever, voor het individueel Wsw-vervoer.
Beleidsinformatie	
Verbonden doelstelling	Zoals vastgesteld in het Wmo beleidsplan Drechtsteden 2015-2018, moeten inwoners van de Drechtsteden naar vermogen kunnen participeren in de samenleving. De Drechtsteden streven ernaar dat zo min mogelijk inwoners afhankelijk zijn van zware zorg en ondersteuning. Door het doelgroepenvervoer publiek aan te sturen middels een publiek mobiliteitsplatform, kunnen gebruikers van het vervoer optimaal worden gecompenseerd in hun mobiliteitsbeperking. Hiervoor geldt ook dat deze compensatie naar vermogen zal worden ingezet. Het mobiliteitsplatform kan deur-tot-deur vervoer inzetten waar nodig, maar ook andere vervoersmodaliteiten kunnen naar de mogelijkheden van de klant worden ingezet. De eigen kracht wordt benut en maatwerk wordt mogelijk.
Actuele opgaven van de verbonden partij	Regie voeren op het Wmo- en Wsw-vervoer.
Financiële informatie	
Aandelenkapitaal GRD	01-01-2016 € 0 31-12-2016 € 1
Eigen vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	01-01-2016 n.v.t. 31-12-2016 € 1
Vreemd vermogen verbonden partij aan het begin en einde van het begrotingsjaar	Aan Stroomlijn BV is in 2016 een 5-jarige geldlening van € 300.000 verstrekt, ter financiering van de noodzakelijke investeringen. Voor overige opstartkosten die niet als

	investering aan te merken zijn, is aan Stroomlijn een eenmalige subsidie van € 25.000 verstrekt. 01/01/2016 n.v.t. 31/12/2016 € 352.336,33
Financieel resultaat (2016) Verwacht financieel resultaat (2017)	De begroting van Stroomlijn BV is in de Algemene Vergadering van 7 december 2016 vastgesteld. De jaarrekening zal in de Algemene Vergadering van 27 maart 2017 worden vastgesteld. € 0 € 0 (Stroomlijn BV heeft geen winstoogmerk)
Risico's	n.v.t.

CONCEPT

3.6. Rechtmatigheid

In de vergadering van de Drechtraad van 1 november 2016 is het controleprotocol voor 2016 vastgesteld. Op basis van het controleprotocol zijn interne controles uitgevoerd die de accountant uit hoofde van zijn wettelijke taak heeft beoordeeld.

Begrotingsrechtmatigheid

Het normenkader bij het begrotingscriterium is als volgt:

- bij de staat van baten en lasten is mogelijk sprake van begrotingsonrechtmatigheid als het totaal van baten of lasten per programma met minimaal € 125.000 is overschreden of onderschreden;
- bij investeringen is mogelijk sprake van begrotingsonrechtmatigheid als het toegestane investeringsvolume per programma met minimaal € 125.000 of 10% is overschreden.

Bij de overschrijdingen dient aangegeven te worden welke van de volgende twaalf soorten van begrotingsonrechtmatigheid aan de orde is:

1. Onjuist programma, product, budget;
2. Onjuist begrotingsjaar;
3. Extra kosten gedekt door baten c.q. minder baten gecompenseerd door minder kosten;
4. Extra kosten of minder baten, tijdig gesignaleerd;
5. Extra kosten of minder baten, achteraf onrechtmatig (zoals mutaties algemene uitkering);
6. Extra uitgaven door hogere doorbelasting vanuit de kostenplaatsen;
7. Fout in de begroting;
8. Extra kosten of minder baten, niet tijdig gesignaleerd;
9. Extra kosten of minder baten, opzettelijk stil gehouden;
10. Extra investeringen, kosten komen later (afschrijvings- en financieringslast);
11. Extra kosten door niet passende activiteiten;
12. Minder kosten, maar te lage passende activiteiten.

De oorzaken onder 1 tot en met 7 genoemd zijn niet van invloed op de strekking van de controleverklaring. De oorzaken die onder de punten 8 tot en met 12 worden genoemd zijn dat in principe wel en kunnen bij het vaststellen van de jaarrekening alsnog worden goedgekeurd.

Begrotingsonderschrijdingen zijn in principe niet onrechtmatig tenzij deze in strijd zijn met het beleid dat de Drechtraad heeft vastgesteld.

(bedragen x € 1.000)

Programma	Lasten	Onrechtmatig	Soort onrechtmatigheid en toelichting	Oordeel
Bureau Drechtsteden - beleid	204	0	Betreft onderschrijding van de lasten binnen bestaand beleid waardoor het, gezien het controleprotocol, geen invloed heeft op de strekking van de controleverklaring.	Rechtmatig
Bureau Drechtsteden - Bestuur en Staf	623	0	Betreft onderschrijding van de lasten binnen bestaand beleid waardoor het, gezien het controleprotocol, geen invloed heeft op de strekking van de controleverklaring.	Rechtmatig
Regiogriffie	5	0	Betreft onderschrijding van de lasten binnen bestaand beleid waardoor het, gezien het controleprotocol, geen invloed heeft op de strekking van de controleverklaring.	Rechtmatig
Sociale Dienst Drechtsteden	-/- 138	0	Betreft overschrijding van de lasten op onderdeel werk & inkomen. In de 2 ^e bestuursrapportage 2016 werd een verdere stijging van het tekort niet uitgesloten.	Rechtmatig
	-/- 384	0	Betreft overschrijding van de lasten op onderdeel minimabeleid (openeinde regeling); door actieve promotie van het persoonlijk minima budget in het 4 ^e kwartaal 2016 en als gevolg van de taakstelling op het huisvesten van statushouders is het tekort ontstaan.	Rechtmatig
	p.m.	0	Wmo:	

	50	0	Betreft overschrijding van de lasten binnen bestaand beleid waardoor het, gezien het controleprotocol, geen invloed heeft op de strekking van de controleverklaring.	Rechtmatig
	100	0	Apparaatslasten; betreft overschrijding van de lasten binnen bestaand beleid waardoor het, gezien het controleprotocol, geen invloed heeft op de strekking van de controleverklaring.	Rechtmatig
Ingenieursbureau Drechtsteden	-/- 1.128	0	Extra lasten i.v.m. een stelselwijziging van de voorziening frictiekosten ter grootte van € 907.000. Dit leidt tot een eenmalige dotatie aan de voorziening frictiekosten conform BBV. De overige extra lasten ter grootte van € 221.000 worden gecompenseerd door direct gerelateerde baten ter grootte van € 762.000.	Rechtmatig
Servicecentrum Drechtsteden	412	0	Betreft overschrijding van de lasten binnen bestaand beleid waardoor het, gezien het controleprotocol, geen invloed heeft op de strekking van de controleverklaring.	Rechtmatig
Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden	-/- 82	0	Overschrijding van de lasten. Valt binnen de tolerantiegrens van € 125.000.	Rechtmatig
Onderzoekcentrum Drechtsteden	70	0	Betreft overschrijding van de lasten binnen bestaand beleid waardoor het, gezien het controleprotocol, geen invloed heeft op de strekking van de controleverklaring.	Rechtmatig
Bureau Drechtsteden – CIO	204	0	Betreft overschrijding van de lasten binnen bestaand beleid waardoor het, gezien het controleprotocol, geen invloed heeft op de strekking van de controleverklaring.	Rechtmatig
Algemene dekkingsmiddelen	-	0	Geen kostenoverschrijding t.o.v. begroting.	Rechtmatig
Totaal	-/- 64	0		

Voor een toelichting op de analyse van de afwijkingen tussen begroting na wijziging (2^e bestuursrapportage 2016 GRD) en de realisatie in 2016 wordt verwezen naar de programmaverantwoording in hoofdstuk 2. Per programma is bij het onderdeel 'Wat heeft het gekost?' een toelichting opgenomen.

JAARREKENING

De jaarrekening bestaat uit het overzicht van baten en lasten, wet normering topinkomens, de balans en toelichting en de bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa).

4.1. Overzicht van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2015			Actuele begroting 2016			Realisatie 2016			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Beleid en Bestuur	7.356	8.198	842	9.957	9.632	-325	9.125	9.104	-21	832	-528	304
- Beleid	5.322	6.144	822	6.977	6.652	-325	6.773	6.741	-32	204	89	293
- Bestuur	1.685	1.684	-1	2.595	2.595	-	1.972	1.978	6	623	-617	6
- Regiogriffie	349	370	21	385	385	-	380	385	5	5	-	5
Sociale Dienst Drechtsteden	215.427	213.008	-2.419	227.585	227.710	125	222.291	223.144	853	5.294	-4.566	728
- Werk en inkomen	135.963	130.751	-5.212	140.681	140.681	-	140.819	140.819	-	-138	138	-
- Minimabeleid	6.068	7.063	995	7.801	7.801	-	8.185	7.429	-756	-384	-372	-756
- Wmo	41.250	41.250	-	44.962	45.162	200	39.296	40.699	1.403	5.666	-4.463	1.203
- budgetadvies en schuldbemiddeling	-	-	-	50	50	-	-	-	-	50	-50	-
- Apparaatskosten	32.146	33.944	1.798	34.091	34.016	-75	33.991	34.197	206	100	181	281
Bedrijfsvoering	65.019	67.362	2.343	64.508	64.008	-500	65.032	65.383	351	-524	1.375	851
- Ingenieursbureau Drechtsteden - reguliere exploitatie	8.321	8.642	321	9.720	9.720	-	9.941	10.482	541	-221	762	541
- Ingenieursbureau Drechtsteden - verh. voorziening frictiekn.	-	-	-	-	-	-	907	-	-907	-907	-	-907
- Servicecentrum Drechtsteden	48.568	50.486	1.918	46.130	45.630	-500	45.718	46.114	396	412	484	896
- Gemeentebelastingen Drechtsteden	5.721	5.841	120	5.910	5.910	-	5.992	6.226	234	-82	316	234
- Onderzoekcentrum Drechtsteden	1.369	1.239	-130	1.395	1.395	-	1.325	1.229	-96	70	-166	-96
- Bureau Drechtleden - CIO	1.040	1.154	114	1.353	1.353	-	1.149	1.332	183	204	-21	183
Algemene dekkingsmiddelen	463	600	137	500	500	-	500	560	60	-	60	60
Saldo van baten en lasten	288.265	289.168	903	302.550	301.850	-700	296.948	298.191	1.243	5.602	-3.659	1.943
Beleid en Bestuur	127	-	-127	-	325	325	-	292	292	-	-33	-33
- Beleid	127	-	-127	-	325	325	-	292	292	-	-33	-33
- Bestuur	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Regiogriffie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sociale Dienst Drechtsteden	-	-	-	300	175	-125	300	48	-252	-	-127	-127
- Werk en inkomen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Minimabeleid	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Wmo	-	-	-	300	100	-200	300	1	-299	-	-99	-99
- budgetadvies en schuldbemiddeling	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Apparaatskosten	-	-	-	-	75	75	-	47	47	-	-28	-28
Bedrijfsvoering	-	224	224	-	500	500	-	507	507	-	7	7
- Ingenieursbureau Drechtsteden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Servicecentrum Drechtsteden	-	224	224	-	500	500	-	507	507	-	7	7
- Gemeentebelastingen Drechtsteden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Onderzoekcentrum Drechtsteden	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Bureau Drechtleden - CIO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal mutaties reserves	127	224	97	300	1.000	700	300	847	547	-	-153	-153
Beleid en Bestuur	7.483	8.198	715	9.957	9.957	-	9.125	9.396	271	832	-561	271
- Beleid	5.449	6.144	695	6.977	6.977	-	6.773	7.033	260	204	56	260
- Bestuur	1.685	1.684	-1	2.595	2.595	-	1.972	1.978	6	623	-617	6
- Regiogriffie	349	370	21	385	385	-	380	385	5	5	-	5
Sociale Dienst Drechtsteden	215.427	213.008	-2.419	227.885	227.885	-	222.591	223.192	601	5.294	-4.693	601
- Werk en inkomen	135.963	130.751	-5.212	140.681	140.681	-	140.819	140.819	-	-138	138	-
- Minimabeleid	6.068	7.063	995	7.801	7.801	-	8.185	7.429	-756	-384	-372	-756
- Wmo	41.250	41.250	-	45.262	45.262	-	39.596	40.700	1.104	5.666	-4.562	1.104
- budgetadvies en schuldbemiddeling	-	-	-	50	50	-	-	-	-	50	-50	-
- Apparaatskosten	32.146	33.944	1.798	34.091	34.091	-	33.991	34.244	253	100	153	253
Bedrijfsvoering	65.019	67.586	2.567	64.508	64.508	-	65.032	65.890	858	-524	1.382	858
- Ingenieursbureau Drechtsteden - reguliere exploitatie	8.321	8.642	321	9.720	9.720	-	9.941	10.482	541	-221	762	541
- Ingenieursbureau Drechtsteden - verh. voorziening frictiekn.	-	-	-	-	-	-	907	-	-907	-907	-	-907
- Servicecentrum Drechtsteden	48.568	50.710	2.142	46.130	46.130	-	45.718	46.621	903	412	491	903
- Gemeentebelastingen Drechtsteden	5.721	5.841	120	5.910	5.910	-	5.992	6.226	234	-82	316	234
- Onderzoekcentrum Drechtsteden	1.369	1.239	-130	1.395	1.395	-	1.325	1.229	-96	70	-166	-96
- Bureau Drechtleden - CIO	1.040	1.154	114	1.353	1.353	-	1.149	1.332	183	204	-21	183
Algemene dekkingsmiddelen	463	600	137	500	500	-	500	560	60	-	60	60
Resultaat	288.392	289.392	1.000	302.850	302.850	-	297.248	299.038	1.790	5.602	-3.812	1.790

Interne verrekeningen

De commissie BBV is van mening dat vanaf 2009 verrekeningen tussen onderdelen binnen één organisatie onderling dienen te worden geëlimineerd. De commissie vindt dat, door zowel de kosten bij de ene dochter als de opbrengsten bij het andere dochter op te nemen in de begroting en realisatiecijfers, de financiële stand van zaken onnodig wordt opgeblazen. De eliminatie geldt in het geval van de GRD alleen voor het Servicecentrum Drechtsteden en het Onderzoekcentrum. Zij verrekenen namelijk kosten met hun zusters. Door de eliminatie toe te passen ontstaat het volgende programmaoverzicht van deze onderdelen.

(bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2015			Actuele begroting 2016			Realisatie 2016			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Beleid en Bestuur	7.483	8.198	715	9.957	9.957	-	9.125	9.396	271	832	-561	271
Sociale Dienst Drechtsteden	215.427	213.008	-2.419	227.885	227.885	-	222.591	223.192	601	5.294	-4.693	601
Bedrijfsvoering	65.019	67.586	2.567	64.508	64.508	-	65.032	65.890	858	-524	1.382	858
- Ingenieursbureau Drechtsteden - reguliere exploitatie	8.321	8.642	321	9.720	9.720	-	9.941	10.482	541	-221	762	541
- Ingenieursbureau Drechtsteden - verh. voorziening frictiekn.	-	-	-	-	-	-	907	-	-907	-907	-	-907
- Servicecentrum Drechtsteden	48.568	50.710	2.142	46.130	46.130	-	45.718	46.621	903	412	491	903
- Gemeentebelastingen Drechtsteden	5.721	5.841	120	5.910	5.910	-	5.992	6.226	234	-82	316	234
- Onderzoekcentrum Drechtsteden	1.369	1.239	-130	1.395	1.395	-	1.325	1.229	-96	70	-166	-96
- Bureau Drechtsteden - CIO	1.040	1.154	114	1.353	1.353	-	1.149	1.332	183	204	-21	183
Algemene dekkingsmiddelen	463	600	137	500	500	-	500	560	60	-	60	60
Saldo van baten en lasten	288.392	289.392	1.000	302.850	302.850	-	297.248	299.038	1.790	5.602	-3.812	1.790
Interne verrekening OCD												
Beleid en Bestuur	48	-	-48	30	-	-30	30	-	-30	-	-	-
Sociale Dienst Drechtsteden	76	-	-76	74	-	-74	74	-	-74	-	-	-
Bedrijfsvoering	57	181	124	55	159	104	55	159	104	-	-	-
- Ingenieursbureau Drechtsteden	15	-	-15	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Servicecentrum Drechtsteden	13	-	-13	21	-	-21	21	-	-21	-	-	-
- Gemeentebelastingen Drechtsteden	29	-	-29	34	-	-34	34	-	-34	-	-	-
- Onderzoekcentrum Drechtsteden	-	181	181	-	159	159	-	159	159	-	-	-
- Bureau Drechtsteden - CIO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal interne verrekening OCD	181	181	-	159	159	-	159	159	-	-	-	-
Interne verrekening SCD												
Beleid en Bestuur	439	-	-439	570	-	-570	570	-	-570	-	-	-
Sociale Dienst Drechtsteden	4.951	-	-4.951	5.032	-	-5.032	5.032	-	-5.032	-	-	-
Bedrijfsvoering	2.802	8.191	5.389	2.789	8.391	5.602	2.789	8.391	5.602	-	-	-
- Ingenieursbureau Drechtsteden	1.088	-	-1.088	933	-	-933	933	-	-933	-	-	-
- Servicecentrum Drechtsteden	805	8.191	7.386	805	8.391	7.586	805	8.391	7.586	-	-	-
- Gemeentebelastingen Drechtsteden	700	-	-700	847	-	-847	847	-	-847	-	-	-
- Onderzoekcentrum Drechtsteden	209	-	-209	204	-	-204	204	-	-204	-	-	-
- Bureau Drechtsteden - CIO	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	-68	-	68	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal interne verrekening SCD	8.124	8.191	67	8.391	8.391	-	8.391	8.391	-	-	-	-
Resultaat geschoond met interne activiteiten												
Beleid en Bestuur	6.996	8.198	1.202	9.357	9.957	600	8.525	9.396	871	832	-561	271
Sociale Dienst Drechtsteden	210.400	213.008	2.608	222.779	227.885	5.106	217.485	223.192	5.707	5.294	-4.693	601
Bedrijfsvoering	62.160	59.214	-2.946	61.664	55.958	-5.706	62.188	57.340	-4.848	-524	1.382	858
- Ingenieursbureau Drechtsteden - reguliere exploitatie	7.218	8.642	1.424	8.787	9.720	933	9.008	10.482	1.474	-221	762	541
- Ingenieursbureau Drechtsteden - verh. voorziening frictiekn.	-818	-8.191	-7.373	-	-	-	907	-	-907	-907	-	-907
- Servicecentrum Drechtsteden	47.839	50.710	2.871	45.304	37.739	-7.565	44.892	38.230	-6.662	412	491	903
- Gemeentebelastingen Drechtsteden	5.512	5.660	148	5.029	5.910	881	5.111	6.226	1.115	-82	316	234
- Onderzoekcentrum Drechtsteden	1.369	1.239	-130	1.191	1.236	45	1.121	1.070	-51	70	-166	-96
- Bureau Drechtsteden - CIO	1.040	1.154	114	1.353	1.353	-	1.149	1.332	183	204	-21	183
Algemene dekkingsmiddelen	531	600	69	500	500	-	500	560	60	-	60	60
Totaal	280.087	281.020	933	294.300	294.300	-	288.698	290.488	1.790	5.602	-3.812	1.790

Overzicht van incidentele baten en lasten

De provincie Zuid-Holland toetst de gemeenten op duurzaam financieel evenwicht. Een belangrijk criterium hierbij is dat er sprake moet zijn van materieel evenwicht, wat inhoudt dat de structurele lasten ten minste worden gedekt door structurele baten. Tot de incidentele baten en lasten worden de baten en lasten gerekend die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

(bedragen x € 1.000)

Dochter	Omschrijving	Incidentele lasten		Incidentele baten		Analyse Verwijzing
		Werkelijk	Geraamd	Werkelijk	Geraamd	
SDD, IBD en SCD	Frictiekosten	1.512	514	-	20	A.
Alle	Reservering vakantiegeld jun - dec 2016 i.v.m. invoering IKB	1.611	1.973	-	-	B.
GBD	Hogere inkomsten aanmaningen en dwangbevelen	-	-	367	300	C.
SDD	Inlenersaansprakelijkheid VOC	40	-	-	-	D.
SDD	Onttrekking innovatiereserve Leertuinen	1	100	-	-	E.
SDD	Pilot Beschermd Thuis	100	-	100	-	F.
	Totaal	3.264	2.587	467	320	

Toelichting:

A. Voorziening frictiekosten

Jaarlijks worden de voorzieningen frictiekosten herijkt. Bij de bepaling van de hoogte van de frictievoorzieningen 2016 is sprake van een stelselwijziging. De voorziening frictiekosten van het IBD bleek te laag. Dit leidt bij het IBD tot een incidentele last in 2016 van € 907.000. Voor meer informatie over de voorzieningen frictiekosten, zie ook paragraaf 4.3.3. 'Toelichting op de balans' onder voorzieningen.

B. Reservering vakantiegeld jun – dec 2016

Het Individueel keuzebudget (IKB) is ingevoegd per 1 januari 2017. De regelgeving voor de begroting (BBV) bepaalt dat in 2016 het vakantiegeld over de periode juni tot en met december als lasten meegenomen moet worden. Dit is een éénmalige last.

C. Hogere inkomsten en dwangbevelen

Doordat meer aanmaningen en dwangbevelen zijn verzonden dan begroot, zijn hogere inkomsten voor de GBD ontstaan.

D. Inlenersaansprakelijkheid VOC

Aanslag fiscus inzake inlenersaansprakelijkheid.

E. Innovatiereserve Leertuinen

Bij de 2e bestuursrapportage 2016 GRD is besloten om in 2016 € 100.000 te onttrekken aan de reserve. Hiervan is uiteindelijk in 2016 € 1.000 besteed. Het resterende bedrag is opnieuw toegevoegd aan de reserve.

F. Pilot Beschermd Thuis

In 2016 heeft de SDD van de centrumgemeente Dordrecht € 100.000 ontvangen voor de apparaatskosten SDD i.v.m. de pilot Beschermd Thuis.

4.2. Wet normering topinkomens

Op 6 december 2011 is de wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) door de Tweede Kamer aangenomen en is met ingang van 1 januari 2013 in werking getreden. Binnen gemeenschappelijke regeling kunnen als topfunctionaris aangemerkt de leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen. Voor de GRD betreft het hier de Drechtraad, het Drechtstedenbestuur, de Drechtstedensecretaris en de (interim) kwartiermaker Drechtraadcoördinator. De WNT kent een openbaarmakingregime en een maximale bezoldigingsnorm. De maximale bezoldigingsnorm is van toepassing op topfunctionarissen die in dienstbetrekking werkzaam zijn en topfunctionarissen die niet in dienstbetrekking werkzaam zijn maar worden ingehuurd op overeenkomst van opdracht.

Het algemeen bestuur van de GRD bestaat uit de leden van de Drechtraad. In onderstaande tabel zijn de leden van de Drechtraad opgenomen.

Naam	Partij	Gemeente	Bezoldiging
A.A.M. Brok (voorzitter)			Onbezoldigd
J.C. Brand	SGP	Alblasserdam	Onbezoldigd
J.J.G. Lok	PvdA	Alblasserdam	Onbezoldigd
A.C. van 't Zelfde	CDA	Alblasserdam	Onbezoldigd
M. van der Plaat (tot 14-06-2016)	D66	Alblasserdam	Onbezoldigd
J.R. Pardo Kruidenier (per 28-06-2016)	D66	Alblasserdam	Onbezoldigd
P.J. Sterrenburg	ChristenUnie	Alblasserdam	Onbezoldigd
F.C. de Gier	VVD	Alblasserdam	Onbezoldigd
U. Ofiaz	Leefbaar Alblasserdam	Alblasserdam	Onbezoldigd
D.T. van Antwerpen	Beter Voor Dordt	Dordrecht	Onbezoldigd
I.E. Mous	CDA	Dordrecht	Onbezoldigd
N. de Smoker – van Andel	D66	Dordrecht	Onbezoldigd
C.A. van Verk	PvdA	Dordrecht	Onbezoldigd
R. Portier	SP	Dordrecht	Onbezoldigd
B. Staat	SGP-ChristenUnie	Dordrecht	Onbezoldigd
I. Koene	VVD	Dordrecht	Onbezoldigd
H.J. Tazelaar	VSP	Dordrecht	Onbezoldigd
K. Kruger	GroenLinks	Dordrecht	Onbezoldigd
H.P.A. Wagemakers (per 19-01-2016)	Gemeentebelangen	Dordrecht	Onbezoldigd
A. Meijer (per 10 mei 2016)	Fractie Meijer	Dordrecht	Onbezoldigd
P. Boudewijn	SGP-ChristenUnie	Hendrik-Ido-Ambacht	Onbezoldigd
M.B. Braber	Gemeentebelangen	Hendrik-Ido-Ambacht	Onbezoldigd
W.P. van der Hee-Pasterkamp	CDA	Hendrik-Ido-Ambacht	Onbezoldigd
J. Struik	Ambacht Uw Belang	Hendrik-Ido-Ambacht	Onbezoldigd
M.C.G. Gommans-Dane	D66	Hendrik-Ido-Ambacht	Onbezoldigd
O. Doevendans	VVD	Hendrik-Ido-Ambacht	Onbezoldigd
E. van der Wulp (tot 05-09-2016)	PvdA	Hendrik-Ido-Ambacht	Onbezoldigd
M.J.H. van den Heuvel (per 05-09-2016)	PvdA	Hendrik-Ido-Ambacht	Onbezoldigd
A.M.J.M. Janssen	PAB	Papendrecht	Onbezoldigd
M. van der Valk	VVD	Papendrecht	Onbezoldigd
E.B.A. Lichtenberg	CDA	Papendrecht	Onbezoldigd
T.C. van Es	D66	Papendrecht	Onbezoldigd
C. de Ruyter	ChristenUnie	Papendrecht	Onbezoldigd
D. Yildiz-Karso	PvdA	Papendrecht	Onbezoldigd
M.C. Hoogland	SGP	Papendrecht	Onbezoldigd
R. Lammers	Onafhankelijk Papendrecht	Papendrecht	Onbezoldigd
R.V. van Engelen	GroenLinks	Papendrecht	Onbezoldigd
C.N. de Jager	SGP-ChristenUnie	Sliedrecht	Onbezoldigd
G.P. Venis	PRO Sliedrecht	Sliedrecht	Onbezoldigd
T.A. Spek	CDA	Sliedrecht	Onbezoldigd
A. van Rees-Huijzer	PvdA	Sliedrecht	Onbezoldigd
R. Bijderwieden	VVD	Sliedrecht	Onbezoldigd
F. Loos	ABZ	Zwijndrecht	Onbezoldigd

A. van Gernerden	SGP-ChristenUnie	Zwijndrecht	Onbezoldigd
H.E. Berg	CDA	Zwijndrecht	Onbezoldigd
R.F.M. Biil	VVD	Zwijndrecht	Onbezoldigd
M. Pater	D 66	Zwijndrecht	Onbezoldigd
S. Berrag-Nahari	PvdA	Zwijndrecht	Onbezoldigd
G.G.F. Hartmeijer (van 01-01-2016 tot 30-08-2016 en weer vanaf 15-12-2016)	ZPP	Zwijndrecht	Onbezoldigd
M. Janssen (van 30-08-2016 tot 15-12-2016)	ZPP	Zwijndrecht	Onbezoldigd
L. Kroes	GroenLinks	Zwijndrecht	Onbezoldigd

Het dagelijks bestuur van de GRD is het Drechtstedenbestuur. In onderstaande tabel zijn de leden van het Drechtstedenbestuur opgenomen.

Naam	Portefeuille (indien van toepassing op 31 december 2015)	Bezoldiging
A.A.M. Brok	- Voorzitter DSB - Algemeen bestuurlijke zaken - Bovenregionale samenwerking	Onbezoldigd
P.J. Verheij	- Netwerkbestuur en -ontwikkeling	Onbezoldigd
E. van de Burgt (t/m 7 juli 2016)	- Werk en Inkomen - Arbeidsmarkt en Werkgelegenheid en Beroepsonderwijs	Onbezoldigd
P.J. Heijkoop (vanaf september 2016)	- Werk en Inkomen - Arbeidsmarkt en Werkgelegenheid en Beroepsonderwijs	Onbezoldigd
C.M.L. Lambrechts	- Maatschappelijke ondersteuning	Onbezoldigd
A.J. Flach	- Financiën - ICT	Onbezoldigd
R.T.A. Korteland (t/m 7 juli 2016)	- Economische profilering - Acquisitie	Onbezoldigd
A.J. van Eekelen (vanaf september 2016)	- Economische profilering - Acquisitie	Onbezoldigd
J.P. Tanis	- Ruimtelijke-Economische ontwikkeling (Wonen en Bereikbaarheid) - Ondernemerschap - 1 ^e vicevoorzitter DSB	Onbezoldigd
H.L.J. Mirck (t/m april 2016)	- Duurzaamheid - Bedrijfsvoering	Onbezoldigd
J. de Witte (april 2016 t/m 3 november 2016)	- Duurzaamheid - Bedrijfsvoering	Onbezoldigd
J.E.T.M. van Dongen (vanaf december 2016)	- Duurzaamheid - Bedrijfsvoering (exclusief ICT)	Onbezoldigd

Conform de publicatieplicht wordt in de tabel hieronder de gegevens van de topfunctionarissen, de Drechtstedensecretaris en de (interim) griffier, gepresenteerd.

Uit bovenstaande kan worden opgemaakt dat de GRD voldoet aan de vereisten van de Wet.

(bedragen x € 1)

Naam	M.J.A. van Bijnen	J. Heijmans
Functie(s)	Drechtstedensecretaris en Algemeen Directeur	Regiogriffier
Duur dienstverband in 2016	01-01-2016 / 31-12-2016	01-01-2016 / 31-12-2016
Omvang dienstverband (in FTE)	1	1
Gewezen topfunctionaris	nee	nee
Echte of fictieve dienstbetrekking	echt	echt
Zoniet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam		
Individueel WNT maximum	179.000,00	179.000,00
Bezoldiging	117.147,24	83.375,55
Belastbare onkostenvergoedingen	459,90	106,00
Beloningen betaalbaar op termijn	14.743,17	10.689,67
Subtotaal	132.350,31	94.171,22
Onverschuldigd betaald bedrag		
Totaal bezoldiging	132.350,31	94.171,22

4.3. Balans en toelichting

4.3.1. Balans

Balans per 31 december 2016				
(bedragen x € 1.000)				
ACTIVA		2016		2015
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa		21.460		26.942
Investerings met economisch nut				
overige investeringen met een economisch nut	21.460		26.942	
Financiële vaste activa		913		136
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	500		0	
Leningen aan deelnemingen	300		0	
Overige langlopende leningen	113		136	
TOTAAL VASTE ACTIVA		22.373		27.078
VLOTTENDE ACTIVA				
Voorraden		2		2
Onderhanden werk:				
Onderhanden werk IBD	0		0	
Gereed product en handelsgoederen	2		2	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		37.282		36.175
Vorderingen op openbare lichamen	11.750		9.849	
Rekening-courantverhouding met het Rijk	25.000		20.029	
Overige vorderingen	532		6.297	
Liquide middelen		23		26
Kas	3		3	
Banken	20		23	
Overlopende activa		6.524		28.153
Van Europese of Nederlandse overheden nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingdoel	226		515	
Overige nog te ontvangen bedragen	5.160		17.221	
Vooruitbetaalde bedragen	1.138		10.417	
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA		43.831		64.356
TOTAAL ACTIVA		66.204		91.434

Balans per 31 december 2016				
(bedragen x € 1.000)				
PASSIVA	2016		2015	
VASTE PASSIVA				
Eigen vermogen		5.468		6.183
Reserves:				
Algemene reserve	481		481	
Bestemmingsreserves	3.197		4.702	
Gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	1.790		1.000	
Voorzieningen		4.233		3.489
Nog te besteden doeluitkeringen	2		2	
Overige voorzieningen	4.144		3.459	
Verliesvoorziening onderhanden werk IBD	87		28	
Vaste schulden met een rentetypische looptijd ≥ 1 jaar		10.000		17.000
financiële instellingen	10.000		17.000	
TOTAAL VASTE PASSIVA		19.701		26.672
VLOTTENDE PASSIVA				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar		20.486		21.339
Banksaldi	11.368		9.225	
Overige schulden	9.118		12.114	
Overlopende passiva		26.017		43.423
Van Europese of Nederlandse overheidslichamen ontvangen specifiek te besteden uitkeringen	8.590		8.285	
Overige vooruit ontvangen bedragen	3.682		1.464	
Overlopende verplichtingen	13.745		33.674	
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA		46.503		64.762
TOTAAL PASSIVA		66.204		91.434

4.3.2. Waarderingsgrondslagen

Financiële analyse en begrotingsrechtmatigheid

Volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dient de financiële analyse op de programma's plaats te vinden in het jaarrekening gedeelte van de jaarstukken. Echter is er, voor de leesbaarheid, gekozen om deze analyse per dochter op te nemen in het jaarverslag (hoofdstuk 2 'Programmaverantwoording') van de jaarstukken, per programma onder het kopje 'wat heeft het gekost?'. Dit geldt ook voor de analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijzigingen en de programmarekening. Dit overzicht is opgenomen in paragraaf 3.6 waar er wordt ingegaan op de begrotingsrechtmatigheid.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Bij het opstellen van de jaarrekening zijn de voorschriften van het BBV in acht genomen. De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

De commissie BBV is van mening dat vanaf 2009 verrekeningen tussen onderdelen binnen één organisatie onderling dienen te worden geëlimineerd. De commissie vindt dat, door zowel de kosten bij de ene dochter als de opbrengsten bij het andere dochter op te nemen in de begroting en realisatiecijfers, de financiële stand van zaken onnodig wordt opgeblazen. De eliminatie geldt in het geval van de GRD alleen voor het Servicecentrum Drechtsteden en het Onderzoekcentrum. Zij verrekenen namelijk kosten met hun zusters. Door de eliminatie toe te passen ontstaat het volgende programmaoverzicht van deze onderdelen.

Vaste activa

Materiële vaste activa

De GR Drechtsteden beschikt uitsluitend over materiële vaste activa met een economisch nut. Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het eerstvolgende jaar van ingebruikneming annuïtair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Boekwinsten of –verliezen worden verwerkt als incidentele bate of last in de programmarekening. De drempel voor investeringen die geactiveerd dienen te worden bedraagt € 50.000. De afschrijvingstermijnen zijn niet aangepast. De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Materiële vaste activa	Afschrijvingstermijn
Huisvesting	15
Gebouweninrichting	15
Technische infrastructuur	10
Vervoersmiddelen	5
Hardware en software	3-5

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs vindt afwaardering plaats. Leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. De vordering op Landsbanki is in 2016 afgewikkeld.

Vlottende activa

Vorraden

Vorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs of lagere marktwaarde. De als 'onderhanden werken' opgenomen producten zijn gewaardeerd tegen de kostprijs. Winst en/ of verliesneming vindt plaats naar ratio van de kosten. Verlies wordt genomen wanneer dit bekend is.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de boekwaarde van vorderingen verrekend. Voor twee dochters van de GRD is er een voorziening voor dubieuze debiteuren opgenomen (Ingenieursbureau Drechtsteden en Sociale Dienst). Bij de SDD vindt de afwikkeling van de totale debiteuren plaats via de balans. De herwaardering van de voorziening debiteuren is gebaseerd op het totale uitstaande saldo en de verwachting wat van dit saldo nog wordt ontvangen. Bij de herwaardering is in hoofdzaak de methodiek gehanteerd waarbij rekening is gehouden met de ouderdom van de debiteur.

Liquide middelen

De liquide middelen worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste en vlottende passiva

Reserves, voorzieningen en lang- en kortlopende verplichtingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Gebruikelijk is om het resultaat op Inkomensondersteuning per jaar einde, indien mogelijk, te muteren met de reserve Inkomensondersteuning. Bij de bestuursrapportages wordt dan ook inzichtelijk gemaakt wat op dat moment het geprognosticeerde tekort of overschot zou betekenen voor de reserve Inkomensondersteuning.

Bij de bepaling van de hoogte van de voorzieningen frictiekosten is sprake van een stelselwijziging. De voorzieningen frictiekosten omvatten nu de volledige geschatte kosten voor de periode van boventalligheid en ww-uitkering. Bij jaarrekening 2015 was er nog rekening gehouden met een jaarlijks gelijkblijvend volume aan frictiekosten, dat buiten de voorziening bleef. De stelselwijziging is doorgevoerd omdat gezien de werkelijke kostenontwikkeling uit voorgaande jaren en de verwachtingen voor de komende jaren is er geen sprake meer is van een jaarlijks gelijkblijvend volume aan kosten. Het BBV schrijft voor dat in dat geval alle kosten in de voorziening worden opgenomen.

Baten en lasten

In de rekening worden zowel de baten als de lasten op dezelfde wijze gerangschikt als in de begroting. De baten en de lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

4.3.3. Toelichting op de balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

In onderstaande tabel is het verloop van de waarde van de materiële vaste activa met economisch nut weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Boek- waarde 01-01- 2016	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Bijdragen derden	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2016
Bedrijfsgebouwen	7.240	178	-	844	-	-	6.574
Machines, apparaten en installaties	367	150	-	55	-	-	462
Overige materiële vaste activa	19.335	1.456	-	6.367	-	-	14.424
Totaal	26.942	1.784	-	7.266	-	-	21.460

Onder de overige materiële vaste activa vallen de hard- en software van de GRD. Deze hebben per eind 2016 een boekwaarde van ongeveer € 14,4 miljoen. Als gevolg van 'ICT op Orde' is voor in 2016 nog voor € 171.000 geïnvesteerd in 2016. In paragraaf 3.3, paragraaf onderhoud kapitaalgoederen, wordt verder ingegaan op de stand van zaken van het project 'ICT op Orde'.

De investeringen in bedrijfsgebouwen betreft hoofdzakelijk de verbouwing van het gebouw de 'Hellingen' 2^e etage i.v.m. de verhuizing van Bureau Drechtsteden.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Boekwaarde 01-01-2016	Investerings	Desinvesterings	Aflossing	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2016
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	-	500	-	-	-	500
Leningen aan deelnemingen	-	300	-	-	-	300
Overige langlopende leningen	136	-	-	23	-	113
Totaal	136	800	-	23	-	913

De kapitaalverstrekking aan deelnemingen betreft een deelname in het participatiefonds van de Regionale Ontwikkelmaatschappij InnovationQuarter B.V. voor een bedrag van € 500.000. De lening aan deelnemingen betreft een verstrekking van een lening u/g aan Stroomlijn BV ter grootte van € 300.000. De overige langlopende leningen u/g betreft een lening aan Breedband Drechtsteden. De totale lening aan Breedband Drechtsteden was oorspronkelijk groot € 350.000. Hiervan is € 237.000 ontvangen, waarvan € 23.000 in 2016. In paragraaf 3.5. wordt verder ingegaan op verbonden partijen.

Vlottende activa

Voorraden

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2015
Gereed product/ handelsgoederen	2	2
Totaal	2	2

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2015
Vorderingen op openbare lichamen	11.750	9.849
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	25.000	20.029
Overige vorderingen	532	6.297
Totaal	37.282	36.175

De vorderingen op openbare lichamen betreffen vorderingen op publiekrechtelijke lichamen. Het betreft hier met name vorderingen op Drechtsteden-gemeenten en GR-en waarvan de nota in de laatste periode van het jaar is verzonden.

In het kader van schatkist bankieren is, conform artikel 52c BBV, voor het begrotingsjaar 2016 een drempelbedrag geldig van € 2,2 miljoen. In onderstaande tabel is de benutting drempelbedragen inzichtelijk gemaakt. Zie ook paragraaf 3.4.

(bedragen x € 1.000)

	1 ^e kwartaal 2016	2 ^e kwartaal 2016	3 ^e kwartaal 2016	4 ^e kwartaal 2016
Totaal	1.425	745	1.269	1.838

In de overige vorderingen is de voorziening dubieuze debiteuren opgenomen. Bij de Sociale Dienst Drechtsteden is deze voorziening gevormd voor de uitkeringsdebiteuren. De afwikkeling van de totale debiteuren vindt plaats via de balans. De actualisering van de voorziening debiteuren is gebaseerd op het totale uitstaande saldo en de verwachting wat van dit saldo nog wordt ontvangen. Doordat vanuit de decentralisatie het volume van de WMO is toegenomen, is verhoudingsgewijs de voorziening hierop aangepast.

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2015
Bruto waardering	16.612	22.341
Dubieus	17.360	17.052
Netto waardering	-1.748	5.289

Bij de Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden was een voorziening gevormd vanwege de vertraagde inning op de invorderingskosten en daarbij het risico op het niet terug kunnen vorderen van deze in rekening gebrachte kosten. Ten opzichte van vorig jaar is de voorziening voor het GBD vrijgefallen. In de tabel hieronder is een overzicht opgenomen met betrekking tot de hoogte van de voorziening per dochter.

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2015
Sociale Dienst Drechtsteden	17.360	17.052
Gemeentebelastingen en Basisinformatie Drechtsteden	-	146
Totaal	17.360	17.198

Liquide middelen

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2015
Kassaldi	3	3
Banksaldi	20	23
Totaal	23	26

Overlopende activa

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2015
Nog te ontvangen voorschotbedragen Nederlandse en Europese overheden	226	515
Overige nog te ontvangen bedragen	5.161	17.221
Vooruitbetaalde bedragen	1.138	10.417
Totaal	6.525	28.153

Hieronder is een specificatie opgenomen van de 'nog te ontvangen bedragen Europese en Nederlandse overheden'.

(bedragen x € 1.000)

	Stand 31-12-2015	Toevoeging	Ontvangen bedragen	Stand 31-12-2016
Nog te ontvangen HOV-D	294	-	294	-
Nog te ontvangen Waterdriehoek	7	-	7	-
Nog te ontvangen Wandelpadennetwerk	185	-	125	60
Nog te ontvangen RPV 2014-2016	30	102	-	132
Nog te ontvangen mobiliteitsmanagement	-	34	-	34
Totaal	515	136	426	226

De post 'overige nog te ontvangen bedragen' bestaat voornamelijk uit nog te ontvangen middelen van WMO zorgaanbieders. De door de SDD verstrekte voorschotten bleken hoger te zijn dan hetgeen wat door de aanbieders bij Zorg Lokaal is gedeclareerd. Hierdoor heeft de SDD een vordering op Zorg-Lokaal. Daarnaast zijn er nog diverse bedragen die nog ontvangen moeten worden van gemeenten onder deze post opgenomen. Het betreft hier onder andere de nacalculatorische bijdrage van gemeenten voor de WMO.

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2015
Overige nog te ontvangen bedragen		
Nog te ontvangen bedragen in het kader van WMO	217	13.499
Nog te ontvangen bedragen in het kader van onder andere detacheringen	3.239	2.456
Overige nog te ontvangen bedragen	1.705	1.266
Totaal	5.161	17.221

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2015
Vooruitbetaalde bedragen		
Vooruitbetaalde bedragen zorgkosten	-	7.600
Vooruitbetaalde ICT kosten (licenties en onderhoud)	963	1.400
Overige vooruitbetaalde bedragen	175	1.417
Totaal	1.138	10.417

Vaste Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen op de balans van de GRD bestaat uit de volgende onderdelen:

(bedragen x € 1.000)

	Stand 31-12-2016	Stand 31-12-2015
Algemene reserve	481	481
Bestemmingsreserves	3.197	4.702
Resultaat na bestemming volgens saldo van de rekening	1.683	1.000
Totaal	5.361	6.183

In de volgende tabel is het verloop van de reserves weergegeven. Onder 'bestemming 2015' staan de toevoegingen en/ of onttrekkingen vermeld uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar. Conform het besluit van de Drechttraad van 5 juli 2016 is € 1.277.000 onttrokken en is € 318.000 aan de reserves toegevoegd.

(bedragen x € 1.000)

	Stand 01-01-2016	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming 2015	Stand 31-12-2016
Algemene reserve	481	-	-	-	481
Totaal algemene reserve	481	-	-	-	481
Exploitatie reserve BDS	194	-	-	-	194
Bestemmingsreserve BWS subsidiebel.	542	-	-77	-	465
Innovatiereserve BDS	187	-	-	-	187
Reserve rMJP 2014-2018	-	-	-215	215	-
Exploitatie reserve regiogriffie	-	-	-	10	10
Exploitatie reserve SDD	250	-	-	-	250
Reserve inkomensondersteuning	1.177	-	-	-1.177	-
Programmareserve minimabeleid	186	-	-	-	186
Innovatiereserve SDD	268	-	-47	-	221
Innovatiereserve Leertuinen SDD	-	300	-1	-	299
Exploitatie reserve SCD	331	-	-	-	331
Frictiereserve SCD	1.304	-	-507	-	797
Bestemmingsreserve GBD	164	-	-	93	257
Bestemmingsreserve OCD	100	-	-	-100	-
Totaal bestemmingsreserves	4.703	300	-847	-959	3.197

Toelichting:

Algemene reserve

Conform het beleidskader risicomanagement en weerstandsvermogen is de omvang van de algemene reserve niet hoger dan € 500.000.

Exploitatie reserves BDS, regiogriffie, SDD, IBD, SCD, GBD en OCD

Om incidentele financiële tegenvallers op te kunnen vangen beschikt elke GRD-dochter over een exploitatiereserve. Dotaties aan deze reserve vindt plaats middels het exploitatiesaldo van de desbetreffende GRD-dochter. De hoogte van de reserve per dochter bedraagt minimaal € 100.000 en maximaal 3% van de apparaatslasten (beleidskader risicomanagement en weerstandsvermogen). De Drechttraad heeft op 5 juli 2016 besloten om € 10.000 toe te voegen aan de exploitatiereserve regiogriffie (resultaatbestemming 2015).

Bestemmingsreserve BWS subsidiebel.

De onttrekking in 2016 uit deze reserve is een bijdrage geweest in de kosten van Woonvisie.

Innovatiereserve BDS

Het innovatiebudget is bij de actuele begroting 2013 door de zes Drechtsteden-gemeenten ter beschikking gesteld om innovatie van processen, werkwijzen en systemen te bevorderen. De Drechtstraad heeft als voorwaarde voor de aanwending van het budget gesteld dat het zichzelf met toekomstige opbrengsten weer aanvult. In 2013 was er van dit budget € 187.000 over. Dit is bij de resultaatbestemming van 2013 in de reserve gestort. In 2014, 2015 en 2016 zijn er zich geen mutaties geweest.

Reserve rMJP 2014-2018

Bij de jaarrekening 2015 is een reserve gecreëerd van € 215.000. Dit is bestemd voor de uitvoering en afronding van activiteiten uit de jaarschijf 2015 van het rMJP in 2016. De activiteiten zijn in 2016 uitgevoerd. Voor de dekking is een onttrekking gedaan van het totale bedrag.

Reserve inkomensondersteuning

De reserve is door de resultaatbestemming 2015 nihil. De reserve inkomensondersteuning is gevormd om (toekomstige) tekorten die ontstaan door fluctuaties in het klantenbestand op te vangen.

Programmareserve minimabeleid

Voorgesteld wordt in lijn met de financieringsafspraken, het tekort van € 756.000 gedeeltelijk (€ 186.000) te dekken uit de reserve Minimabeleid. De reserve is hiermee nihil.

De reserve Minimabeleid is gevormd ter dekking van de (extra) lasten Minimabeleid omdat vanwege het open eind karakter van het Minimabeleid de uitgaven een onzekere factor kunnen zijn.

Innovatiereserve SDD

Bij de 2^e programmaverantwoording 2016 is besloten om een onttrekking van € 75.000 te doen ten laste van de innovatiereserve SDD in verband met de ontwikkeling van Life Navigator (een systeem om de zelfredzaamheid van de klant te vergroten) en de ontwikkeling van het Werkplein. De werkelijke onttrekking bedraagt € 47.000.

De innovatiereserve is gevormd om de fluctuatie van de kosten van kwalitatieve bedrijfsvoering-op te vangen. Door de ontwikkeling waar de GRD/ SDD zich in bevindt en de wens te blijven innoveren in dienstverlening aan de klanten, optimaliseren van processen en nieuwe concepten met partijen uit te samenleving te ontwikkelen is de reserve gevormd.

Innovatiereserve Leertuinen SDD

Bij de 2^e bestuursrapportage 2016 GRD is besloten om een reserve te vormen van waaruit de projectkosten van verschillende (Wmo) innovatieprojecten incidenteel kunnen worden bekostigd. Tevens is besloten om in 2016 € 100.000 te onttrekken aan de reserve. Hiervan is uiteindelijk in 2016 € 1.000 besteed. De resterende € 99.000 is opnieuw toegevoegd aan de reserve.

Frictiereserve SCD

Bij de ontvlechting van de GR-en ZHZ in 2012 is een reserve gevormd waarin de frictievergoedingen zijn opgenomen. De onttrekking aan de reserve is dan ook ter dekking van wegvallende inkomsten en doorlopende kosten. Tijdelijk doorlopende dienstverlening op het gebied van o.a. financiën zorgen voor enige demping van de frictie. De onttrekking van deze reserve zal de komende jaren als volgt plaatsvinden: 2017 € 400.000, 2018 € 250.000 en 2019 € 150.000.

Bestemmingsreserve GBD

Voor de financiering voor de uitvoering van de strategische visie (€ 190.000) is bij de jaarrekening 2015 een bedrag ter grootte van € 93.000 toegevoegd. Voorgesteld wordt om € 97.000 toe te voegen aan deze reserve van de GBD.

Voorzieningen

In onderstaand overzicht is het verloop van de voorzieningen weergegeven.

(bedragen x € 1.000)

	Stand 01-01-2016	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	Stand 31-12- 2016
Voorziening giften cliënten BSHV	2	-	-	-	2
Voorziening frictiekosten SDD	1.670	35	118	-	1.587
Voorziening frictiekosten IBD	75	907	-	-	982
Voorziening frictiekosten SCD (trap af 1)	621	121	87	-	655
Voorziening frictiekosten SCD FZ	1.093	95	267	-	921
Voorziening onderhanden werk IBD	28	87	28	-	87
Totaal bestemmingsreserves	3.489	1.245	500	-	4.234

Toelichting:

Voorziening giften cliënten BSHV

Het betreft bij deze voorziening giften van derden die specifiek besteed moeten worden. Indien de giften besteed zijn, eindigt de financiële hulp.

Voorzieningen frictiekosten SDD, IBD, SCD (trap af 1) en SCD FZ

Bij de bepaling van de hoogte van de voorzieningen frictiekosten is sprake van een stelselwijziging. De voorzieningen frictiekosten omvatten nu de volledige geschatte kosten voor de periode van boventalligheid en ww-uitkering. Bij jaarrekening 2015 was er nog rekening gehouden met een jaarlijks gelijkblijvend volume aan frictiekosten, dat buiten de voorziening bleef. De stelselwijziging is doorgevoerd omdat gezien de werkelijke kostenontwikkeling uit voorgaande jaren en de verwachtingen voor de komende jaren is er geen sprake meer is van een jaarlijks gelijkblijvend volume aan kosten. Het BBV schrijft voor dat in dat geval alle kosten in de voorziening worden opgenomen.

Voorziening frictiekosten SDD

De voorziening is voor dekking frictiekosten bovenmatig personeel.

Bij de jaarrekening is € 118.000 ten laste van de voorziening gebracht. Een nieuwe beoordeling van de toereikendheid van de voorziening heeft plaatsgevonden. De omvang van de voorziening is afgestemd op de te verwachten kosten voor WW, sociaal plan, outplacement en begeleiding minus te verwachten baten over de periode waarover deze verplichting bestaat. Op basis van de herberekening van de voorziening vindt er een dotatie plaats van € 35.000.

(bedragen x € 1.000)

	Bedrag	
Voorziening per 31-12-2015		1.670
Kosten 2016	118	
Waarvan ten laste van de exploitatie	-	
Ten laste van de voorziening		118
Restant		1.552
Kosten 2017 tot en met 20xx	1.587	
Waarvan met een gelijkblijvende kasstroom	-	
Voorziening per 31-12-2016		1.587
Toevoeging ten laste van 2016		35

Voorziening frictiekosten IBD

De GRD wenst het financiële beleid op het terrein van de berekening van frictiekosten te harmoniseren. Dat betekent dat op eenduidige wijze en op gelijke grondslagen de voorzieningen frictiekosten worden bepaald. Elk jaar wordt de voorziening herijkt aan de hand van de nieuwste inzichten, verwachtingen en regelgeving. Dit leidt tussen de jaren tot sterk fluctuerende standen in de voorziening. Voor het IBD is, in lijn met de andere GRD-dochters, gekozen om de totale toekomstige

kosten in een voorziening tot uitdrukking te brengen. Dit leidt in 2016 tot een dotatie van € 907.000, als eenmalige last. Per eind 2016 is de stand van de voorziening frictiekosten IBD € 982.000.

(bedragen x € 1.000)

	Bedrag	
Voorziening per 31-12-2015		75
Kosten 2016	218	
Waarvan ten laste van de exploitatie	<u>-/-218</u>	
Ten laste van de voorziening		<u>-</u>
Restant		75
Kosten 2017 tot en met 20xx	982	
Waarvan met een gelijkblijvende kasstroom	<u>-</u>	
Voorziening per 31-12-2016		<u>982</u>
Toevoeging ten laste van 2016		907

Voorziening frictiekosten SCD (trap af 1)

Deze voorziening is gevormd ten aanzien van de bovenformatieven die zijn ontstaan door de fijnstructuur en de daarmee o.a. invulling van de taakstelling (trap af 1). Aan het einde van de Werk naar Werk periode, voornamelijk vanaf 2015, maken de medewerkers die niet zijn uitgestroomd aanspraak op de WW. Eind 2016 is door de GRD een nieuwe methodiek vastgesteld voor het bepalen van de hoogte van de voorziening. Deze methodiek houdt geen rekening met kosten die via de exploitatie verlopen, de zogenoemde gelijkblijvende kosten. Mede hierdoor is de voorziening niet toereikend. Een extra toevoeging van € 121.000 is dan ook noodzakelijk.

(bedragen x € 1.000)

	Bedrag	
Voorziening per 31-12-2015		621
Kosten 2016	132	
Waarvan ten laste van de exploitatie	<u>-/-45</u>	
Ten laste van de voorziening		<u>87</u>
Restant		534
Kosten 2017 tot en met 2030	655	
Waarvan met een gelijkblijvende kasstroom	<u>-</u>	
Voorziening per 31-12-2016		<u>655</u>
Toevoeging ten laste van 2016		121

Voorziening frictiekosten SCD FZ

Door het besluit Drechttraad 9 juni 2015 om facilitaire taken, tot dan toe door het SCD uitgevoerd, af te stoten, is voor de kosten van de bovenformatieven een voorziening gevormd. Aan het einde van de Werk naar Werk periode, vanaf 2018, zullen de medewerkers die niet zijn uitgestroomd aanspraak maken op de WW. Hiervoor zijn conform periodiek opnieuw berekende WW berekeningen kosten opgenomen. Eind 2016 is door de GRD een nieuwe methodiek vastgesteld voor het bepalen van de hoogte van de voorziening. Deze methodiek houdt geen rekening met kosten die via de exploitatie verlopen, de zogenoemde gelijkblijvende kosten. Mede hierdoor is de voorziening niet toereikend. Een extra toevoeging van € 95.000 is dan ook noodzakelijk.

(bedragen x € 1.000)

	Bedrag	
Voorziening per 31-12-2015		1.093
Kosten 2016	267	
Waarvan ten laste van de exploitatie	<u>-</u>	
Ten laste van de voorziening		<u>267</u>
Restant		826
Kosten 2017 tot en met 2030	921	
Waarvan met een gelijkblijvende kasstroom	<u>-</u>	
Voorziening per 31-12-2016		<u>921</u>
Toevoeging ten laste van 2016		95

Voorziening onderhanden werk IBD

Deze voorziening is gevormd wegens de negatief gewaardeerde positie van het onderhanden werk van de IBD.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2015
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	10.000	17.000
Totaal	10.000	17.000

In onderstaand overzicht is het verloop weergegeven van de vaste schulden over het jaar 2016.

(bedragen x € 1.000)

	Stand 31-12-2015	Vermeerderingen	Aflossingen	Stand 31-12-2016
Onderhandse lening	17.000	-	7.000	10.000
Totaal	17.000	-	7.000	10.000

Eind 2015 is een langlopende lening bij de BNG afgesloten. De hoogte hiervan bedraagt € 10 miljoen met een rentepercentage van 0,495%. De rentelast van deze lening bedroeg voor 2016 € 49.500. De lening zal in zijn geheel in 2020 worden afgelost.

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2015
Banksaldi	11.368	9.225
Overige schulden	9.118	12.114
Totaal	20.486	21.339

De overige schulden kunnen in grote lijnen als volgt worden onderverdeeld.

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2016
Crediteuren	7.219
Belastingdienst	1.882
Diverse overige schulden korter dan 1 jaar	17
Totaal	9.118

Overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2016	Saldo 31-12-2015
Overlopende verplichtingen	13.745	33.674
Vooruit ontvangen bedragen Europese en Nederlandse overheden	8.590	8.285
Overige overlopende verplichtingen	3.682	1.464
Totaal	26.017	43.423

Dit betreft posten welke ten laste van het dienstjaar 2016 zijn gebracht, doch waarvan de facturen in de loop van 2017 zijn ontvangen en betaalbaar zijn gesteld. De overlopende verplichtingen bevat onder andere het positieve resultaat wat op de WMO en participatie is behaald. Conform de financiële afspraken vindt hierover resultaatbepaling plaats, wat betekent dat dit bedrag nog met de gemeenten

verrekend moet worden. Ook is in deze post de nog te betalen maatwerkvoorzieningen WMO aan diverse aanbieders en de vergoeding voor participatie plekken opgenomen. In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van 'overlopende verplichtingen'.

(bedragen x € 1.000)

Overlopende verplichtingen	Saldo 31-12-2016
Nog te betalen bedragen in het kader van Schuldhulpverlening	1.374
Nog te betalen bedragen in het kader van de WMO	3.024
Nog te betalen bedragen aan gemeenten en Drechtwerk	3.296
Nog te betalen bedragen in het kader van reg. werkbedrijf	168
Nog te betalen bedragen belastingdienst	1.165
Overige overlopende verplichtingen	4.718
Totaal	13.745

In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van 'overige overlopende verplichtingen'.

(bedragen x € 1.000)

Overige overlopende verplichtingen	Saldo 31-12-2016
Batig saldo Stichting VCC	237
Nog te betalen kosten BDS	668
Belastingdienst	239
Nog te betalen bedragen in het kader van de WMO	2.301
Overige vooruitontvangen bedragen	237
Totaal	3.682

In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van 'vooruit ontvangen bedragen Europese en Nederlandse overheden'.

(bedragen x € 1.000)

	Saldo 31-12-2015	Toevoegingen	Vrijgevallen	Saldo 31-12-2016
Sociaal beleid	2	110	-	112
Luchtkwaliteit	779	-	629	150
Recreatie routes	37	-	20	17
Deelprogramma 2 IPA	3.281	1.850	1.227	3.904
Mobiliteitsmanagement	33	-	33	-
Walstroom	23	-	-	23
RPV MJP 2011-2013	53	5	16	42
ISV 2	288	-	-	288
ISV 3	1.740	-	411	1.329
HOV-D	1.439	-	354	1.085
Wandelpaden	44	-	44	-
UP-Decor	65	-	15	50
Fonds economie	500	-	-	500
Regionaal duurzaamheidsbudget	-	94	-	94
Invlechting H.veld-G.dam	-	618	-	618
MKB Katalysatorfonds	-	377	-	377
Totaal	8.284	3.054	2.749	8.590

4.3.4. Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Niet uit de balans blijvende verplichtingen zijn verplichtingen die financiële consequenties hebben voor de toekomstige jaren, maar niet zijn opgenomen in een balanspost. Voor de GRD is voor het boekjaar 2015 geen sprake van borg- en/ of garantstelling. De GRD is gebonden aan een aantal niet uit de balans blijvende financiële verplichtingen. Hiervan zijn de belangrijkste:

- Aanbestedingsverplichtingen in het kader van de Wmo:
 - Wmo Woonvoorzieningen/ woningaanpassingen € 1 miljoen;
 - Wmo Hulpmiddelen (rolstoelen en scootmobielen) € 3,1 miljoen;
 - Wmo Collectief Vraagafhankelijk Vervoer (Drechthopper) € 3,9 miljoen;
 - Wmo Huishoudelijke Ondersteuning € 15 miljoen;
- De inkoop-btw op een deel van de re-integratie activiteiten blijkt waarschijnlijk toch BCF-declarabel te zijn. Momenteel onderzoeken wij de omvang van de compensabele BTW. Hierover wordt overleg gevoerd met de belastingdienst;
- Leaseauto's € 113.520;
- Huurovereenkomst met de gemeente Dordrecht voor de dienstengebouwen Noordendijk; Spuiboulevard en Hellingen. Totaalbedrag ongeveer € 423.000;
- Leaseovereenkomst met Sharp (€ 135.000) voor ICT-apparatuur;
- In de jaarrekening zijn alleen de feitelijke jaarlasten opgenomen. De nog openstaande verlofdagen zijn niet als verplichting op de balans opgenomen.

4.4. SiSa

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2016 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2017

I&M	E11B	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Besteding (jaar T) ten laste van eigen middelen	Besteding (jaar T) ten laste van bijdragen door derden = contractpartners (niet rijk, provincie of gemeente)	Besteding (jaar T) ten laste van rentebaten gemeente op door provincie verstrekte bijdrage NSL	Teruggestort/verrekend in (jaar T) in verband met niet uitgevoerde maatregelen
		Provinciale beschikking en/of verordening						
		Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr) (SiSa tussen medeoverheden)						
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E11B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E11B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E11B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E11B / 05	Aard controle R Indicatornummer: E11B / 06
			1 DGWM/2006/9945 en PZH-2007-319040	€ 2.093	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 PZH-2010-163846972	€ 720.739	€ 0	€ 0	€ 11.000	€ 0
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van eigen middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van bijdragen door derden = contractpartners (niet rijk, provincie of gemeente) tot en met (jaar T)		
			Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 10		
			1 DGWM/2006/9945 en PZH-2007-319040	€ 1.951.588	€ 0	€ 0		
			2 PZH-2010-163846972	€ 1.933.881	€ 0	€ 0		

			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van rentebaten gemeente op door provincie verstrekte bijdrage NSL tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatief teruggestort/verrekend in (jaar T) in verband met niet uitgevoerde maatregelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor het komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 12	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 13	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E11B / 14	
			1 DGWM/2006/9945 en PZH-2007-319040		€ 0	Ja	
			2 PZH-2010-163846972	€ 313.500	€ 0	Ja	
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Overige bestedingen (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05
			1 PZH-2010-184921490	€ 59.254	€ 101.151		
			2 PZH-2010-226239790	€ 60.000	€ 0		
			3 PZH-2012-364027443	€ 250.000	€ 0		
			4 PZH-2016-541783131	€ 89.351	€ 0		
			5 PZH-2013-453305363	€ 232.972	€ 119.544		
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 07	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 10
			1 PZH-2010-184921490	€ 572.528	€ 150.888		Nee
			2 PZH-2010-226239790	€ 295.055	€ 0		Nee
			3 PZH-2012-364027443	€ 250.000	€ 0		Ja
			4 PZH-2016-541783131	€ 89.351	€ 0		Ja
			5 PZH-2013-453305363	€ 666.000	€ 268.978		Ja

SZW	G2B	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet deel openbaar lichaam 2016 Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden) Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ
				Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam
				I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2B / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 06
			1 060482 Gemeente Alblasserdam	€ 4.320.117	€ 142.426	€ 204.192	€ 5.852	€ 0
			2 060505 Gemeente Dordrecht	€ 56.333.944	€ 1.854.891	€ 2.810.276	€ 19.085	€ 113.864
			3 060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	€ 4.023.005	€ 46.073	€ 60.897	€ 116	€ 36.035
			4 060590 Gemeente Papendrecht	€ 7.026.539	€ 165.164	€ 483.310	€ 368	€ 15.688
			5 060610 Gemeente Sliedrecht	€ 6.355.059	€ 151.364	€ 392.610	€ 6.578	€ 37.746
			6 060642 Gemeente Zwijndrecht	€ 14.058.034	€ 478.590	€ 701.661	€ 6.670	€ 50.638
	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G2B / 01	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)			
	In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam	Deel openbaar lichaam			
	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)				
Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2B / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2B / 11				
1 060482 Gemeente Alblasserdam	€ 0	€ 29.394	€ 13.984	€ 0				
2 060505 Gemeente Dordrecht	€ 0	€ 92.409	€ 41.235	€ 0				
3 060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	€ 0	€ 27.020	€ 16.065	€ 0				
4 060590 Gemeente Papendrecht	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0				
5 060610 Gemeente Sliedrecht	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0				
6 060642 Gemeente Zwiindrecht	€ 0	€ 5.859	€ 0	€ 0				

			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G2B / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2B / 12</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Deel openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2B / 13</i>	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Deel openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2B / 14</i>			
			1 060482 Gemeente Alblasserdam	€ 224.514	€ 0			
			2 060505 Gemeente Dordrecht	€ 623.652	€ 0			
			3 060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	€ 24.113	€ 0			
			4 060590 Gemeente Papendrecht	€ 43.562	€ 0			
			5 060610 Gemeente Sliedrecht	€ 47.279	€ 0			
			6 060642 Gemeente Zwijndrecht	€ 122.341	€ 0			
SZW	G3B	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_deel	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3B / 01</i>	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3B / 02</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3B / 03</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3B / 04</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3B / 05</i>	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3B / 06</i>
			1 060482 Gemeente Alblasserdam	€ 16.916	€ 0	€ 15.120	€ 6.000	€ 2.942
			2 060505 Gemeente Dordrecht	€ 66.138	€ 183.685	€ 67.127	€ 69.234	€ 41.636
			3 060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	€ 20.872	€ 60.000	€ 8.469	€ 16.050	€ 0
			4 060590 Gemeente Papendrecht	€ 55.167	€ 0	€ 73.241	€ 1.800	€ 7.149
			5 060610 Gemeente Sliedrecht	€ 14.373	€ 0	€ 11.537	€ 18.250	€ 839
			6 060642 Gemeente Zwijndrecht	€ 16.829	€ 31.000	€ 14.285	€ 6.693	€ 8.413
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3B / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3B / 07</i>	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R Indicatornummer: G3B / 08</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R Indicatornummer: G3B / 09</i>	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 <i>Aard controle R Indicatornummer: G3B / 10</i>		
			1 060482 Gemeente Alblasserdam	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 060505 Gemeente Dordrecht	€ 0	€ 1.100	€ 0		
			3 060531 Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 060590 Gemeente Papendrecht	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 060610 Gemeente Sliedrecht	€ 0	€ 0	€ 0		
			6 060642 Gemeente Zwijndrecht	€ 0	€ 0	€ 0		

Extra toelichting op Verantwoording SiSa 2016

Departement I&M, nummer E11B

Specificatie: Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) Sisa tussen medeoverheden

Conform de jaarrekening 2013 en 2015, wordt ook in de jaarrekening 2016 een extra toelichting op de SiSa opgenomen. Deze extra toelichting heeft betrekking op de cofinanciering. In de SiSa-bijlage is geen indicator beschikbaar om deze cofinanciering te verantwoorden, aangezien de GR Drechtsteden geen inzet van 'eigen middelen' kent. In de praktijk laat de GR Drechtsteden immers de NSL-activiteiten uitvoeren door gemeenten. Gemeenten leggen op hun beurt verantwoording af aan de GR Drechtsteden. In dit traject voorziet de SiSa-verantwoordingssystematiek niet. Om te voorkomen dat de GR Drechtsteden niet kan voldoen aan het verantwoorden van de vereiste cofinanciering (inzet eigen middelen) bij de 3e tranche NSL, heeft de Provincie Zuid Holland met brief PZH-2013-449526126 voorgesteld dit op te nemen in een extra toelichting op de SiSa-bijlage. Deze lijn wordt voortgezet voor de jaarrekening 2016.

	Besteding 2016 (jaar T)	Cumulatieve besteding tot en met (jaar T)
PZH-2010-163846972		
Cofinanciering NSL gelden	€ 820.025	€ 12.642.824

OVERIGE GEGEVENS

Bijlagen

Bijlage 1 Overzicht investeringen 2016

In dit onderdeel wordt de stand van zaken over 2016 en prognose van de beschikbaar gestelde kredieten opgenomen. Tevens wordt aangegeven of het krediet kan worden afgesloten. De activeringsgrens van investeringen is € 50.000. De stand van zaken van de investeringen is als volgt:

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Drecht-raad d.d.	Oorspronkelijk krediet	Beschikbaar krediet 2016	Uitgegeven	Restant per 31-12-2016	Meenemen naar 2017	Voortgang t.o.v. planning
Herinrichting De Hellingen (BDS)	dec-15	235	235	218	17	NEE	Betreft krediet voor verbouwing, inrichting en meubilair voor pand Hellingen. Verbouwing is afgerond.
Bedrijfsvoering-krediet SCD	jan-14	500	500	150	350	JA	Krediet is benodigd voor de reguliere bedrijfsvoering van het SCD. Bij uitgaven op dit krediet dienen de hieruit voortvloeiende kapitaallasten binnen de reguliere begroting van het SCD worden gedekt. Investerings 2016: Vervanging scanstraat DIV en aanschaf I-navigator.
Transitieplan (ICT op orde)	Juli 2012 Juni 2013 Oktober 2013	16.044	1.815	171	1.644	NEE	Het programma ICT op orde is in 2015 afgesloten, inclusief nog enkele overlopende projecten in 2016. Het restantkrediet valt conform afspraak vrij.
Salarispakket vernieuwen	dec-13	1.000	352	87	265	JA	Implementatie van nieuw P-systeem is afgerond. Nu volgt nog de invoering van ESS-MSS in 2017.
Klant zaak en archief systeem	okt-15	272	272	130	142	JA	Medio 2016 is het software pakket aangeschaft.
Vervangings-krediet ICT 2016	jan-15	1.500	1.500	836	664	JA	Betreft projecten die deel uit maken van het ICT vervangingskrediet jaarschijf 2016.
Investeringskrediet integratie Hardinxveld Giessendam	jun-16	456	456	186	270	JA	Betreft krediet voor investeringen in ICT hardware t.b.v. integratie van Hardinxveld-Giessendam in de Drechtstedenregio.
Totaal		20.007	5.130	1.778	3.352		